

WESTERN ROMAN

LASO

Cijena 18.000 d broj 839

John Gray

VUČJI ZOV

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

John Gray

VUČJI ZOV

I

Gordon Tabor ugledao je nepoznate jahače. Osjetivši opasnost, naglo je trgnuo uzde konju i uspravio se u sedlu. Za trenutak se na zlatnom kasnojesenskom suncu činilo kao da su se lik konjanika i konja stopili, kao da su jedno. Prerijom je tiho pjevušio blag zapadni vjetar, dodirujući poneki grm i lelujujući do stremena visoku travu.

Zaklonivši šakom od sunca poput baruta sive oči, bivši vojni izviđač američke konjice šutke je promatrao jahače. Bili su to Indijanci koji su, jašući u koloni, u poznatom indijanskom »gušćjem«
rasporedu, prostranom prerijom s istoka, prilazili ravno k brežuljku s kojega ih je Gordon promatrao. Apaši!

Kopita njihovih konja ponija podizala su oblačiće prašine. Iskusni Gordon Tabor znao je njihov cilj, kamo jašu i što žele.

Gordon je bio visok, koščat muškarac širokih ramena. U sedlu se držao kao da je srastao s njim. Ispod stetsona široka oboda sve do ramena padali su mu pramenovi duge tamnoplave kose. Uske kukove opasivao je široki opasač s koltom, a iznad

njega bio je redenik s dva reda metaka.

Kad je pojahao nizbrdo, na vjetru su mu treperile resice na indijanski skrojenim hlačama. Jahao je brzo, sagnuvši se nad vrat jakog, izdržljivog konja.

Sjahvši s brežuljka, pojahao je prešnjavim prerijskim putem prema doseljeničkim teškim kolima. Bila su četvora kola – troja marke »Conestoga«
i jedna marke »Studebaker«
– sva prekrivena uobičajenim ceradama, ispranima kišom i izbljedjelima od sunca. Uz kola su jahala dva jahača.

Zauzdavši konja kraj prvih kola, Gordon je obliznuo prašnjave usne. Prišla su mu dva jahača.

Jedan od te dvojice bio je mršav muškarac štakorski uskog lica – Ed Stanton. Drugi je bio gorostas odjeven u tamno odijelo, s dugim križem od ebanovine oko vrata – metodistički propovjednik Will O'Donnel. Bio je tako širokih prsa i ramena da se činilo kako će mu svakoga časa prsnuti kaput u tadašnjem modnom stilu »princ Albert«, koji kao da ga je sapinjao.

O sedlu njegove mršave olinjale kobile visjela su metalnim okovom ojačane kožnate korice s čudom od revolvera: dva i pol kilograma teškim koltom »Walker«.

— Bit će nevoljâ — jednostavno ih je hrapavim glasom obavijestio Gordon Tabor.

— Nevoljâ? — upitao je propovjednik, skidajući s glave kruti šešir, razotkrivši kratko ošišanu vatreno ridu kosu na pljosnatoj glavi.

— Da, velečasni. Uskoro ćemo saznati vućete li sa sobom taj top o sedlu samo za ukras ili znate iz njega i pucati.

— Kako to mislite? — zapitao je Gordona snažni Hank Olden, vozač prvih kola, uz koja se vodio taj razgovor.

— Dolaze nam Indijanci, vjerojatno apaški pobunjenici — pojasnio je Gordon.

Potjerao je uznemirenog konja, da o predstojećem neugodnom susretu obavijesti i druge sudionike karavane.

— Rekao sam vam da će se uskoro pojaviti — objašnjavao je ljudima. — Znam to otkako sam prije dva dana ugledao njihovog izviđača. Sada nam, eto, stižu. Žene neka ostanu u kolima i legnu na samo njihovo dno — počeo je određivati mjere pripravnosti. — Zaustavit ćemo se i pripremiti za obranu.

Muškarci su bez pogovora počeli zaustavljati snažne zaprežne konje, koji su počeli frkati, predosjećajući opasnost.

— Indijanski pobunjenici? Hoće li biti opasno? — upitala je Martha Palmer sa sjedala suvozača na drugim kolima, dok joj je njezin muž umirujuće stegnuo lijevu ruku.

— Sve ovisi o nama, gospodo Palmer — odgovorio je ženi

Gordon. — Okršaji s Indijancima uvijek su opasni.

Pogledao je prema istoku, odakle su se približavali Indijanci, ali ih se još nije moglo vidjeti.

— Omanja je to skupina — objasnio je. — Apaši uvijek jašu u manjim skupinama. Nisam ih točno izbrojao, ali mislim da ih je dvanaestak, najviše četrnaest.

— Zar samo četrnaest crvenih pobunjenika? — nasmijao se propovjednik. — Sveta Djevičica iz Connemare! Zar samo zbog toga dižete toliku buku, Tabore?

— Ne potcjenjujte Apaše! — upozorio ga je Gordon Tabor. — Koliko ih je, god uvijek su vrlo opasni.

— Hoćemo li kola poredati u četverokut? — praktično je sa svojih kola upitao rod Fuller, snažan brkati muškarac.

— Naravno — suglasio še Gordon. — Tako ćemo se lakše braniti, a zaštitit ćemo i naše konje. Ne smijemo izgubiti nijednu životinju! Požurite s pripremama!

— Ja ne bih okupljao kola u taj vaš četverokut — iznenada je, nagnuvši se u sedlu, prosvjedovao Ed Stanton, iako su vozači već dovodili kola u odgovarajući raspored, a neki su već počeli i isprezati konje. — Apaši će nas, budemo li tako zastali, opkoliti i držati u opsadi. Nećemo moći ni naprijed ni natrag, po nestat će nam vode. Bilo bi bolje da krenemo dalje i branimo se u pokretu.

— Neće biti nikakve opsade, Stantone — osmjehnuo se iskustveni Gordon Tabor, vadeći iz navlake o sedlu svoju vinčesterku. — Apaši se bore drukčije. Odbijemo li njihov prvi nasrtaj,

moći ćemo voziti dalje. Oni na svoj plijen nasrću kao vukovi, a uporno ga tako i prate – poput vukova. Jašu – objašnjavao je, odvođeci konja među kola, u četverokut – u omanjim ratničkim skupinama i ne mogu sebi priuštiti veće gubitke. Kad nekolicini tih vukova zakrvavimo glave, skupina će se povući. No njihov vučji zov neće ih smiriti. Neće nas ni poslije toga ostaviti na miru, nego će nas uporno pratiti, čekajući slijedeću pogodnu prigodu za napad. Naša će briga biti da im takvu prigodu ne pružimo. Imamo – zaključio je – bolje oružje od njihovoga, a i kola će nam pružiti izvrsnu zaštitu. Te značajne prednosti trebalo bi da dostaju za uspješnu obranu.

– Usprkos svemu tome, nisam suglasan s ovakvim načinom obrane – tvrdoglavo se Stanton odupro o jabuku sedla, a na obrazima su mu se, od gnjeva, pojavile crvene mrlje, jer ga je razgnjevila zapravo samouvjerenost vođe doseljenika.

– Vi znate sve najbolje, zar ne! – planuo je čak na Gordona Tabora.

– Možda... – mirno je odgovorio Gordon, vezujući konja uz jedna kola. – Svatko – dodao je – nosi svoj broj čizama, ako shvaćate što time želim reći.

– Pa vi ste naš vodič i vođa, zar ne? – sarkastično se pomirio Stanton, sliježući ramenima.

– Da, ja sam odgovoran vodič – završio je raspravu Gordon, pogledajući prema istoku.

– Topot kopita! – doviknuo je u taj čas s posljednjih kola Fuller, posežući za vinčesterkom.

– Svi u kola! Brzo! – naredio je Gordon, uskačući sam u kola obitelji Olden.

Ridokosi irski propovjednik uskočio je za njim u ista, prva kola Oldenovih.

Nekoliko sekundi poslije toga ležali su svi članovi doseljeničke karavane u ceradama prekrivenim kolima, dašćući, znojeći se, očekujući stisnutih usana napad. Muškarci su grčevito stiskali puške, vireći ispod cerada.

Zapadni vjetar tiho je ćarlijao oko kola. Konji su uznemireno rzali.

II

Apaši su dojahali galopom. Ratnici su sjedili u sedlima kao srasli sa svojim ponijima. Bili su odjeveni u pamučne košulje i kožnate indijanske hlače. Mokasini na nogama produžavali su se u kožnate čarape, koje su im sezale do koljena. Preplanula koža tijela izgledala je kao kovani bakar, a ozbiljna lica poput bezizražajnih maski.

– Još ne pucati! – doviknuo je svojoj družini Gordon Tabor.

Kola Oldenovih, u kojima je i on bio, bila su poprečno okrenuta prema brežuljku odakle su se približavali Apaši, galopirajući pravo prema doseljeničkom četverokutu.

Indijanci su galopirali u kolo- ni, jedan za drugim, te se razvili u lepezu tek kad su već bili nadomak kolima, jedva stotinjak metara udaljeni od doseljenika. Apaša je bilo točno četrnaest.

– Pustiti ih da se još približe! – jezgrovito je svojoj družini naredivao Gordon Tabor. – Samo bez nervoze!

Apaši su uto već zapucali. Na Gordonovo iznenađenje, bili su naoružani puškama s pensericama.

Meci su se zabijali u bočne daske na kolima, debele čak pet

centimetara. Neki od njih opasno su prodrli kroz cerade, iznad glava branitelja. Žene u kolima čas su se prestrašeno priljubljivale uz daske na podu kola, čas su pak hrabro punile oružje muškarcima koji su uzvratili vatrom, jer su Apaši već jahali u krugu oko kola, nasmrcući poput vukova.

Iznenadeni hrabrim, organiziranim otporom branitelja, Indijanci su na trenutak zastali.

Jedan poni zanjštao je kad je njegov gospodar, pogoden, u širokom luku pao u visoku travu. Indijanac se, međutim, brzo digao i vinuo natrag u sedlo, iako mu je grč na licu odavao da je ozbiljno ranjen.

Apaši su nastavili jahati u krugu, no sada skriveni, viseći na indijanski način o boku svojih ponija, pucajući ispod konjskih trbuha.

U Oldenovim kolima hrabro su uzvraćali paljbom Gordon, propovjednik, Hank Olden i njegov sin Bill.

Indijanci su iznenada odlučno krenuli u frontalan napad, hrabro se ponovo uspravivši u sedlima, te se odmah zatim pognuvši po vratovima svojih ponija.

Posljednjim metkom iz kolta Gordon je izbacio iz sedla ratnika koji se bio opasno približio kolima. Apaš se zanio, pao unatrag, a lijevo mu se stopalo zaglavilo u stremenu pljosnatog indijanskog sedla. Uvježbani konj odvukao je mrtvoga gospodara prema brežuljku, izvan domašaja smrtonosne pucnjeve, pa tek podalje zastao.

Napad je uskoro sasvim jenjao, pa prestao, a Apaši se povukli prema brežuljku.

Uspravivši se u kolima, Gor-

don je rukavom brisao znojno lice, prljavo od barutne čađi.

— Odustali su - zadovoljno je primijetio propovjednik - i sada nas neće tako skoro ponovo napast.

Gordon je šutke izašao iz kola, napustio četverokut od složenih kola, te stisnutih zjenica pogledao prema brežuljku i napadačima. Apaši su se ondje okupili i, činilo se, o nečemu vijećali. Ubrzo su podboli ponije i nestali iza brežuljaka. Jedan je ratnik, međutim, ostao i mirno promatrao doseljeničku karavanu, očigledno želeći otkriti njezine daljnje namjere. Njegov lik na obzoru u kasno poslijepodne djelovao je zloslutno.

— Gospodine Tabore, Ed je ranjen! - doviknuo je vodiču iz svojih kola Frank Palmer, podigavši tek sada rub cerade. — Pogoden je u lijevo rame - objasnio je. — Rana je, čini se prilično opasna.

Penjući se u Palmerova kola, Gordon je tiho opsovao.

U kolima je najprije ugledao razrogačene oči Marthe Palmer i njezino od barutne čađi prljavo lice.

— Pomozite mu, gospodine Tabore! - zavapila je žena. — Pomozite, da ne iskrvari!

Ed Stanton bio je bez svijesti. Pamučna košulja bila mu je već natopljena krvlju koja je tekla iz doista teške rane na lijevom ramenu. Ionako uski obrazi bili su upali i potpuno blijedi.

— Iznesite ga iz kola i pognite u travu - prisebno je naredio Gordon, već iskačući iz kola.

— Apaši se ne vraćaju - izvijestio je propovjednik, prilazeći kolima. — Što se dogodilo Stantonu? - upitao je, pokazujući na ranjenika.

— Ranjen je u rame. Preživjet

će. A što se Apaša tiče, jasno je da očekuju slijedeće naše poteze - mirno je odgovorio vođa karavane. - Donesite, molim, vode i nekoliko čistih ručnika! - obratio se gospodi Palmer.

- Jeste li sigurni da će Stanton ovo preživjeti? - nabrao je čelo snažni propovjednik. - Očito se ovdje ne smijemo zadržavati - objasnio je svoju zabrinutost - a Stantonu bi trebalo mirovanje. Krvari prilično jako...

- Nije tako strašno kako mislite, velečasni - uspio se čak našaliti Gordon Tabor. - Nismo vas povelili sa sobom zbog bilo čijeg pogreba!

- Prokleti crvenokošci! - pridružio se razgovoru brkati Fuller, pristigavši iz svojih teških kola.

- Što bi tek bilo da su znali što tegliš u svojim kolima, Fulleru! - podrugljivo je dobacio inače šutljivi Buck Stanford, samac koji se karavani pridružio u Fort Stocktonu. - Bila je to ozbiljna pogreška kad smo te primili u društvo s tih tvojih osamdeset vinčesterki i municijom, što ih tegliš u kolima. Puške su tvoj teret i tvoja buduća zarada, a rizik svakog napada zbog njih snosimo svi mi! - gnjevno je dodao. - Čim netko sazna za taj tvoj teret, otići ćemo svi k vragu! Ovo područje vrvi kojekakvim ološem.

- Apaši to, međutim, nisu znali. A tko bi im i rekao? - uzvratio je Fuller. - Osim vama u karavani, nikome nisam rekao da prevozim puške i municiju rančeru u Lovington, u Novi Meksiko. Kako bi nas, onda, netko mogao napasti zbog mojih pušaka?

- Prestanite, budale proklete! - prekinuo je prepirku Gor-

don, svrnuvši pogled na ranjenika. - Apaški napad nije imao nikakve veze s Fullerovim puškama, Stanforde! - oštro je dodao. - Ne znam što vam treba ju ta predbacivanja, ali vam kažem da u ovoj karavani neću dopustiti nikakve međusobne svađe! Ne smirite li se, Stanforde, možete ovdje ostati sami i suprotstaviti se ovim Apašima. Razderite mu, molim, košulju, gospođo Palmer! - vratio se brizi oko ranjenika.

Prihvativši ručnik, što mu ga je pružila Oldenova supruga Clara, Gordon je njime počeo čistiti Stantonovu ranu, šutke napipavajući metak.

- Istresite iz nekoliko čahura barut - uputio je muškarce oko sebe. - Ispalit ćemo Stantonu ranu - objasnio je, posežući za svojim lovačkim nožem. - Čvrsto ga držite, Palmeru! - pokazao je na ranjenika.

Snažni Frank Palmer čvrsto je pritisnuo ranjenika o tlo. A Gordon je, ispalivši na plamenu sječivo, prodro nožem u ranu. Izvadio je metak pri trećem pokušaju. Iz rane je pokuljao mlaz krvi.

- Dajte baruta! - zgrabio je iskusni Zapadnjak čahure i počeo sipati grubi prah na rubove rane.

Nekoliko sekundi poslije toga barut je gorio plavičastim plamičkom, a onesviješteni ranjenik vrištao je, trzajući se pod snažnim Palmerovim rukama.

Svi su šutjeli. Na ozbiljnim, zabrinutim licima opazio se grč. Žene su svrnule pogled s tog prizora, a muškarci su teško gutali slinu.

Onda se plavičasti plamen ugasio. Iza njega je ostala duboka crna spaljena rana iz koje vi-

še nije krvarilo. Ranjenik je teško disao, dahtao, dok mu je Gordon Tabor spretno povijao ranu.

— Možete ga sada smjestiti u kolima, gospodo Palmer! - napokon se uspravio Gordon. — Kad se osvijesti, dajte mu vode, ali samo nekoliko gutljaja! A na prvom slijedećem zastanku pripremit ćete mu malo juhe.

— Svakako gospodine Tabore. Hvala vam. Izvrsno ste mu izvidali ranu!

Ne osvrćući se osobito na te izraze priznanja i zahvalnosti, Gordon je pošao k Bucku Stanfordu.

— Slušajte me dobro, Stanforde - obratio mu se, zadjenuvši palčeve o pojas s revolverom.

— Otkako smo krenuli iz Fort Stocktona, svakoga dana tražite svađu sa svakim od nas. Neću to više trpjeti! Dosad smo putovali bez poteškoća. Od danas su nam za vratom Indijanci. A bit će još i drugih poteškoća koje će nam zagorčavati život. Nitko se od nas ne može i ne smije vladati kako mu se sviđa, po svojoj volji. Upamtite da niste sami, nego u zajednici u kojoj se moramo međusobno poštovati i pomagati, ne želimo li stradati, postati plijenom Indijanaca. Okanite se, dakle, svađa ili ćete imati ozbiljnog posla sa mnom!

— Tako, dakle? - sarkastično se osmjehnuo Stanford. — A kako mislite da bi ispao taj posao s vama?

— Nemojte poželjeti da to ustanovite, Stanforde! - ozbiljno ga je, iako mirno, upozorio vodič karavane.

Gordon Tabor htio se odmaknuti od tvrdoglavca, ali ga je zadržao njegov oštar, prijeteći glas.

— Ne dopuštam da mi itko

prijeti, razumijete li, Tabore? - dobacio mu je Stanford. — Slobodan sam čovjek. A što se vas tiče, čini se da hodate u ponešto prevelikim čizmama. Pazite da se ne biste spotaknuli!

— Neka to ostane moja briga, Stanforde! - mirno je odgovorio Gordon, progutavši mnogo žešći odgovor.

— Nemojte se samo usuditi da me udarite, Tabore! - izravno je pripremio Stanford.

— Ne pravite od sebe budalu, Stanforde! - nije mogao izdržati da ne odgovori Gordon. — Zašto bih vas udario? I bez toga ćete se morati pokoravati mojim naredbama.

— Jeste li uvjereni u to? - zarežao je Stanford.

— Da. Inače ćete ozbiljno nastradati.

— Zar smatrate da sam se bojao te šačice Apaša, da bih bez vas bio napunio gaće? Smiješni ste, Tabore! - povikao je oniski ali zbijeni Stanford, lica zajapurenog od bijesa.

Iskusni Gordon sačuvao je mir, a ostali članovi karavane zasad su šutke pratili prepirku.

— Ne bojim se tih crvenih vukova i nisam ovisan o vama! - nastavio se junačiti Stanford.

— Divno za vas! - odgovorio je, dašćući, Gordon. — To onda znači da sa svojim kolima možete ostati ovdje. Mi, naime, ovoga trenutka krećemo dalje.

— Smatrate sebe nepobjedivim, je li? - i dalje je vrijeđao Stanford. — Bahato glumite taj svoj prividni mir. Gade mi se već te vaše neprestane zapovijedi. Odmah ću vam pokazati koliko vrijedite! - posegnuo je desnicom za revolverom.

Gordon Tabor doista je toga trenutka pokazao koliko je vješt u potezanju oružja. Činilo se da

se nije ni pomaknuo. Jedva nezamjetljivim trzajem desnicom munjevito je izvukao kolt i upe-rio ga u Stanforda koji svoj revolver još nije ni izvukao iz ko-rica.

— Opominjem vas, Stanforde - mirno je rekao. — Odmaknite šaku od revolvera. Upamtite da sam u ovoj karavni vođa ja. Svatko će postupati kako ja kažem, i to u zajedničkom interesu, jer sam najiskusniji. Unajmi-li ste me, svi vi, u Fort Stocktonu, da vas odvedem u Novi Meksiko. Svi ste tada čuli moja upozorenja u pogledu opasnosti na ovom putu. Suglasili ste se da ćete slijediti moje upute i naredbe, budući da ste neiskusni, te se ne biste snašli u opasnim okolnostima. Tko se sada ne pokorava mojem vodstvu, ne igra se samo svojim životom nego i životima svih nas! - završio je, vraćajući revolver u korice.

Buck Stanford stajao je pred svima kao ukočen, zajapurenih obraza. Kao opčinjen buljio je u revolver što ga je Gordon Tabor tako munjevito bio izvukao.

— Uprežite konje! - obratio se Gordon svima oko sebe. — Krećemo dalje. Do mraka ćemo prijeći barem još pet kilometara. Izaći ćemo iz ovih brežuljaka, te se lakše čuvati od iznenađenja ovih apaških napadača.

— Hoće li nas slijediti? - zapitao je Rod Fuller.

— Svakako. Onako kako rade vuci. Jahat će na stanovitoj udaljenosti. Povremeno će se pokazivati, čak jahati uporedo s nama. Vučji je to zov u tim ratnicima: trebaju im naši konji, naša hrana i oprema. Slijedit će nas uporno, kako bi nas izmučili stalnom prijetnjom, čekajući prvu pogodnu prigodu za uspje-

šniji napad. Noću ćemo morati imati lagan san, a i stražariti, kako im ne bi uspio prepad.

Vrativši pušku u navlaku, Gordon se vinuo u sedlo. Poveo je karavanu dalje, osvrnuvši se još jednom na apaškog ratnika koji ih je uporno promatrao s brežuljka, udaljen od njih jedva kojih tri ili četiri stotine metara.

III

U noći je vjetar promijenio smjer. Sada je puhao hladan sjeverac. Mjesec nad ravnicom bio je blijedo-srebrnkast, a zvijezde su u hladnoj noći imale nekako metalan odsjaj.

Sve je to Gordona Tabora ozbiljno zabrinulo; znao je iz ogromnog iskustva da to navještava skorašnju, preranu zimu. A najveća opasnost što je mogla zaprijetiti doseljenicima koje je vodio bio je baš prerani snijeg.

Umorno se vraćao k već dogorjeloj vatri. Bilo je još, doduše, žari na ognjištu, ali se odavno ugasio i posljednji plamičak.

Gordonu se učinilo da se od jednih od četiriju kola odmaknula nekakva sjenka. Zagledao se u tom smjeru i ugledao prili-ku koja mu je prilazila: prepoznao je Sharon Olden, osamnaestogodišnju kćer Oldenovih. Na odsjaju mjesečine blještala je njena kosa, koja se danju, na suncu, doimala poput teškog, kovanog zlata. Uokvirivala je ta kosa usko, ljepuškastu lice mlade djevojke, vitke poput pruta, spretne poput gazele. Iako odijevena u mušku košulju i muške hlače, djevojka je izgledala vrlo ženstveno.

— Odavno ste morali spavati, gospođice Olden - blago joj se obratio Gordon.

Zamijetio je i sam kako je, u

djevojinj prisutnosti, odjednom počeo otežano disati, a i vlastiti glas zazvučao mu je nekako neobično. Trideset petogodišnji muškarac odavno je zapazio njemu upućenu naklonost mlade djevojke.

— Sutra ćemo - dodao je - imati dug, težak dan.

— Danas se toliko toga dogodilo. Nikako ne mogu zaspiti - odgovorila je osamnaestogodišnjakinja, slegnuvši uskim ramenima i pogledavši u njega lijepim velikim očima. — Divno ste izvidali Stantonovu ranu, gospodine Tabore. Ne vjerujem da bi to itko od nas učinio barem približno tako dobro! - pogledala ga je s divljenjem.

— Podite spavati, gospodice - okrenuo se Gordon od nje, a glas mu je zazvučao hrapavo.

— Što će reći vaš otac primijetiti li da se noću krećete logorom.

Pogodilo ju je to poput pljuske. Naljutila se, ali je u tihoj ljutnji bila još ljepša, opasno privlačnija. Odahnuo je s olakšanjem kad se šutke okrenula i vratila u svoja kola.

Čučnuvši kraj vatre, Gordon se zagledao u žeravice.

Prisjetio se kako je prije tri tjedna istupio iz službe konjice u kojoj je punih šest godina bio vojni izviđač. Šest godina bilo je sasvim dovoljno, ako ne i previše. Nikada nije imao dovoljno vremena razmišljati o tome, o svojem životu. Morao je nekako zaradivati za život. U tvrđavu je, tjedan dana po njegovu raskidu s vojskom, stigla ova karavana. Ovi doseljenici htjeli su još prije zime, prije snijega, stići u Novi Meksiko, gdje su se namjeravali udomiti kao farmeri. Put i njegove opasnosti nisu dovoljno poznavali. Na svoju sreću, bili

su dovoljno razboriti da to shvate.

Iskusni izviđač dobro im je došao. Unajmili su ga za vodiča.

Bila je tu obitelj Oldenovih, s divnom kćeri Sharon, koja se zaljubila u njega od prvog dana, te sinom Billom, koji je od prvoga trenutka ljubomorno čuvao mladu sestru i bezrazložno bio kivan na starijeg muškarca širokih ramena zbog sestrićinih primjetnih simpatija prema njemu. Mladić se i inače nastojao očesati o svakoga, gradeći se odraslijim i zrelijim nego što je doista bio u dobi dvadeset godina. Bili su tu zatim Palmerovi sa sada ranjenim Edom Stantonom. A bio je tu, nažalost, i svadljivi Buck Stanford. Karavani se bio priključio i ogromni, dobrodušni propovjednik irskog porijekla O'Donnel. Napokon i prijevoznik Rod Fuller, koji je prevozio pošiljku oružja u Novi Meksiko i razborito zaključio kako nije preporučljivo da na opasnom putu bude sâm samcat.

Sve do toga dana put je protekao bez većih poteškoća. Po dobrom vremenu prevaljivali su i po tridesetak kilometara na dan, po lošem upola manje.

A sada su se prvi put pojavili. Apaši, a s njima i ozbiljne poteškoće. Gordon se nije zavaravao: ljudi će postati nervozniji, a on će svoje vodstvo morati potvrđivati, nametati bude li trebalo, svakoga dana, u zajedničkom interesu. Morat će im nametati svoju volju, jer jedino on zna put i poznaje nevolje na njemu.

Iznenada je zarzao jedan konj. Gordon je oslušnuo i pogledao u tom smjeru, požalivši što je, snatreći, dugo bio zagledan u žar vatre, pa je morao

pričekati da mu se zjenice prilagode tmini. No što nisu vidjele oči, začule su iskusne, izoštrene uši: šušanj kod konja.

?

Jednim se skokom odmaknuo od vatre i pohitao prema konjima. Opet je jedna životinja zarzala.

Ugledao je kako iz trave kraj konja izranja nekakva sjenka. Na mjesecini je sijevnulo sječivo noža: jedan je Indijanac htio osloboditi i odvesti njihove konje.

Gordon Tabor je zapucao.

Bljesak iz cijevi njegova kolta sijevnuo je u noći poput plamenog mača. Sjenka među konjima, pogodena, propela se, a zatim potrčala.

Gordon je Apaša brzo sustigao, jer je bio ranjen, pa je, teško dašćući, više bauljao nego trčao.

Apaš se, sav u znoju i smrtinom grču, ipak još pokušao braniti: iznemoglo zamahnuvši nožem, zakačio je lijevi rukav Gordonove košulje.

Gordon je morao pucati još jednom.

Indijanac je pao, a Gordon je, poslije pucnja, oprezno oslušnuo uokolo. Sve je bilo mirno. Taj je ratnik, dakle, drzak, ali prilično ostvarljiv pothvat krađe konja pošao posve sam.

Gordon se vratio u logor.

Oko zapretale vatre okupili su se svi članovi karavane, bljedi, prestrašeni.

Posegnuvši za čuturicom, Gordon je otpio gutljaj vode.

— Jedan nam je Apaš pokušao oteti konje - obavijestio je ljude. — Da mu je to uspjelo, propali bismo, jer bez konja... Mrtav je - dodao je, primijetivši nijemo pitanje većine okupljenih.

— Što ćemo sada? - upitao je Hank Olden.

— Ubuduće ćemo stalno morati očekivati takve prepade, danju, a pogotovo noću. A možda će - dodao je Gordon, sjedajući na svoje sedlo kraj ognjišta - Apaši i odustati, kad vide da smo oprezni. Vi ćete, Oldene, sa svojim sinom prvi stražariti, sve do jutra. Pucajte na sve što se bude micalo. Nemojte slučajno zaspati, jer će vas odnijeti vrag, i vas i sve nas!

Odredivši stražu, Gordon je razmotao svoje pokrivače i ispružio se kraj zapretale vatre, položivši glavu na sedlo umjesto jastuka. Ostali su još trenutak neodlučno stajali, a zatim se vratili u svoja kola, na počinak.

Frank i Bill Olden ostali su na straži.

IV

Ostatak noći protekao je mirno, a slijedećeg su jutra nastavili putovanje. Teška su se kola poput brodova ljuljala prerijom kroz visoku travu, koju je vjetar povijao poput valova.

Baš kako je Gordon bio predivio, Apaši nisu odustajali: čas su karavanu pratili poizdale, čas jahali uporedo s njom, udaljeni jedva četiri stotine metara. Uvijek su, međutim, nastojali da ih bijelci vide, da strepe, ne bi li izgubili živce i postali neoprezni.

Oko deset sati prije podne Gordon je ugledao pred sobom rijeku: Rio Pecos blještao je na suncu poput srebrne vrpce, lijeno se vukući tekšaškom ravnicom prema južnijem utoku u Rio Grande.

Zauzdavši konja, Gordon je pogledao prema Apašima: jahali su uporedo s karavanom, u koloni jedan za drugim.

Vrativši se do kola, ispred kojih je bio uzjahao, zastao je kraj prvih, Oldenovih kola.

— Stižemo uskoro na Pecos - izvijestio je - i prijeći ćemo preko njega. Pripremite se, jer će nas apaški pobunjenici vjerojatno napasti upravo dok budemo prelazili rijeku.

— Otkud to znate, Tabore? - upitao je Hank Olden, zamahnuvši po konjima bičem.

— Otuda što bi Apaši bili glupi da takav napad sada ne pokušaju. A Apaši, uvjeravam vas, nisu nipošto glupi.

Pričekavši kola Palmerovih i obavijestivši i njih o predstojećem prelasku rijeke i mogućnosti indijanskog napada, Gordon je upitao:

— Što radi Stanton?

— Trenutačno spava. Čini se da se oporavlja - odgovorio je Palmer, posežući u džep za duhanom za žvakanje. — Imao je vrlo tešku, burnu noć. Jaka groznica popustila je tek pred jutro. Oteklina oko rane je splasnula, a nije više ni tako opasno crvena. Vjerojatno ste mu spasili život, gospodine Tabore.

— Uvečer ću mu previti ranu. Oporavit će se, no još će sigurno trpjeti boli.

S kraja karavane dojahao je uto k njima propovjednik O'Donnel.

— Vjerujete li - upitao je Gordona - da će nas Indijanci napasti kad stignemo na rijeku?

— Neće - odmahnuo je glavom Gordon. — To ne bi bilo ni tako loše za nas. — Ali će nas zacijelo napasti kad budemo u vodi, dok budemo prelazili rijeku. U tome je prava opasnost!

Podbovši konja, Gordon je zatim pohitao na obalu Pecos. Konj se sagnuo i napio vode. Gordon je šutke promatrao rije-

ku, široku na tom mjestu samo dvadesetak metara. Valjalo mu je još ispitati i njezinu dubinu.

Rijeka je bila plitka: voda je jedva dosezala konju do trbuha, a nije bilo ni ikakvih struja.

Vraćajući se do kola, Gordon je zamijetio da su Apaši već prešli na drugu obalu rijeke, gdje su ih zloslutno iščekivali.

— Poslušajte me - obratio se vodič doseljenicima, kad su sva kola stigla do Rio Pecos. — Prijelaz je plitak, a nema ni opasnih struja, jer ovdje očito nije dugo kišilo. Prijelaz sam po sebi, dakle, nije opasan. Zbog Apaša ćemo, međutim, prelaziti rijeku tako da su uvijek u njoj samo jedna kola. Tek kada prva kola prijeđu na drugu obalu, u rijeku kreću druga. Svi drugi muškarci, osim vozača koji prelazi rijeku, za to vrijeme držat će puške pripradne u rukama. Oldene, krenite sa svojim kolima prvi!

Razradivši opreznu taktiku prijelaza, Gordon je, prebacivši vinčesterku preko sedla, prvi potjerao u vodu svojega konja.

Hank Olden utjerao je za njim u rijeku svoju zapregu. Konji su se žestoko upinjali, vukući teška kola, a široki kotači uzmutili su vodu, izbacujući ispod sebe pijesak.

— Diha, lijencine nijedne! - podviknuo je na konje Olden, zamahnuvši bičem. — Povucite, zapnite iz petnih žila, inače će biti teških batina!

Dobrodušni farmer više je zamahivao bičem nego što je njime udarao po leđima životinja, a Gordon Tabor uspješno mu je pronalazio i pokazivao put, poput kakvog rječnog vodiča. Rijeka je bila plitka po cijeloj širini - voda je prekrila samo osovine teških kola.

Gordon je već izjahao na drugu obalu i čekao Oldena da se dočepa suhoga tla teškim kolima. Pogledao je prema Apašima: nisu odjahali, nego su čekali na obali, na mjestu na kojem su bili pregazili rijeku, pažljivo promatrajući prelazak karavane bljedolikih.

Škripeći, teška Oldenova kola izašla su iz Rio Pecos, dočepala se obale. Konji su dahtali od napora.

— Vi ste na redu, Palmeru! - doviknuo je Gordon na drugu obalu. — Krećite! - domahnuo je farmeru rukom.

U rijeku je ušla Palmerova zaprega. Napredovao je dobro, zamahujući bičem, uzbuđeno stojeći u kolima. Kad je, međutim, sa svojim kolima bio još samo pet ili šest metara daleko od druge obale, konji su prestrašeno zastali ne mogavši povući zapregu dalje, usprkos svim naporima. Nagli zastanak, očito zbog neke podvodne prepreke, izbacio je Palmera iz ravnoteže, te je farmer pao u rijeku, uzbuđeno vrisnuvši, te ispustivši bič i uzde iz ruku. Vrisnula je i Martha Palmer, zadigavši ceradu i prestrašeno gledajući za mužem koji je nestao pod površinom, iako je rijeka bila plitka. Palmer je ubrzo dašćući, izronio, ali je, spotaknuvši se, opet nestao pod vodom. Konji su za sve to vrijeme dašćući stajali u mjestu, nikako ne mogavši povući kola dalje.

Sočno opsovavši zbog te nevolje, Gordon je potjerao konja natrag u rijeku. Uto je Palmer opet izronio, te posrćući, zagaćao prema kolima.

— Što se to, dovraga, dogodilo? - nagnuo se Gordon iz sedla k njemu. — Ostanite gdje jeste! - sjetio se doviknuti vozačima po-

sljednjih dvaju kola, Stanfordu i Fülleru. Nijedna kola ne smiju u rijeku, dok ova nisu vani!

Frank Palmer odjednom je namjerno zaronio u vodu kraj desnog prednjeg kotača teških kola.

— Velik kamen - izvjestio je, izronivši i popevši se na vozačko sjedalo. — Kotač je zapeo o veliki kamen i ne može dalje.

— Možete li pomaknuti kola malo unatrag? - predložio je Gordon.

To se pokazalo nemogućim. Teška kola nije bilo lako micati unatrag ni na suhom tlu, a pogotovu to nije bilo moguće učiniti u rijeci.

— Kako je ovo preživio Stanton? - sjetio se u tom trenutku Gordon.

— Nije pri svijesti - izvijestila je, zadigavši ceradu, Martha Palmer. — No rana mu se nije otvorila.

— Barem ta sreća u nesreći - progundao je vodič, odmatajući laso sa svojega sedla. — Zaronite i omotajte ovo oko velikog kamena! - dobacio je uže Palmeru. — Velečasni, hej, velečasni! - doviknuo je propovjedniku, koji je još čekao na drugoj obali. — Dojašite ovamo, morate mi pomoći!

Will O'Donnel potjerao je koščatu kobilu u rijeku.

— Tabore! - uzbuđeno je uzviknuo, kad je dospio do sredine rijeke. — Indijanci! Indijanci kreću u napad! - pokazao je rukom prema Apašima.

Indijanci su doista nadolazili, i to galopom. Bili su udaljeni još samo oko trista metara.

— U kola! - doviknuo je Gordon Oldenovima.

Oštro podbovši konja, pohitao je također prema njihovim kolima, toga trenutka jedinima

na obali na kojoj su bili i Apaši. Propovjednik O'Donnel slijedio ga je. Obojica su se u posljednji čas domogla Oldenovih kola, ostavivši svoje konje, onako prestrašene, da potrče dalje.

— Nisam li predvidio baš ovako nešto? - ustanovio je Gordon, u Oldenovim kolima pri noseći ramenu vinčesterku koju je zadržao u rukama.

S kola u rijeci Frank Palmer prvi je uzvratio paljbom na Apaše.

Pogledavši prema kolima Bucka Stanforda i Roda Fullera, Gordon je s olakšanjem ustanovio da su bili dovoljno razboriti i poslušali ga: zavukli su se u svoja dvojica kola, koja još nisu bila zagazila u rijeku.

Apaši su se primakli Oldenovim kolima već na sedamdesetak metara. Gordon je zapucao na njih iz vinčesterke, propovjednik iz teškog revolvera, a Hank i Bill Olden nisu zaostajali u paljbi iz svojih karabina.

Indijanci se, međutim, nisu dali olako zaustaviti. Napadali su bez obzira na žestoku paljbu branitelja, ispuštajući grlene ratne pokliče, koji su nevještom uhu bili slični ćurlikanju divljih purana. Uvjereni da im je karavana sada prepuštena na milost i nemilost, vukovi prerije već su u svojim rukama vidjeli i kola i konje i hranu i opremu bljedolikih, a nadali su se zarobiti i tri bijele žene iz karavane.

Osupnuti ipak žestokom paljbom iz Oldenovih kola, Apaši su za trenutak obuzdali ponije, te se pokušali pregrupirati i napasti bljedolike iz mrtvoga kuta. Na pucnjavu iz Palmerovih kola nisu se uopće obazirali, shvativši da ih njihovi meci uopće ne dosežu. Uskoro je to

shvatio i Palmer, pa je prestao uzalud trošiti municiju.

Pregrupiravši se u pogodniji napadački položaj, Apaši su odjednom prekinuli ratničku vrisku i složno zapucali po Oldenovim kolima iz svojih spencerica teškog kalibra. Meci su zatutnjali po kolima, zarivajući se u pobočne debele daske, najviše uznemirivši konje u zaprezi, koji su uspaničeno njištali, čak se ubrzo dali u bijeg, opasno povukavši kola.

I Gordon i Hank Olden istodobno su opsovali, shvativši da se sada bore iz jurećih kola, čijom zapregom ne vladaju. Nastavili su, međutim, hrabro pucati na Apaše, a Clara i Sharon Olden, majka i kći, marljivo su, iako prestrašeno, punile muškarcima oružje.

Barutni dim ispunio je kola, otežavajući disanje, dražeći sluzokožu.

Apaši su jahali kraj kola, pretjecali ih, vraćali se u dimu kao u magli.

Kola su odjednom usporila, opasno se usmjerivši prema nekom grmlju. Gordonov i propovjednikov konj trčali su ne daleko odatle obalom rijeke, ne odgalopiravši u toj pucnjavi dalje.

— Ta prokleta zaprega mora već jednom stati! - doviknuo je Gordon Oldenu. — Inače će nas odvući nekamo u takav položaj da će nas ovi vukovi rastrgnuti kao prerijske zečeve!

Olden se već više puta pokušavao domoći uzda, ali nažalost, bezuspješno. Učinio je to onda još jednom, opet bezuspješno, jer su uzde odavno skliznule s vozačeva sjedala.

Kola su, međutim, iznenada ipak stala, jer je jedan konj u zaprezi bio smrtno pogođen.

Konji su njištali, potezali remenje i užad, ali dalje nisu mogli zbog uginule životinje u zaprezi.

Jedna opasnost za branitelje je prošla, ali druga, glavna, još nije: Apaši su nezaustavljivo navaljivali i pucali.

Gordon je odjednom u neposrednoj blizini kola ugledao na poniju ratnika koji je, činilo se, vodio napad. Bio je to mišićav, čvrsto građen hrabar ratnik, koji je grlenim glasom neprestano poticao ostale, dovikujući im naredbe. Gordon je iz revolvera zapucao na njega i pogodio ga. Ratnik se zanio u sedlu, ispustio pušku i konjske uzde, ali je još smogao snage da polegne konju po vratu i potjera ga izvan domašaja metaka. Gordon je shvatio da taj Apaš neće još dugo živjeti i ponadao se da bi to moglo dokrajčiti bitku.

Tako je i bilo. Ugledavši kako im pada vođa, Apaši su prekinuli napad: okrenuvši konje, odjahali su kao mahniti. Sustigavši ponija s teško ranjenim vođom, smirili su konja, te ga povelili sa sobom, zaustavivši se tek na udaljenosti od nekih četriristotine metara.

Gordon je ustao u kolima, protežući ukočene udove.

— I to je prošlo! - progovorio je hrapavim glasom.

— Da. Otišli su! - odahnuo je Hank Olden. — Čini mi se da nikada nisam bio tako blizu smrti kao ovaj put.

— Prokleta ste u pravu, Oldene! - dobacio mu je Gordon.

Silazeći iz zadimljenih kola, udisao je punim plućima čistiji zrak. Zakašljao se od barutnog dima koji je dražio i nos i pluća. Nesigurnim se koracima zaputio prema rijeci. Zahvaćajući ša-

kama vodu iz Rio Pecos, sa zadovoljstvom je počeo prati i hladiti lice. Za njim se poveo propovjednik, pa i svi Oldenovi.

Gordon je šutke promatrao udaljene Indijance koji su se okupili oko ranjenog ili već mrtvog vođe. O nečemu su se očito savjetovali: ti vukovi prerije znali su odlučno napadati, sporazumijevajući se samo znakovima ili pokličima, a znali su i satima vijećati o nebitnim pitanjima, osobito u slučajevima koji su se ticali rituala, kao vjerojatno i sada, ako je teško ranjeni ili poginuli ratnik bio poglavica. I doista, malo kasnije ugledao je kako Apaši podižu na ponija očito već mrtvog ratnika, pa kasom ni ne osvrnuvši se na bljedolike, nestaju s njim prema istoku. Uskoro su sasvim nestali s vidika, izgubivši se među brežuljcima.

— Zar su sasvim otišli? - iznenadio se Olden.

— Nisam li rekao da je sve prošlo? - podsjetio ga je Gordon, posežući u džep za duhan-kesom, te mirnim prstima savi je cigaretu. — Ubio sam im vođu, a bez vođe se prestaju boriti. Ne smijemo se, međutim, ovdje predugo zadržavati. Ne znamo koliko im je udaljen logor. Očito sada onamo otpremaju vođu. Kada ga pokopaju, mogli bi nam se opet zalijepiti za pete. Moramo prijeći što više kilometara, udaljiti se od njih toliko da napokon sasvim odustanu od potjere.

— Hej! Možete li nas sada izvući odavde? - doviknuo im je u rijeci zaglavljeni Frank Palmer.

Poslije netom završene pucnjave bio je vrlo blijed, a i glas mu je zvučao nekako nesigurno.

— Naravno! - doviknuo mu je Gordon. — Podimo, velečasni! - pozvao je za sobom propovjednika. — Odstranit ćemo taj kamen, kako Palmeru u vodi ne bi sasvim istrunuli kotači na kolima! - našalio se.

— Svima ste nam spasili život, ustrijelivši toga apaškog vođu, gospodine Tabore! Bez vas bili bismo izgubljeni! - s divljenjem se uto javila mlada Sharon Olden, čučeci na obali Rio Pecos.

— A po čemu je to bio tako zadivljujući pothvat? - mrzovoljno se javio njezin brat Bill, plavokos, razvijen dvadesetogodišnjak, koji je nastojao u to pitanje unijeti što više prezira. — Bilo je to - dodao je za svaki slučaj - čisto slučajno da je indijanskog vođu ustrijelio baš on. Mogao je to učiniti bilo tko od nas!

— A zašto onda toga vođu nisi ustrijelio ti? - hrabro mu se suprotstavila sestra.

Bill Olden je opasno porumienio. Prije nego što je uspio gnjevno i bahato uzvratiti, iza leđa mu se na rame spustila nečija teška ruka. Okrenuvši se, ugledao je kraj sebe snažnog propovjednika.

— Slušaj me, mladi prijatelju - oštro ga je prekorio ridokosi Irac. — Želiš li postati muškarcem, moraš naučiti poštovati i priznavati velika djela drugih. Gospodin Tabor je pravi muškarac, prokleta pravi muškarac! Znaš to i sam i stoga mu zavidiš. No zavist je, upamti, prokleti osjećaj. Upamti to, ako nekada želiš postati muškarcem kakav je gospodin Tabor!

— A tko vam kaže da baš to želim? - drsko se suprotstavio mladić, otklanjajući sa svojega ramena propovjednikovu tešku ruku. — Osim toga, ne želim da

neprestano oblijeće oko moje sestre! Neka drži prste podalje od nje, neka nađe neku Indijanku, pa neka se oko nje vrti!

— Zaista si još vrlo balav, Billy! - zagrmio je propovjednik smrknuta lica. — Balav i blesav! - dopunio je sebe. — Pripazi samo da tvoje tako glupe izjave ne dopru do ušiju gospodinu Taboru, jer bi te zbog njih mogao metkom izbaciti iz čizama. Ako to ne učini ili te šakama ne istrese i iz čizama i iz hlača, onda to neće učiniti samo zato što mu se činiš preglupim, pa ne shvaća ozbiljno ni tebe ni tvoje postupke.

— Pođi odmah do kola i ispregni ubijenog konja, Billy! - umiješao se uto, prišavši im, Hank Olden. — A to što ti je rekao velečasni - oštro je dodao - sasvim je, nažalost, točno. Želiš li postati pravim muškarcem, moraš još mnogo toga naučiti.

Još se više zajapurivši od mladalačkog gnjeva, Bill Olden tiho je opsovao i pošao prema kolima.

A Will O'Donnel, osmjehnuvši se, vinuo se u sedlo, te pošao za Gordonom Taborom da pomogne Palmeru.

Frank Palmer latio se u međuvremenu posla u kojemu ga je bio prekinuo napad Apaša: zaronivši u vodu, omatao je oko velikog kamena laso Gordona Tabora. Kad je obmotao oko prepreke još i Irčevo laso, Gordon i propovjednik potjerali su svoje konje i pomaknuli kamen, a Palmerova su se kola uskoro domogla obale.

— Sada ste vi na redu, Stanforde! - doviknuo je Gordon na drugu obalu. — Požurite! - upozorio je još jednom, te potjerao konja natrag do Oldenovih kola.

Bill Olden u međuvremenu je ispregnuo mrtvoga konja i donekle stišao nepotreban bijes. Hank Olden samo je upitno gledao u vođu karavane.

— Potreban mi je četveropreg, gospodine Tabore - napokon je rekao - a jedan mi je konj mrtav. Što da radim?

— Ranjeni Stanton vozi se u kolima. Upregnite, dakle, njegova konja! - lako je riješio problem Gordon. - Stantonu neće konj trebati brem još dva tjedna. Imate li išta protiv toga? - obratio se za svaki slučaj Palmeru.

— Baš ništa. Jedino moguće rješenje, gospodine Tabore!

Rijeku su ubrzo, bez ikakvih poteškoća, prešla i Stanfordova i Fullerova kola. Frank Palmer preobukao se tek sada u suhu odjeću, te je karavana nastavila put.

Od Apaša nije bilo više ni traga ni glasa.

V

Ed Stanton je vrisnuo, a užarene oči odavale su da je još u groznici, kad mu je Gordon skidao s rane zavoj, zalijepljen zgrušanom krvlju. Crna, spaljena rana Stantonova je boljela i grozno je izgledala, ali više nije krvarila, niti je više mogla nastupiti infekcija. Stantonu je za potpun oporavak trebalo još neko vrijeme.

— Ovo izgleda sasvim dobro, Stanton! - utješio ga je Gordon. - Znam da vas rana boli pri svakoj kretnji, no nikakve ozbiljnije opasnosti više nema.

— Šteta što to i ja ne zamjećujem! - našalio se na svoj račun ranjenik, kiselo se osmjehnuvši.

— Morate izdržati boli još nekoliko dana. Ne zaboravite da

vam je metak gadno udario u kost! - upozorio ga je Gordon.

U zdjelu s toplom vodom što mu je dodala gospođa Palmer, ulio je i jakog viskija. Tom mješavinom isprao je ranu, te je povezo čistim svježim zavojem.

— Još ćete osjećati slabiju groznicu, Stanton! - ustanovio je - ali ozbiljne upale više ne može biti. Donesite sada - obratio se gospođi Palmer, Stantonovoj njegovateljici - dobar lončić jake kave, a pojačat ćemo je i viskijem. Naš se bolesnik mora dobro znojiti, pa ćemo tako otjerati groznicu.

— Neobično sam vam... ovaj... hvala vam, gospodine Tabore!... - zbunjeno je zahvaljivao Ed Stanton, oznojuvši se više od neugode nego od groznice.

— Nema na čemu, Stanton! - odmahnuo je rukom Gordon.

— Ima na čemu! - prosvjedovao je ranjenik. - Nisam baš... ovaj... nisam uvijek bio uljudan prema vama i...

— To je već zaboravljeno! - prekinuo ga je Gordon. - Znam da je mnogima koji dovoljno ne poznaju ovu zemlju teško shvatiti kako nije točno ono što su učili ili bili uvjereni da znaju o njoj...

— Sada sam... opametio sam se, gospodine Tabore, te ću se odsada uvijek pouzdavati u vaše mišljenje! - uspio je napokon promucati ranjeni Ed Stanton.

Kimnuvši mu, Gordon je napustio kola Palmerovih. Prišavši k vatri, uzeo je lončić s kavom.

Bila je večer. Sunce je već uronilo u prostranu ravnicu na zapadnom obzoru, a nebo se žarilo poput svježe kovanog željeza. Gordon je bio odredio da se

kola opet postave u četvorokut, kad su se, po prelasku preko Rio Pecos, bili zaustavili radi noćnog odmora na podnožju nekog brežuljka, deset kilometara daleko od rijeke.

— Neće biti pokopa, velečasni - zadirktivao je Gordon propovjednika O'Donnella, puneći sebi tanjur bijelim grahom i slaninom. - Stanton će ostati živ.

— Nikad nisam ni želio pokopati nikoga među nama - prihvatio je šalu Irac, zadovoljno mljackajući nad svojim tanjуром. - Čini se da su vaše metode liječenja zaista vrlo djelotvorne, iako moram primijetiti da bi vas za sve to mučenje što ste ga priredili Stantonu na Istoku strpali u zatvor.

Udar sjeverca iznenada je podjario vatru, što je bilo ugodno i oku i cijelom tijelu, jer je noćni zrak bio prilično hladan.

— Noći su već prokleta hladne - promrmljao je Frank Palmer, uvlačeći nesvjesno glavu među ramena. - Hoćemo li stići u Novi Meksiko prije zime? - upitao je.

— Nadam se - slegnuo je Gordon ramenima. - Nisam, međutim, siguran u to. Čini se da će zima ove godine stići prilično rano, mnogo ranije nego inače. No ne bude li nas više ništa zadržavalo, mogli bismo u Novi Meksiko, barem u prvi njegov gradić poslije granice, stići prije prvoga snijega. U svakom slučaju, s vremenom će nam, što dalje, biti sve teže.

— Ne bojimo se toga, gospodine Tabore - javio se Hank Olden. - Sve smo to znali od samoga početka našega putovanja. Ne bismo ipak voljeli da nas snijeg iznenadi u preriji...

— Kad bi se to dogodilo, kad

bi nas zadesio jači snijeg, ne bismo dugo izdržali - mirno je primijetio Gordon, žvačući grah sa slaninom i kukuruznim kruhom. - Pomrli bismo najkasnije za tjedan dana. Zima je u ovim krajevima vrlo oštra. Čovjek je izgubljen zadesi li ga izvan čvrsto ograđenog prostora u kojem može zapaliti vatru. Jedna snježna mećava bila bi dovoljna da prekrije i odnese k vragu i nas i konje i kola. Sigurno bismo se smrзли.

— Baš divni izgledi! - nije se mogao suzdržati od sarkastične primjedbe Buck Stanford. - Zašto li smo vas samo unajmili, da mi je znati, gospodine Tabore? Zašto vas plaćamo? - prezrivo je pljunuo u vatru.

Govorio je drsko i oštro, ali pognute glave.

— Plaćate me zato da vas odvedem u Novi Meksiko - mirno mu je odgovorio Gordon. - Niste me, međutim, unajmili da bih vam stvarao vrijeme kakvo poželite. Za to me, uostalom, ni ne plaćate!

— Znate li što ste vi... - započeo je još oštrije Stanford, ali se prekinuo, odmahnuo rukom, te otišao od vatre prema svojim kolima.

Gordon je mirno počistio sve s tanjura, obrisavši posljednje ostatke graha posljednjim komadićem kukuruznog kruha. Ispio je zatim kavu, te mirno počeo savijati cigaretu.

— A što kažete na to - iznio je sada novu, ali mnogo blažu primjebu propovjednik O'Donnel - da već tjedan dana jedemo uvijek jednaku hranu: grah sa slaninom ili slaninu s grahom, kako vam se sviđa.

— Što imate protiv takve hrane, velečasni? Jaka je i utažuje

glad. Ovo nije putovanje iz zabave i zadovoljstva, nego iz nevolje. Zalihe svježega mesa odavno smo potrošili, a ništa takvo ne pojavljuje se već danima pred našim puškama...

Izvadiвши iz vatre zapaljenu grančicu, Gordon je sebi zadovoljno pripalio cigaretu.

— Jeste li već koji put doživjeli snježnu mećavu u ovim krajevima? - upitala je Gordona iznenada Sharon Olden.

Gordon je pogledao u djevojku, koja je sjedila sučelice njemu. Zadivio se, ne prvi put, njezinoj plavoj kosi na odsjaju vatre. Odbljesak vatre divno se sjajio i u njezinim tamnim očima. Obuzela ga je zbunjenost.

— Zašto to pitaš, Sharon? To je posve nezanimljivo! - planuo je na sestru njezin brat Bill. - Najvažnije je, zar ne, da prije zime stignemo u Novi Meksiko? - Ne miješaj se u svaki moj razgovor! - obrecnula se na njega Sharon.

- Prema ženskoj osobi čovjek bi morao biti ljubazniji, čak i kad mu je rođena sestra - mirno je, gotovo blago, Billa prekorio Gordon, ali mu je pogled kojim ga je ošinio bio vrlo oštar.

- Nisu mi potrebne vaše poduke, Tabore! - drsko mu je odbrusio mladić. - Sa svojom sestrom razgovaram kako to ja hoću. Zar doista smatrate ispravnim da se Sharon prema vama vlada kao da ste nepogrešivi?

- Ne smatram. Ne mogu, međutim, nikome zabraniti da o meni misli što ga je god volja. Ne možeš takvo što zabraniti ni ti meni, mladiću! Uostalom - odmahnuo je rukom - sasvim mi je svejedno!

- Nemojte mi, dovraga, stalno ponavljati to »mladiću«! - izne-

nada je planuo Bill Olden. - Više mi je od 20 godina! - ponosito je dodao.

- A sada ćeš se napokon smiriti, mladiću! - umiješao se njegov otac Hank Olden, naglasivši i sam namjerno ono »mladiću«. Nadobudni se sinčić, međutim, nije osvrnuo ni na očev prijekor, nego je počeo gnjevno dobacivati uvrede Gordonu Taboru.

- Zar vjerujete da ne zamjećujem kako vam je ugodno što ova osamnaestogodišnja glupača, samo nebesa znaju zašto, luduje za vama? Shvatite, međutim, da niste s nama zbog zabave! Pripazite se, Tabore!

- Prekini i ni riječi više! - mirno ga je, ali oštro, prekinuo Gordon, izvadiвши iz usta cigaretu. - Preostaje još samo to, dopustit ću ti da se sada lijepo ispričaš svojoj sestri!

Mladiću se uto približio propovjednik, koji je i sam držao do poneke odgojne pouke. Razjareni mladić nije zamijetio da se približava taj »odgojitelj«. A snažni ga je propovjednik primio za ovratnik i podigao s tla.

- Hej, što hoćete? Pustite me! - zavapio je mladac.

O'Donnelovo lice bilo je smrknuto. Zamahnuo je i priljepio Billu solidnu pljusku, pa ga istodobno ispustio, tako da je mladac pao na tlo.

- Ovo ti je - ustobočio se nad njim Irac - pouka kako da se vladaš prema svojem ocu i sestri, žutokljunče balavi! A na koji će te način gospodin Tabor podučiti kako da se vladaš prema njemu, to neka izabere on sam. Ja bih te, tako mi Bog pomogao, da sam na njegovom mjestu, propisno premlatio. - Promatram te - zadahtao se

propovjednik - otkako smo krenuli iz Fort Stocktona. Neprestano tražiš prigodu da izigra-
vaš većega muškarca nego što
jesi. Okomljuješ se na gospodi-
na Tabora samo zato što je pro-
kleta dobar čovjek i pravi mu-
škarac i što poznaje ove krajeve
bolje nego svi mi zajedno. A sa-
da gledaj da se što prije odmak-
neš od ove vatre i podeš spava-
ti, jer ću se, u protivnom, pobri-
nuti da otpužeš odavde na sve
četiri.

Lijevi obraz Billa Oldena ne-
ugodno se žario, što od pljuske,
što od stida, što od bijesa.

- Nisam ja Tabora ni pronašao
ni unajmio - dobacio je užare-
nih očiju. - A niti sam ga htio za-
vodiča. Zašto nam neprestano
nešto naređuje i zašto stalno
naglašava kako zna najbolje, a
sve nas ostale ponižava kao
najgore neznalice i nespretnja-
koviće?

- To samo ti sebi umišljaš, Billy -
odgovorio je, sada već mirnije,
propovjednik. - Znaš da nije ta-
ko, a razmisli dobro o tome još
koji put. Umišljajući tako, tražiš
samo ispriku za svoje nerazum-
ljive i neopravdane postupke
prema gospodinu Taboru. Ti
znaš...

- Ah, prestanite već s tim! - pre-
kinuo ga je mladac.

Visoki, snažni propovjednik
sagnuo se i ponovno podignuo
Billa kao perce. Ovaj mu je put,
u odgojnom naporu, udijelio
dvije pljuske: na svaki obraz po
jednu. A onda ga je, poput vre-
će, odvukao prema kolima Ol-
denovih.

Oko vatre je zavladao neugo-
dan muk.

- Žao mi je, gospodine Tabore -
napokon se ispričao Hank Ol-
den. - Mladić već tjednima nije
imao prigodu da se istutnji. A u

takvima se nagomilava mnogo
snage. Dovoljna je bezazlena
iskra, pa da bukne...

- Ipak postoje granice preko ko-
jih ni ja ne prihvaćam baš sva-
ko ispoljavanje snage, gospodi-
ne Oldene - ozbiljno je odgovo-
rio Gordon. - Slijedeći put u
takvoj prigodi doista ću pošte-
no premlatiti vašeg sina, a tada
vam, uvjeravam vas, neće izgle-
dati nimalo lijepo. Svima nama
u ovoj našoj privremenoj zajed-
nici potreban je mir, kako bi-
smo zajedno živjeli i preživjeli.
Ovisimo jedni o drugima, te je
bilo čija samovolja nedopustiva.
To mora shvatiti i vaš sin. Čim
stignemo na cilj, neka čini što
ga je volja. Ali dotada...

Uspravivši se, Gordon se uda-
ljio od vatre.

VI

Topot kopita u noći prvi je za-
čuo Fuller.

Gordon ga je začuo, stojeći kraj
svojega konja.

Topot je djelovao potmulo. Mar-
tha Palmer i Clara Olden začu-
le su ga dok su pospremale po-
sude poslije večere.

Netko se, čulo se kroz noć, sa
zapada približavao njihovom
logoru, vjerojatno ugledavši iz
daljine njihovu vatru. Jahača je,
sudeći po topotu kopita, bilo ne-
koliko.

Gordon je, već s vinčesterkom u
rukama, prišao kolima.

- Žene u kola! - kratko je nare-
dio. - Što još čekate?

Žene su se povukle, a muškarci
kraj vatre uzbuđeno su pousta-
jali.

Iz noći su se vatri približavale
sjene. Jedan je konj zarzao. Ne-
ki im je muški glas nešto dovi-
kivao. Uskoro su se jahači iz
mraka zaustavili kraj doselje-
ničkih kola i logorske vatre.

Bilo je pretamno, te se trojici pridošlica nisu mogla razaznati lica.

- Kako ste, drugovi? - odjeknuo je glas jednoga od trojice stranaca. - Zamijetili smo vašu vatru...

- Tko ste vi? - prekinuo ga je Gordon Tabor, neprimjetno podigavši cijev puške, tako da je bila uperena u stranca.

- Ja sam Zip Bates, ovo je moj brat Gus, a ovo je Sad Duffield - odvratio je stranac. - Zašto ste - začudio se - tako neprijateljski nepovjerljivi prema nama, gospodine? Pomislili smo da ćete u ovom kraju biti sretni kad ugledate nova lica.

- Možda - suho je odvratio Gordon. - Samo smo oprezni. Sjašite i pridite k vatri. Ima još od večere kruha i kave.

Povukao se malo dalje s puškom pripravnom na svaku mogućnost, dok su stranci sjahivali.

- Zaista ste neprijateljski nesusretljivi... - još je jednom ocijenio Zip Bates, prolazeći kraj Gordona.

Dvojica njegovih pratilaca prilazila su za njim, a vatra im je sada donekle osvijetlila lica.

Gordon ni sada nije ispuštao pušku iz ruku. Ti mu se ljudi nisu nimalo svidjeli. Nisu bili do tjerani. To nije moralo biti presudno u ovom kraju, no imali su i neobično hladne oči, a svoje revolvare nosili su o bedrima nisko, suviše nisko, onako kako to čine samo revolveraši. Ti mršavi, zloslutni tipovi nisu bili prerijski vukovi, ne, to su bile podmukle hijene.

Ostali članovi karavane šutke su, stojeći oko vatre, promatrali trojicu pridošlica.

- Možete sjesti uz vatru - obratio se Gordon nezvanim gostima. -

Tamo su vam lončići, a u kotliću je kava.

Opresno je pričekao da sjednu, onda je i sam sjeo uz vatru nasuprot njima, te ih stao promatrati kako željno piju topao napitak.

- Ima Indijanaca u blizini - prekinuo je novu šutnju Zip Bates. Vođa trojke imao je boginjavo lice puno ožiljaka i neobično uske usne. Njegov brat Gus nije mu bio osobito sličan. Treći stranac, Sad Duffield, bio je neobično koščat i nije izgledao nimalo bazezleniji: nije progovorio ni riječi, a nemirnim očima promatrao je sve doseljenike, svraćajući pogled neprestano na Gordona Tabora.

- Znamo da ih ima. Napali su nas - odgovorio je Gordon. - Ubili smo im vođu, pa su se povukli.

- Imali ste prokletu sreću - smatrao je Zip Bates, dolijevajući sebi kave. - Kava je vrlo dobra - ocijenio je. - Kad smo ugledali vašu vatru - nastavio je nakon nekoliko trenutaka šutnje - razveselili smo se. Putujete na sjever, zar ne?

- Možda... - progundao je Gordon.

- I mi bismo na sjever. U ovim krajevima nitko ne voli putovati sam...

- To je točno - opet je nevoljko progundao Gordon.

- Možemo li vam se pridružiti? - upitao je odjednom izravno Zip Bates, odlažući lončić i pogledavši u vođu karavane. - Vi ste vođa, zar ne? Ni vas nema baš previše, gospodine. Tri dodatne puške mogle bi vam biti značajno pojačanje.

- Ne poznajemo vas - otvoreno je izjavio Gordon, ustajući od vatre. - Mislim, najbolje je da

ujutro sami odjašete dalje svojim putom.

- Zašto tako? - upitao je iznenađeno Gordonu iza leđa Buck Stranford s mržnjom i u pogledu i u glasu. - Ovaj je čovjek u pravu - pokazao je na Zipa Batesa. - Ni nas nema mnogo, pogotovu otkako je Ed ranjen. Ako se, kako ovaj gospodin kaže, ovuda još muvaju Indijanci, doista bi nam dobro došlo pojačanje.

- O tome odlučujem ja, Stanforde! - oštro mu je odgovorio Gordon. - Samo ja znam koliko su jaki Indijanci u ovom području i što nam je činiti. A vi nam obratite se Batesu - još uvijek niste rekli ni što uopće radite u ovim krajevima.

Zip Bates široko se nacerio. Odgovorio je tek poslije kraćeg oklijevanja.

- Dolazimo iz San Angela. Bili smo lovci na bizone. U San Angelu smo prodali posljednje zalihe kože, a odmah i kola i svu opremu. Lovom na bizone više se ne može preživjeti. U Novom Meksiku namjeravamo se zaposliti kao kauboји.

- Gospodine Tabore... - iznenađeno se javio i Frank Palmer - ne želim vam proturječiti, ali mi se ipak čini da bismo trebali pojačanje...

Gordon je oklijevao. Napokon se okrenuo, spuštajući pušku.

- Za ovu vašu odluku - upozorio je - ne preuzimam nikakvu odgovornost!

- Samo smo mislili, gospodine Tabore... - zamučao je Palmer.

- Ne morate mi ništa objašnjavati. Mogu vas čak donekle razumjeti. Imam, međutim, više iskustva nego svi vi. Želim da upamtite da ova odluka nije moja.

- Hvala, gospodo - dobacio je Zip Bates svima oko vatre.

Tri stranca stajala su uz vatru jedan uz drugoga nasuprot ostalima.

- Preuzmite prvu stražu, Palmeru - počeo je određivati Gordon. - Pođite na brežuljak, odakle ćete imati bolji vidik.

- Ne bismo li jednu smjenu straže mogli preuzeti i mi, pošto ste nas primili? - prvi se put oglasio i Gus Bates.

- Ne! - oštro je odgovorio Gordon Tabor.

VII

Ujutro je nebo bilo prekriveno oblacima. Sjeverac je ojačao i tulio među grmljem meskite poput gladnog psa. Na obzoru su se kotrljale još veće gomile sve zloslutnijih oblaka.

- Ovo mi se nimalo ne sviđa - pokazao je Gordon propovjedniku na oblake. - Morali bismo se s kolima skloniti na neko sigurno mjesto. Može nam pomoći samo kakvo čudo. Ne biste li se mogli pomoliti za nas, velečasni? - pecnuo je Irca.

- Čini mi se da uopće niste kršćanin, Tabore... - progundao je O'Donnel.

- Ne znam, doduše, što pod tim točno razumijevate, velečasni, ali mislim da vam se loše čini.

Vjetar je iz sata u sat jačao, nemilosrdno šibajući visoku prerijsku travu. Nepregledna prostrana ravnica činila se pravim morem. Gordon je navukao ogrtač, što ga je za takve prigode nosio smotanog iza sedla, te jače nabio na glavu široki stetson.

Neposredno prije podneva vjetar je dosegaо olujnu snagu. Još je više zahladnjelo. Karava-

na se sada kroz oluju nije kretala nego probijala, boreći se protiv vjetrova za svaki metar puta. Iz daljine su sijevnule munje, zatutnjali gromovi.

- Ne možemo dalje! - smatrao je propovjednik, dojahavši opet do Gordona na koščatoj kobili.

Gordon je samo odmahnuo glavom, nastavljajući put.

- Okupimo kola u četverokut, zaboga! - predlagao je Irac. - Tako ćemo zaštititi i sebe i životinje i kola.

- Tako okupljeni na hrpi, mogli bismo privući grom - objasnio je Gordon. - Zar ne vidite da će nevrijeme biti opasno?

Zastao je, ne vjerujući vlastitim očima. Ugledao je u daljini pred sobom nekakvu farmu: dvije zgrade, od toga jedna stambena, pa staja s pojatom, a vidio se i prazan koral.

- Brže! - viknuo je vođa karavane. - Požurite!

Ljudi na kolima iza Gordona i propovjednika nisu od silnog vjetrova čuli ni jedne riječi, ali su po njihovim uzbuđenim kretanjima shvatili da je spas na vidiku, te brže potjerali zaprege.

- Jeste li se molili za ovo čudo, velečasni? - pecnuo ga je Gordon.

- Neprestano - ozbiljno je odgovorio propovjednik.

- Svaka čast, velečasni! Ovaj put je koristilo.

U dvorište farme stigli su već po velikom pljusku.

Kišilo je ne kao iz kabla nego kao da se s neba slijevaju vodopadi. Grmjelo je, sijevalo, pljuštalo, a vjetar je, noseći kišu, pridonosio dojmu općeg potopa.

Gordon je prvi skočio iz sedla i pohitao prema kući, te zabubnjao šakama po vratima. Odgo-

vora nije bilo. Otvorivši vrata, uskočio je u kuću. Suočio se u hodniku sa zloslutnom tišinom: kuća je djelovala hladno, izumrlo. Pošao je hodnikom prema prostorijama. Odgurnuvši oprezno nogom vrata, ušao je u kuhinju. Bila je prazna. Odgurnuo je slijedeća vrata i banuo u prostranu dnevnu sobu s kaminom.

Na podu, u lokvi već zgrušane krvi, ležao je mrtav muškarac. Uz leš muškarca bila je puška šarpovka. Namještaj je bio razbijen ili isprevrtan, zidni je sat stajao, zaustavljen mecima, a tragovi metaka opažali su se i na zidu.

Ovu je farmu, dakle, prije njih posjetila smrt.

Gordon je slutio da muškarac na podu vjerojatno nije bio jedina žrtva. Otrčavši u spavaću sobu, ondje je u krevetu zatekao mrtvu ženu - iz grudi joj je virila indijanska strijela.

Izlazeći iz spavaonice, Gordon se gotovo sudario s propovjednikom koji je bio pošao za njim.

- Što se to, dovraga, ovdje dogodilo? - opsovao je velečasni. - Konje smo već smjestili u staji. Bila je prazna.

- Ulazite! - naredio je Gordon. - I ovdje smo sami. Farmer i njegova žena su mrtvi. Što čekate? - povikao je odjednom na Irca. Podite po ostale!

Propovjednik nije Gordonu zamjerio na toj razdražljivosti. Doviknuo je nekoliko riječi prema dvorištu i ubrzo su u kuću pristigli i ostali. Palmeru je u prenošenju ranjenog Stantonu pomogao Zip Bates. Sharon Olden vrisnula je ugledavši u dnevnoj sobi farmerov leš, a

njena majka odvratila je pogled.

- Batese! - doviknuo je Gordon Zipu Batesu. - Odnosite sa svojim ljudima farmerov leš u spavaonicu k ubijenoj ženi! Kad ste već s nama - dodao je - budite barem od neke koristi.

Novi pridruženi članovi karavane bez pogovora su izvršili naredbu. Iznijeli su leš, ali je ostala lokva krvi na podu. Sharon Olden sjela je na stolac, dršćući cijelim tijelom.

- Jesu li to počinili apaški pobunjenici? - upitao je Gordona Fuller.

Gordon je najprije samo kimnuo.

- Tko živi u ovom području - ipak je tiho dodao, skidajući ogrtač - mora neprestano očekivati i takve opasnosti.

Prišao je kaminu, naložio vatru i počeo nad njom grijati promrzle ruke. Skinuo je, dapače, promočenu pamučnu košulju, te izložio gornji dio tijela blagotvornoj toplini.

- Koliko bi ovo moglo potrajati? - upitao je Gordona O'Donnel, pridruživši mu se kraj kamina.

- Mislite na ovo nevrijeme? Tko to zna! Može potrajati sat ili dva, ali i dva dana. Ovdje u Teksasu to se ne može predvidjeti. Vrijeme se često mijenja iznenada. Ne preostaje nam drugo nego da strpljivo čekamo, i to, po svemu sudeći, nekoliko dana. Ta, kada kiša i prestane, nećemo odmah moći krenuti, sve dok se raskvašen put dovoljno ne osuši, inače bismo ostali u glibu.

- Ah, baš prekrasni izgledi! - svadalački je dobacio Buck Stanford. - A što ćemo dotada činiti?

- Kad već pitate, najbolje bi

bilo da odmah donesete drva za ovaj kamin i za kuhinju. Vjerojatno ga ima u pojati - odgovorio mu je Gordon.

- To mi ne pada na pamet! - smrknuo se Stanford. - Ne želim izaći na ovu kišu da biste vi ogrijali svoju guzicu!

- Tim se drvima - skočio je kraj kamina Gordon - neću grijati samo ja nego i vi i svi mi!

- Podite po ta drva vi sami! - zaključio je Stanford i htio se okrenuti od njega.

- Slušajte, Stanforde! - zgrabio ga je, međutim, vođa karavana za ovratnik. - Dosta mi je vaših mušica! Oslanjati se moramo jedni na druge, te svatko mora činiti ono što može. Ili ćete odmah donijeti drva ili ću vas istjerati iz kuće!

- Ostavite me! - opirao se svadalice. - Odmah me ostavite!

Svi ostali šutke su promatrali taj prizor. Gordon je još čvršće stegnuo Stanfordov ovratnik.

- Dobro... pustite me... poći ću! - pokorio se Stanford, ali iz pogleda mu je, međutim, izbijala mržnja.

Gordon ga je prezrivo odgurnuo, a Stanford je zabauljao prema vratima.

- A vi ostali - obratio se Gordon muškarcima - podite u kola po vodu, namirnice, odjeću i pokrivače. Tko zna koliko ćemo ovdje morati ostati...

VIII

Bližila se večer.

Nevrijeme je bješnjelo već više od sedam sati. Ljudi u kući nisu više zurili kroz prozore. Bilo im je jasno da nepogoda neće uskoro prestati. Zurili su tupo. Muškarci su mnogo pušili. Netko bi na časak ustao i nervozno prošetao prostranom sobom.

Gordon je mirno pijuckao ka-

vu. Bio je iskusniji i strpljiviji od ostalih. Znao je da svojim nestrpljenjem ne bi vrijeme popravio.

Sad Duffield iz pridošle trojke ustao je, protegnuo se i glasno zijevnuo. Prošetao se prostorijom, zagledavajući se u potištena lica doseljenika. Zaustavio se kraj Sharon Olden.

Djevojka se u međuvremenu bila presvukla u suhu odjeću, pa je sada češljala i sušila kosu.

— Nikada još niste bili na Zapadu? - upitao ju je Duffield poslije kraćeg promatranja.

Sharon Olden nakratko ga je pogledala, te odmah svrnula pogled i nastavila se češljati.

— Doselili smo se iz Engleske - ipak je odgovorila - i godinu dana teško radili u blizini San Antonia, dok nismo kupili kola i smogli novac kojim bismo željeli podići farmu. U Novom Meksiku kupit ćemo zemljište za nju.

— Gruba zemlja za lijepu djevojku poput vas - nacerio se grubijan.

— Zar tako mislite? - uljudno je djevojka sudjelovala u neželjenom razgovoru.

— Baš tako! Smatram također da djevojka poput vas treba u takvoj zemlji nečiju zaštitu.

— A vi biste bili taj moj zaštitnik, je li? - prezrivo se osmjehnula Sharon.

— Drago mi je da smo u tome suglasni - i dalje se nametao Duffield. - Ime mi je Sad - našao je za shodno da se predstavi.

— To me uopće ne zanima - mirno je odgovorila djevojka. - Ne biste li mogli poći nekamo drugamo?

— Ne bih to volio učiniti - nacerio se nametljivac. - Zar nije i vođa naše karavane rekao da se moramo držati svi na oku-

pu? Još od prijepodneva bjesni nevrijeme. Moglo bi tako potrajati danima. Morat ćemo se nekako zabaviti, zar ne?

— Ali se nećete zabavljati sa mnom, gospodine! - planula je djevojka.

Nitko od ostalih nije se dotada uplitao u ovaj razgovor, za djevojku vrlo neugodan. No, poslije posljednjih vrlo glasnih djevojčinih riječi mnogi su podigli glavu i oslušnuli što se događa. Bill Olden ustao je dapače sa svojega mjesta i prišao k stolu o koji je bio oslonjen Duffield.

— Čini mi se, prijatelju - važno je rekao mladić - da ćeš morati poći na svoje mjesto. Čuo si da mojoj sestri nije nimalo stalo do razgovora s tobom.

Duffield ga je promotrio od glave do pete, što je mladiću natjeralo krv u obraze i još ga više razgnjevalo.

— Nestani, mali! - obrecnuo se na njega. - Sestra ti je dovoljno odrasla da se može zabavljati s muškarcem. Dječaci tvoje dobi ne bi se smjeli uplitati u takve razgovore.

— Jeste li to rekli »mali«? - viknuo je Bill Olden.

— Ostavite moju kćer na miru, gospodine! - upleo se i Hank Olden. - Zar niste čuli što vam je rekla? A ti, Billy, vrati se ovamo!

— Kažite, gospođice, kako ćemo se zabavljati narednih sati? - nacerio se djevojci Duffield, ne obazirući se na riječi njezinog oca i brata. - Čini mi se - drsko je dodao - da ćemo se nas dvoje vrlo dobro razumjeti.

— Moja kći nije od onih djevojaka na koje ste vi vjerojatno navikli - još je jednom uljudno pokušao smiriti situaciju Hank Olden. - Držite se onih koje se

po uglovima gradskih ulica nude za zabavu plaćenu dolarima.

Duffield se nije, naravno, ni sada udaljio.

Bill Olden zgrabio ga je desnicom za lijevo rame.

— Slušajte, vi...

Dalje nije stigao. Duffield je bio tako brz kako to nitko nije mogao očekivati. Objema šakama zabubnjao je po Billyu. Protiv takvog protivnika mladić nije imao baš nikakvih izgleda. Zakašljao se, pao na pod, omamljeno se digao, a rasječena mu je donja usna krvarila.

— Ti, svinjo! - još se junačio, te skočio na jačega i starijeg muškarca.

Duffield nije se ni pomaknuo. Samo je podigao desnu šaku i pričekao da Bill Olden sam naleti na nju. Odmah zatim tresnuo je mladića još i ljevicom.

— Što to sebi dopuštate, gospodine? - nemoćno je stiskao šake Hank Olden. - Što to činite mojem sinu? On je još mlad i neiskusn. Htio je samo pomoći svojoj sestri, a vi... vi ste...

— Ostanite gdje ste, gospodine Oldene! - umiješao se konačno Gordon Tabor. - Nećete, valjda, da ovaj grubijan i vas pretuče - dodao je i skočio do Billa Oldena. - Dajte mladiću kave! - obratio se gospodi Olden, nagnjući se nad njezinim sinom. - Mladić ima pravo, Duffielde - uspravio se zatim kraj grubijana. - Vi ste doista obična prljava svinja.

— Hoćete li tučnjavu sa mnom, Tabore? - izazivački se isprasio Duffield.

— Možda - mirno je, smrknuta lica, odgovorio Gordon. - Ionako sam znao da će s vama doći i sukobi. Jučer vas nisam htio primiti da podete s nama. Znao sam zašto i bio sam u pra-

vu. No sada ste tu i morat ćete se uljudno vladati, obzirno prema svima. Zašto ste uopće izudarali ovoga mladića? Protiv tipa vašega soja nije imao nikakvih izgleda.

— Njegova stvar. Morao me ostaviti na miru.

— Maknite se od ove djevojke, Duffielde, i da više niste dotakli nikoga tko pripada ovoj karavani!

— Nećete mi vi naređivati! - obrecnuo se Duffield.

Gordon Tabor opasno se osmjehnuo. A onda je zgrabio grubijana za ovratnik i odgurnuo ga od stola.

Duffield nije rekao ni riječi, nego je odmah posegnuo za revolverom.

Gordon ga je ljevicom munjevito zgrabio za desni zglob, spriječivši ga da izvadi oružje, a desnicom mu je opalio zvučnu zaušnicu, od koje se grubijan zanio i zateturao. Zatim je taj trenutak iznenađenja iskoristio, te Duffieldu spretno izvukao oružje iz korica i odbacio ga, a Duffieldu zadao još jedan udarac, ovaj put punom šakom.

Odbačen na stolac, Duffield ga je prevrnuo i pao na pod. Zaurlavši, podigao se i nasrnuo na vođu karavane.

Svi ostali povukli su se uza zidove, oslobodivši prostor za borbu.

Gordon je, saginjući se, dobio udarac u čelo, ali je odmah spretno uzvratio, zadavši Duffieldu udarac koljenom u bradu. Grubijan je opet pao na pod, htio se podići, ali nije uspio.

Vođa karavane okrenuo se od oborenog protivnika kao da se ništa nije dogodilo. Prostrijelo je, međutim, pogledom braću Bates, ali se ovi, začudo, nisu umiješali u sukob.

– Nikako mi se ne sviđa ovo što ste učinili s Duffieldom! - samo mu je oštro dobacio Zip Bates.

– Meni se još manje sviđa kako se on ponio - mirno je odgovorio Gordon.

– Ne vjerujem da biste i s nama prošli tako olako.

– Bolje vam je da to uopće ne pokušate provjeriti! - odbrušio je Gordon Batesu. - A vas - obratio se Franku Palmeru - podsjećam da ove tipove sinoć nisam htio primiti u društvo, ali ste baš vi na tome ustrajali.

Palmer je šutke primio prijekor i zagledao se u pod.

– Hvala vam, gospodine Tabore! - došla je do riječi Sharon Olden.

Gordon joj je samo kimnuo, prateći krajičkom oka kako se Sad Duffield pridiže s poda i vuče k svojim prijateljima.

– Za ovo ćete mi još platiti, kunem se! - dobacio je s mržnjom Gordonu, smjestivši se kraj dvojice Batesa.

– Naravno, Duffielde - mirno je odgovorio Gordon. - Imaj samo na umu da ću slijedeći put pucati.

– Želio bih vam se zahvaliti, gospodine Tabore! - pružio je Gordonu ruku Hank Olden. - Bill to - postideno je dodao - neće učiniti, iako bi mu to bila dužnost.

– Nitko mi ne duguje nikakvu zahvalnost - odbio je primiti ruku vođa karavane.

– Nadajmo se - zbunjeno je promijenio predmet razgovora Hank Olden - da će nevrijeme uskoro prestati. Ovdje se osjećam kao u kavezu.

– Sve bi bilo jednostavnije da ste me poslušali - nije Gordon mogao zatomiti prijekor, pa vrativši se na svoje mjesto,

srkne gutljaj hladne kave. - Kako bi bilo da sada pripremite nešto za jelo? - obratio se Clari Olden i Marthi Palmer.

Žene su samo kimnule i krenule u kuhinju.

Propovjednik O'Donnel sjeo je za stol, pa smješkajući se zadovoljno, stao prelistavati svoju Bibliju.

IX

Noć.

Vatra u kaminu ugodno je pucketala, a kroz dimnjak se čulo kako vani fijuče vjetar. Najgora nepogoda je prošla, ali je još uvijek uporno kišilo.

Ljudi u dnevnoj sobi napuštene farme polijekali su po podu, načinivši ležajeve od pokrivača, ostavivši samo jednog među sobom da stražari kraj prozora.

Oko ponoći digao se oprezno sa svojega ležaja Buck Stanford. Na svjetlu prigušene petrolejke gledao je u zaspala lica oko sebe, osluškivao dah ljudi, kako bi se uvjerio da nitko nije budan.

Ranjeni Ed Stanton teško je u snu dahtao, stenjući povremeno.

Buck Stanford odšuljao se do ležajeva trojice pridošlica, malo dalje od ležajeva doseljenika. Zastao je kraj ležaja Zipa Batesa i počeo ga buditi.

Čim se Zip Bates probudio, Stanford mu je dao znak da šuti i da ga slijedi na hodnik.

Bates ga je najprije iznenađeno pogledao, a zatim se, uvjerivši se da svi ostali mirno spavaju, zaputio za Stanfordom u hodnik.

– Zašto ste me probudili? - upitao je Stanforda, koji ga je dočekao savijajući cigaretu.

– Vidim da vi i vaši prijatelji

ne volite Tabora, a ne volim ga ni ja.

— Za nas je to razumljivo, ali zašto ga vi ne volite?

— Već sam se više puta sukobio s njim. Ta umišljena svinja postupa sa svima nama kao s budalama. Ako mu se tko, poput mene, suprotstavi, prijeti nam. Na mene je već potezao kolt. Tabora svakako moramo ukloniti. A tu je još jedan koji ne pripada k nama. Mi smo doseljenici, razumijete li, Batese? Ali taj Rod Fuller nije jedan od nas, nego samo putuje s nama, kako bi sačuvao svoje vlasništvo. A prevozi prokleta vruć teret. Tabor ga je primio u naše društvo. Želite li dobro zaraditi, Batese?

— Uopće ne razumijem o čemu govorite, Stanforde.

— Govorim o tome da ćemo se, uortačimo li se, lako otarasi ti i Tabora i toga Fullera. A načinit ćemo pritom još i dobar posao, naravno, pristanete li dijeliti sa mnom, kako je to običaj među ortacima...

— Još uvijek ne znam o kakvom je poslu riječ, Stanforde - prekinuo ga je bezizražajna lica Bates.

— A što mislite - još je više stišao glas Stanford - kakav to teret prevozi Rod Fuller? Mislite li da prevozi poljoprivredne alatke?

— A što bi drugo? - gradio se Bates potpuno nezainteresiranim, iako je odavno shvatio da će mu Stanford, osvete radi, otkriti zgodnu praktičnu tajnu male karavane.

— Puške! - otkrio je karte Stanford. - Fuller prevozi osamdeset vinčesterki s dovoljno municije za njih. Fuller nije farmer. U Fort Stocktonu ima malu prevozničku tvrtku. Te puške

vozi u Lovington u Novom Meksiku, nekom rančeru za njegovu momčad. Sazna li za taj transport kakav nitkov nastradat će cijela naša karavana. Otpočetka sam se protivio da Fuller pođe s nama. Želim da i on nestane.

Zip Bates nije ništa odgovarao. Oslonjen o zid hodnika, šutke je grickao donju usnu, a glavom mu se zacijelo rojilo stotine zamisli.

— Je li točno sve što mi pričate? - obratio se napokon Stanfordu. — I zašto ste to odlučili reći baš meni?

— Naravno da je sve točno! A zašto bih vam, dovraga, lagao? Objasnio sam i zašto vam to otkrivam.

— Puške bi se - kimnuo je Zip Bates - moglo prodati apaškim pobunjenicima. Oni takvu robu plaćaju zlatom, vrijednost kojega ionako ne poznaju ili barem ne cijene. Za svaku pušku mogli bismo dobiti i do četiri stotine dolara, možda čak više. Za dobre puške dat će ti vragovi dovoljno zlata. Dobro oni znaju gdje zlata ima, te ga stoga i ne cijene. Za puna kola pušaka dat će ga na vreće!

— Nisam ni znao da taj posao može toliko toga donijeti - tiho se izlanuo Stanford.

— Može, može! Znam ja dobro postupati s tim pobunjenicima! Dobro, Stanforde, surađivat ćemo. Dobit ćeš od prodaje pušaka četvrtinu iznosa.

— Moramo, međutim, djelovati još ovdje, na farmi - žurilo se Stanfordu. - Tu su nam izgledi na uspjeh najpovoljniji. Kad prođe nevrijeme, te opet bude mo na putu, bit će teže. Ovdje nam Tabor ne može izmaknuti. Kuća je premalena, a nepogoda mu ne dopušta izlazak.

– Ne brini se, Stanforde, pouzdaj se u nas! - zaključio je Zip Bates razgovor, te se zaputio natrag do svog ležaja.

Buck Stanford popuštao je cigaretu, a zatim pošao probuditi Billa Oldena.

– Probudi se, Bille, tvoj je red za stražu!

Stanford je poslije toga slatko zaspao.

X

Sjedili su za doručkom u toploj sobi u kojoj je u kaminu neprestano održavana vatra. Nepogoda se još nije sasvim stišala. Vjetar je odavno izgubio olujnu snagu, ali kiša nije prestajala, niti je bilo znakova da će uskoro stati.

– Ovoga farmera i njegovu ženu sigurno su iznenadili indijanski pobunjenici u rano jutro - iznenada je prekinuo tišinu propovjednik, nalijevajući sebi kave. - Žena još nije ni ustala, zatekli su je i ubili u krevetu, a ni farmer se nije stigao braniti. Što mislite, zašto su to uradili? Ova je farma očito tu već godina, a uopće se ne čini da je sve to vrijeme bila pod prijetnjama Apaša - zavrtio je Irac u nedoumici glavom.

Taj prepad - slegnuo je Gordon ramenima - vjerojatno ima neke veze s akcijama što ih posljednjih tjedana protiv apaških pobunjenika poduzima vojska. Ni u Fort Stocktonu se nije znalo zašto su se Apaši odjednom toliko uznemirili. Ovdje, na teksaskom području, Apaši su godinama bili mirni. Redovito su, dakako, prelazili u svoje pohode u Meksiko, ali su ovdje mirovali. No dok sam još bio vojni izviđač u Fort Stocktonu, doprlo mi je do ušiju da se ovim dijelom Teksasa, uz meksičku gra-

nicu, muva neka skupina bijelaca na indijanske skalpove. Ti bijelci ubijaju Indijance samo zato da bi prodali njihove skalpove. Najvišu cijenu plaćaju vlasti Arizone: deset dolara za svaki skalp. A na skalpu se ne vidi je li Indijanac smaknut u Arizoni ili Teksasu. Ti su lovci na skalpove, velečasni, obične ubojice. Rijetko kada skalpiraju nekog ratnika. To bi im bilo preopasno, osim ako ga ubiju s leđa. Umjesto toga obično sačekaju da ratnici pođu u lov, a onda u napuštenom selu pobiju i skalpiraju starce, žene i djecu! I za te skalpove, dakako, dobijaju nagrade.

– To je strašno! - zgrozila se Sharon Olden. - I umjesto da budu strogo kažnjeni, tim se ljudima još plaća za te skalpove?

– Moralo bi takvih lovaca biti još i više! - iznenada se u razgovor umiješao šutljivi Gus Bates. - Nagrade bi, osim toga, morale biti i veće, a valjalo bi ih uvesti u svim državama i područjima. Tako bi prokleti crvenokošci brzo bili istrijebljeni, a mi bismo napokon imali mira.

– Istrijebiti bi trebalo ljude poput tebe! - oštro mu je odbrusio Gordon Tabor. - Tada bi zaista bilo mira za sve. - Nisam - objasnio je - nikakav osobit prijatelj Indijanaca, ali je činjenica da i oni imaju pravo na život kao i bilo tko od nas. A oni koji Apašima ubijaju žene i djecu nisu ništa drugo do proklete ubojice!

– Moglo bi se pomisliti da ga je propovjednik zaposlio za pomoćnika! - podrugljivo se nacerio Duffield, pokazujući svojim prijateljima na vođu karavane.

I Zip Bates podrugljivo se na to nacerio.

– Ako je - mirno je Gordon

nastavio razgovor s Ircem - točno to što se priča o tim bijelim lovcima na skalpove, onda bi ovi nemiri i prepadi mogli biti objašnjivi kao rezultat apaške osvete. Indijanci u svom gnjevu ne prave razlike: bijelac, bio dobar ili loš, odgovara za bijelca, za zločine svoje rase. Ako smo pošten, moramo priznati da se i bijelci najčešće, nažalost, vladaju na isti način.

Propovjednik je samo kimnuo. Žene su pospremale stol, a muškarci se zavalili na stolcima.

— Nepogoda će - nastavio je Gordon razgovor na staru temu - napokon, čini se, prestati. Koliko poznajem ovaj kraj, zemljište će se dosta brzo osušiti. Mislím da bismo već za dva dana mogli nastaviti putovanje.

— Putujete u Lovington, u Novi Meksiko, zar ne? - iznenadio ga je pitanjem Zip Bates.

— Da - kratko je Gordon odgovorio.

— Zar se ondje negdje želite naseliti?

— Ja ne, ali većina ostalih da.

— Lažete, Tabor! - oštro mu je dobacio Zip Bates. - Znam da lažete. Nisu svi za ovim stolom farmeri. Ili se možda i vi želite naseliti ondje u Novom Meksiku, gospodine Fulleru? Nećete valjda poricati da u Lovingtonu imate obaviti jedan znatno povoljniji posao?

— Kako to mislite? - zbunjeno se pogladio po brkovima Rod Fuller. - Kako to uopće drsko razgovarate sa mnom, Bateše?

— Uopće niste farmer, nego prijevoznik iz Fort Stocktona, zar ne?

— A odakle je to vama poznato? - zbunjeno je Fuller bacio pogled prema Gordonu Taboru.

— I što se to vas uopće tiče? -

dopunio je Gordon Fullerovo pitanje. - Uopće ne pripadate ovoj karavani i nimalo vas se ne tiče tko je i što je gospodin Fuller!

— Tiče nas se, međutim - otkrio je sasvim karte Zip Bates - što gospodin Fuller prevozi, tiče nas se sadašnji tovar u njegovim teškim kolima.

Ustajući od stola, Zip Bates kimnuo je svojim prijateljima. U rukama sve trojice odjednom su se pojavili revolveri. Sva su se trojica povukla k zidu, tako da su sve prisutne u sobi držali na nišanu. Kad su žene došle iz kuhinje, Zip Bates naredio je i njima da pođu k stolu i pridruže se ostalima.

— Znamo da svojim kolima prevozite puške i municiju za njih, Fulleru! - izbacio je iz sebe Zip Bates.

— Glupost! - nervozno je počeo prosvjedovati zbunjeni Fuller.

— Odbacite svi oružje! - naredio je muškarcima za stolom Bates. - Brzo, jer imam nervozan kažiprst na obaraču. Ta-ako! A sada ćemo dalje razgovarati.

— Što namjeravate, Bateše? Ne činite gluposti, nećete daleko dospjeti s time! - upozoravao ga je Gordon, pridižući se od stola.

— A zašto ne bismo uspjeli?

— smatrao je Zip Bates. — Zar nismo usred indijanskog područja? Čak i da vas ovdje sve pobijemo, tko bi i pomislio da smo to počinili mi, a ne apaški pobunjenici. Ovdje smo sami. Nadaleko i naširoko nema nikoga. Kakav rizik uopće snosimo? No nećemo vas pobiti. Želimo samo Fullerove puške.

— Što biste s njima? — produljivao je razgovor Gordon.

— Prodat ćemo ih indijanskim pobunjenicima, budalo! — umiješao se u razgovor Duffield. — Bit će para, i to ne malih!

Gordonu se lice skamenilo. Žene su počele jecati, a muškarci se od zaprepaštenja nisu mogli ni pomaknuti.

— Okanite se ipak tih gluposti... — otezao je Gordon.

Zatim se iznenada latio skrivenog revolvera. Učinio je to tako iznenada i tako brzo da bi ubio barem jednoga od trojice, iako su ovi već imali oružje u rukama, da nije osjetio cijev nečijeg revolvera na leđima.

— Samo bez naglih kretnji i lažnih nada, Tabore! — obratio mu se iza leđa Stanford. — Odbaci to oružje, kad to već nisi učinio kad te je gospodin Bates ljubazno bio zamolio.

Shvativši tko ih je izdao, Gordon je, ispuštajući revolver, sočno opsovao.

— Naravno, Stanforde! — promrsio je kroz zube. — Nitko drugi među nama ne bi bio tolika svinja.

— Zaveži gubicu, Tabore! — pobjednički mu se nacerio Stanford. — Još ćeš ti i meni platiti što si me zlostavljao.

Slavodobitno se okrenuvši, Buck Stanford prišao je k trojici svojih ortaka.

— Znao sam da si zmijsa, Stanforde — dobacio mu je propovjednik — ali nisam znao da si ovakav izdajnik. I zločinac.

— A što je to uopće zločinac, velečasni? — podrugljivo je upitao Stanford. — Samo ćemo se osloboditi ovoga Tabora, koji nas je sve ponižavao, pa Fullera, koji uopće nije farmer.

— Šuti, šugavo izdajničko pseto! — zagrmio je na njega

Irac. — Ako baš hoćeš znati, ti si obična gomila govana! Svijet je još uvijek pravedan, mrzi izdajnike!

— Ovaj govнар je izdao strancima što prevozim! — vrisnuo je i Rod Fuller, shvativši, činilo se, tek sada što se zapravo zbiva. — Što li sam toj gnjidi ikada skrivio da mi to učini?

— Sada ih imamo sve na nišanu — ulagivački se Stanford obratio svojim ortacima. — Sve je izvrsno ispalo, zar ne? Još ćete mi — obratio se doseljenicima — svi vi, Palmeru, Oldene, a i vi velečasni, biti zahvalni što vas oslobađam Tabora i Fullera. A da je Stanton pri svijesti, stajao bi sada ovdje kraj mene. Tabor je običan umišljeni revolveraš. A Fuller je svojim prokletim puškama ugrožavao sve nas. Otarasit ćemo ih se i u miru nastaviti put.

Frank Palmer pogledao je Stanforda od glave do peta, a onda je pljunuo prema njemu.

— Što ćemo sada? — upitao je Stanford svoje nove prijatelje, pocrvenjevši od bijesa. — Hoćemo li ih sve svezati, a zatim poći po puške? Kako ćeš, Bate, izvesti taj posao s apakškim pobunjenicima i kada ćemo podijeliti novac?

Zip Bates nije uzvratio ni riječju ni kretnjom. Učinio je to njegov brat Gus: munjevito je tresnuo Stanforda revolverom po glavi. Iz ogrebotine je potekla krv, a Stanford nije imao ni toliko vremena, prije nego što se onesvijestio, da shvati kako je prevaren, kako je igrao na pogrešnu kartu. Gus Bates mu je, naravno, onesviještenome oduzeo oružje.

— Ta je budala doista povjerovala da ćemo s njim podijeliti novac — objasnio je Duffield.

Zip Bates je opet obratio pažnju na doseljenike, široko se nacerivši.

— Vjerojatno će te zanimati, Tabore, da smo baš mi lovci na skalpove o kojima si govorio.

Iako se sav ukočio i zažario od mržnje i zaprepaštenja, Gordon na to nije ništa odgovorio. Jedino je sada bio uvjeren da će ti prokletnici bez milosti pobiti i sve njih ovdje, prebacujući krivnju na Indijance. Iz toga se uvjerenja rodila spoznaja da mora nešto učiniti, da mora djelovati, i to što brže, osobito poslije naredbe koju je Zip Bates upravo izdavao.

— Sjednite svi na pod, ondje uza zid — naređivao je. — Tko se usudi pomaknuti, odmah će dobiti metak u glavu.

— Hej, curice — dobacio je Duffield djevojci — nije li ti sada žao što sinoć nisi bila ljubaznija prema meni? Možda ćeš to još moći popraviti.

Pognuvši glavu, djevojka je jecala, odavno na rubu sloma.

— Podi sada u staju, Sade — naredio je Zip Bates Duffieldu — i pogledaj te puške.

Zajedno s bratom Gusom sjeo je zatim za stol, kako bi držali na nišanu sve doseljenike.

— Razmislit ćemo dotle — dobacio je za Sadom Duffieldom — što da učinimo sa svim ovim ptičicama.

— Što uopće očekujete od svega ovoga, Batese? — ponovno je lukavo zapodijevao razgovor Gordon Tabor.

— Zlato — jednostavno je odgovorio Zip Bates. — A što drugo? Osamdeset pušaka donijet će nam barem trideset tisuća dolara u zlatu.

— Najprije ste ubijali Indijance radi skalpova, a sada ćete im prodavati oružje, kako bi se

zbog toga osvetili drugim, nevinnim bijelcima, započeli novi rat s vojskom, a to će donijeti mnogo žrtava na objema stranama. Lijep posao, bogami! — umiješao se u razgovor i propovjednik O'Donnel.

Baš tako, propovjedniče. Svim mi je svejedno što vi o tome mislite. Radim sve poslove koji donose novac. Možda bismo i ove tri žene mogli prodati Indijancima, Guse? — obratio se Zip Bates bratu. — Indijanci dobro plaćaju za bijelu skvo, osobito ako je mlada, poput ove Sadove ljubimice — pokazao je na Sharon Olden.

— Što? — zabacivši glavu, Sharon je smrtno problijedila.

Drhtala je cijelim tijelom, iako joj je otac umirujuće položio ruku na rame.

Bill Olden htio je skočiti. Zaustavio ga je samo ozbiljan, opominjući Gordonov pogled. Bilo je to prvi put da je mladac bez pogovora, poslušao iskusnog vođu karavane.

— Samo sam se šalio, gospođice! — nacerio se djevojci Zip Bates, a njegovo lice poprimalo je hinjeni izraz prijateljske veselosti.

Gordon Tabor shvatio je, međutim, da to nije šala, da lovci na skalpove očekuju ozbiljan prihod i od prodaje bijelih žena. Znao je da brzo mora nešto smisliti i poduzeti. Svakako dok su još tu, na farmi, dok je vani još nevrijeme. Ne poduzme li ništa, znao je, ovi će ih prokletnici sve pobiti, a žene... žene će doživjeti još goru sudbinu.

Gordonu Taboru rojile su se po glavi svakakve misli.

Puške su tu, Zipe! — prekinе Gordona u mislima Sad Duffield, koji se upravo vratio iz staje, gdje je pregledao Fullerova

kola. — Sasvim su nove, dobro nauljene i spakirane. Imaju sjajne, žute mjedene zatvarače, baš onakve kakve Apaši osobito vole. Napraviti ćemo izvrstan posao Zipe!

Zip Bates i njegov brat Gus na trenutak su poklonili svu pozornost na Duffielda i njegovo oduševljenje, koje su, naravno, dijelili. Čak su spustili i cijevi revolvera što su ih držali u šakama.

Vidjevši to, Gordon Tabor shvatio je da mu je to prigoda da nešto poduzme i — nije ju propustio.

Skočivši na Duffielda, izvukao je njegov revolver iz korica prije nego što su se Batesovi snašli od iznenađenja. Držeći lijevom rukom Duffielda pred sobom poput štita, desnicom je zapucao prema braći Bates, istodobno kad i oni prema njemu.

Sobu je ispunio barutni dim. Žene su vrištale, a muškarci se spremno bacili na pod, kako ne bi nastradali.

Iz Duffieldova kolta pogodio je Gordon u nogu Gusa Batesa upravo kad se ovaj htio baciti sa stolca na pod. Dok mu je brat vrištao na podu, Zip Bates je prisebno bacio stolac na Gordona Tabora i pohitao prema vratima.

Gordon je opalio za njim, ali ga je u tome omeo Duffield, udarivši ga nogom u cjevanicu i izbacivši ga iz ranoteže. Zip Bates uspio je pobjeći iz sobe te je izvana zapucao u nju. Gordon se bacio na pod, a u padu srušio i Duffielda, koji je htio pobjeći sa Zipom Batesom. Opsovavši, Duffield se podigao, a u ruci mu je bljesnuo nož. Gordon je mogao pucati u njega i ubiti ga, ali mu se suprotstavio bez re-

volvera. Pucao je tek kad se Duffield, promašivši u prvom zamahu nožem, dokopao revolvera ranjenoga Gusa Batesa i htio iz njega pucati u vođu karavane.

Ubivši Duffielda, Gordon je priskočio k prozoru i otvorio ga, ne bi li ugledao Zipa Batesa. Glavni od trojice razbojnika već se međutim, izgubio bez traga i glasa. Gordon je udahnuo svježeg zraka, a zatim se obratio u sobi članovima karavane, stisnutim uza zid kraj kamina.

— Zip Bates je pobjegao — obavijestio ih je. — Možda je tako i najbolje. Svi sada znate kako ste počinili veliku pogrešku što ste ove ljude uopće primili! No, nećemo o tome više govoriti.

Voda karavane prišao je zatim k ranjenom Gusu Batesu. Kleknuvši kraj njega, zamijetio je da je taj lovac na skalpove u pucnjavi zadobio i jednu ranu na leđima, vjerojatno od metka svojega brata, te je iskrvario već toliko da mu nije bilo spasa.

Gordon Tabor se sagnuo zatim i k Bucku Stanfordu i uspravio ga na noge. Stanford je zateturao. Oslonio se o zid kraj prozora. Gordon mu se nije dao odmarati, nego ga je gurnuo u sobu prema doseljenicima.

Prema Stanfordu je razjareno pošao Rod Fuller. Nitko se nije umiješao, nitko nije žalio Stanforda.

— Prljavi izdajniče! Prokleta pseto! Zbog tebe smo svi mogli izginuti! — vrištao je na njega Fuller, a onda ga je žestoko tresnuo šakom po bradi.

Fuller je mogao i ubiti ošamućenog Stanforda, toliko mu je neprestano prijetio, ali ga je od toga odvratio Gordon Tabor.

— Povest ćemo ga sa sobom i predati ga sudu u Novom Meksiku — objasnio je. — A vi, Fulleru, sjednite, te nešto popijte i smirite se. Najgore je sada prošlo i nikakvo nam se zlo nije dogodilo.

— Da, gospodine Tabore, ništa nam se nije dogodilo, ali samo zahvaljujući vama i vašoj prisebnosti. Mogli smo svi poginuti od ruku tih ubojica. Zbog ovoga prokletog izdajničkog psa! — htio je Fuller ponovno nasrnuti na Stanforda.

Uto se, međutim, probudio iz nesvijesti Ed Stanton, te su se svi pozabavili ranjenikom. Stantonu su ukratko ispričali što se sve događalo. Najbolje je situaciju ocijenila Martha Palmer kad je, nalijevajući ranjeniku kavu, rekla kako je dobro za njega što je sve prespavao.

Gordon je, ustanovivši da je Gus Bates mrtav, zajedno s propovjednikom odnio u spavaću sobu leš i ovoga i drugoga lovca na skalpove, Duffielda.

Kada su se vratili, Frank Palmer, koji je u međuvremenu ispričao Edu Stantonu o netom proteklim događajima, pokajnički se obratio vodi karavane.

— Ubuduće ćemo vas više slušati i u svemu poštovati vaše mišljenje i odluke, gospodine Tabore! — rekao je.

Ne osvrnuvši se na to pokajanje, Gordon je, stavljajući drva na vatru u kaminu, mislio na nešto drugo.

— Moramo dobro svezati Stanforda i držati ga kao uhapšenika — rekao je. — Hoćete li vi, velečasni, moći upravljati četveropregom njegovih kola?

— S božjom pomoći to će mi valjda uspjeti... — ozbiljno je, iako zabrinuto, odgovorio pro-

povjednik — premda me, Tabore, uopće ne morate uvjeravati da to nije nimalo lako.

Gordon Tabor osobno je zatim potražio remenje i svezao Bucka Stanforda.

Svi ostali šutke su proveli duge sate, uglavnom zabavljeni svojim mislima.

Propovjednik O'Donnel prelistavao je Bibliju, izričući povremeno naglas misao kako nešto »uopće nije lako«. Samo je on znao je li pritom mislio kako nije lako na tom njihovom putovanju ili kako mu neće biti lako upravljati Stanfordovom zapregom.

XI

Kiša je prestala, vjetar gotovo sasvim jenjao, sunce se probilo kroz oblake i već donekle ugrijalo zrak. Po grmlju i vlatima visoke trave još su se presijavale kišne kapi, a posvuda se osjećao poznati miris isparivanja plodne prerijske zemlje natopljene kišom. Zemlja se brzo sušila.

Gordon Tabor pošao je s propovjednikom i Hankom Oldenom iz kuće u staju. Ustanovili su da su nepogodu dobro izdržali i konji i kola. Fullerova su kola stajala tik kraj vrata pojače, a oprema je bila spremna za uprezanje. Očito je Zip Bates pokušavao ukrasti kola, ali se predomislio, shvativši da bi s njima samo zaglibio.

— Božanski zrak! — oduševljavao se propovjednik, kad su se vraćali iz staje, ustanovivši da bez ikakvih poteškoća, što se tiče kola i konja, mogu nastaviti putovanje. — Kiša je dobro oprala zrak. Gotovo se čuje kako zemlja diše!

— Tlo je — podsjetio ga je Gordon — bilo krajnje isušeno, te će brzo upiti svu vlagu. Činjenica je, međutim, da je zima na pragu! — pokazao je na sive oblake na sjeveru. — Uskoro će biti sve hladnije, a najkasnije za tri tjedna past će prvi snijeg. Ne smijemo više gubiti vrijeme. Sutra ujutro nastavljamo put.

Vrativši se u sobu, zatekli su Eda Stantona prvi put na nogama. Oslonjen o Franka Palmera, ranjenik je teturao po sobi.

— Pred kime se to šepurite, Stantone? — prekorio ga je Gordon. — Morate ležati i oporavljati se barem još tjedan dana prije nego što budete sasvim sposobni za ovakve pothvate.

— Imate pravo, Tabore! — dahao je Stanton, vrativši se na ležaj, dok mu je vođa karavane brisao znoj s čela. — Osjećam se dobro samo kad ležim. Sve mi se zavrtjelo tamo uz Franka.

— Morate se još čuvati, Stantone — upozorio je Gordon ranjenika, opipavajući mu puls. — Rana vam je, doduše, već zarasla, ali ste još slabi uslijed gubitka krvi i groznice. Krvotok vam još nije dobar, a to zna biti gore od rupe u ramenu.

K Stantonu je prišla i Sharon Olden, namještajući mu jastučić pod glavu. Gordonu je postalo vruće od mirisa njezine kose i blizine njenih sočnih usana.

— Nastavljamo li uskoro put? — upitala ga je.

— Sutra — odgovorio je, osjećajući kako mu udara krv u sljepoočicama.

Učinilo mu se da je i u njezinom glasu zamijetio neku nervozu, čak bojazan.

— Zar neću dobiti ništa za je-

lo? — začuo se uto glas Bucka Stanforda.

Njega su, kao uhapšenika, držali svezanoga na podu u kutu sobe. Nitko se o njemu nije brinuo, otkako se prije podne oporavio od nevjestice.

— I žedan sam! — doviknuo je svima omraženi izdajica.

Prišao mu je i ustobočio se pred njim Rod Fuller.

— Što to vičeš, govнару? — upitao ga je s pogledom punim mržnje.

— Gladan sam i žedan — jedva je protisnuo Stanford.

— Nahrani se svojom zluradošću! — tresnuo ga je nogom u prsa prevoznik.

— Ostavite ga, Fuller! — ponovno je uhapšenika morao braniti vođa karavane.

— Ma nemojte! — usprotivio se, začudo, Fuller. — Dušu ću iščupati tom izdajici.

— Možda, ali ne dok je ovako vezan. Što god učinio, vezanog čovjeka ne valja udarati. Donesite mu kave, Palmeru, a jelo će opet dobiti sutra ujutro.

— Zar kave ovom izdajici? Trebalo bi mu dati da omasti konopac! — prosvjedovao je ponovno Fuller.

— Kaznit će ga sud — ustrajao je Gordon. — Mogli smo, kako kažete, zbog njega svi poginuti, ali smo ipak živi. Svojim je postupcima najviše naškodio baš sebi.

— Kazna, kazna... — rugao se Fuller. — Sudac će ga vjerojatno poslati u zatvor samo na nekoliko mjeseci. A ovaj je čovjek pravi zluradi izdajica i ubojica! Izručio nas je banditima i suglasio bi se da nas sve pobiju! Prejeftino će se izvući!

— Neće, Fuller! Na Zapadu smo, a ni vi tu niste neki novaj-

lija. Znate isto tako dobro kao i ja da nijedan sudac neće Stanfordu za ovo što je učinio odrediti blagu kaznu. Kaznit će ga, naprotiv, teško, jer se poigrao životima svih nas. Siguran sam da će Stanforda osuditi na barem nekoliko godina robije, a dotada ga ostavite na miru!

XII

Kad su slijedećeg jutra krenuli dalje, propovjednik O'Donnel upravljao je Stanfordovom zapregom. Poslije početnih poteškoća sasvim je dobro upravljao njom.

Karavana je dobro napredovala, iako su teška kola mjestimice upadala u glib na još uvijek ne sasvim osušenom tlu.

Gordon Tabor ispravno je predvidio: više nije bilo ugodnog, povremeno čak toplog kasnojesenskog sunca. Postalo je zubato, navještajući zimu. Morali su požuriti k cilju, u Novi Meksiko.

Oko podneva Gordon je, podigavši ruku, pozvao muškarce k sebi, na čelo kolone. Tik uz put bila su prevrnutna kola s pokidanim osovinama. Cerada je bila poderana i uništena s vremenom, a željezne šipke, koje su je nekada držale, zardale. Kraj puknutoga ruda ležao je leš davno ubijenog konja.

— Eto što može preostati od karavane! — pokazao je na raspala kola.

Prizor je bio još poučniji kad su u kolima otkrili i kostur muškarca, a kraj njega hrpu razbacanih ljudskih kostiju.

— Sjećam se — nastavio je vođa karavane — da su prije oko dva mjeseca iz Fort Stocktona krenula dvojica kola, ne unajmivši vođiča, kako bi ušte-

djeli novac. Bila su to dva muškarca sa ženama, a bilo je i male djece. Ta su se dvojica, dakle zaputila na put koji nisu ni malo poznavali. Ovo pred nama vjerojatno su jedna od onih dviju kola. Tko zna gdje su se rasula druga. Možda su i stigla na cilj, a možda ćemo ih još naći na putu.

— Jesu li to počinili indijanski pobunjenici? — zanimalo je Franka Palmera.

— Vjerojatno — odgovorio je Gordon, obilazeći oko kola. — Po svemu sudeći, na djelu su bili Indijanci, ali sve zbog tih prokletih lovaca na njihove skalpove! Apaši su zadugo bili miroljubivi. A onda su taj mir uništili takvi poput Zipa Batesa i njegovih prijatelja. Vojska će uskoro morati krenuti u pohode. Doći će do novog indijanskog rata u kojem će stradati na tisuće nevinih ljudi, žena i djece.

— Trebalo bi pokopati ovoga jadnika — predložio je propovjednik. — To nam je i kršćanska dužnost.

Gordon je kimnuo u znak suglasnosti.

Istoga trenutka zarzao je jedan konj u Oldenovoj zaprezi, a Sharon Olden razrogačila je oči i kriknula.

Uznemirili su se i konji u ostalim zapregama, preplašeno njišteći i trzajući remenje i užad. Nešto kao da je zazvečalo.

Gordon je pohitao k Oldenovim kolima, sluteći što je to moglo uznemiriti i djevojku i konje.

— Sharon, dijete moje! — kriknuo je uto Hank Olden.

Njegov sin Bill stajao je kraj njega, smrtno blijed kao i ostali muškarci.

U prašini na putu, nedaleko od kola Oldenovih, plazila je gotovo metar dugačka čegrtuša. Napola je uzdigla tijelo, privučena, ali i uplašena nemirnim trzanjem konja. Zamahivala je lijevo-desno glavom, palučajući račvastim jezikom otrovnice.

— Samo mirno, Sharon! — doviknuo je Gordon djevojci. — Ne mičite se, pa neće biti nikakve opasnosti!

Zmija je, činilo se i Gordonu, svoje opake oči uprla hipnotički baš u djevojku, plazeći prema njoj.

Iskusni Zapadnjak razmrskao je zmiji glavu prvim metkom iz kolta. Tako je i moralo biti — drugi bi metak, da je bio potreban, mogao čegrtušu pogoditi prekasno.

Sharon Olden je na iznenadni pucanj kriknula, a dotle ukočeni Hank Olden priskočio je k svojoj kćeri i privukao je zaštitnički na prsa. Djevojci, koja je drhtala i jecala od zaprepastjenja, priskočili su odmah i majka i brat. Otevši se iz njihovih zagrljaja, Sharon je oteturala do kola, vičući kako sve ove napore više ne može izdržati, kako će otići, svejedno kamo, ali što dalje odatle. Želi napokon živjeti u miru, želi ponovno, pa makar i jednu noć, mirno spavati. Boji se i ne može više izdržati stalnu napetost na tom putovanju.

Nastupio je slom živaca kojega se Gordon odavno plašio. Gledao je za Oldenovima kako djevojku smještaju u kola. Otuđeno je na trenutke još dopiralo sve slabije jecanje, a onda se uskoro sasvim stišalo.

Propovjednik O'Donnel pošao je k Oldenovim kolima, a Gordon je najprije podigao ubi-

jenu zmiju i odbacio je daleko u visoku travu.

— Čegrtuše se — obratio se članovima karavane — vole zadržavati uz put, gdje je manja, niža trava, a više sunca. Obično su mirne. Napadaju kad se uslijed neke kretnje ili zvuka osjete ugroženima. Da nam je ugrizla nekoga konja, bili bismo u gadnoj nevolji. Konji dvojice poginulih lovaca na skalpove nisu, naime, konji za vuču, za zapregu.

— Bojali ste se, dakle, za konje? — planuo je Palmer. — A što se dogodilo s djevojkom, bilo vam je sasvim svejedno?

— Nipošto! — mirno je odgovorio Gordon. — Zmija, međutim, najprije napada ono što se kreće. Sharon je bila mirna, te je bila u mnogo manjoj opasnosti nego što vam se činilo.

Okrenuvši se, pošao je u kola Oldenovih.

— Već se smirila — došapnuo mu je propovjednik, kad je podigao ceradu. — Sva je izvan sebe.

— Nije ni čudno — ocijenio je Gordon, ulazeći u kola k djevojci.

Sharon Olden zamijetila ga je tek kada se nagnuo nad nju.

— Za danas ostanite u kolima, Sharon! — savjetovao joj je.

— Oporavit ćete se brzo... Mora što više spavati — obratio se djevojčinim roditeljima. — Imate li kakvo umirujuće sredstvo?

— Mislim da imamo — kimnuo je Hank Olden. — Podi, pogledaj u škrinji, Bille! — doviknuo je sinu.

— Bit će joj dovoljno ovoliko — pokazao je Gordon, dajući djevojci laudanum. — Ostanite uz nju, gospodo Olden, i razgovarajte s njom sve dok ne zaspi. Govorite što god vam padne na

pamet, ali ne prestajte govoriti. Nikako joj se misli ne smiju vratiti na zmiju. A ti, Bille – pozvao je mladoga Oldena – pođi sa mnom. Moraš nam pomoći pokopati one kosture.

Mladić je, iz stare navade, na trenutak oklijevao, ali je ipak bez pogovora pošao za vođom karavane.

Gordon je pretražio okolicu, kako ih ne bi iznenadila još koja zmija, a zatim su se ljudi dali na posao.

– Sharon je zaspala – izvijestio ga je propovjednik, stigavši uskoro iz kola Oldenovih.

Latiao se i sam lopate, te pomogao zatrpati grob. A zatim je zapjevao pogrebnu pjesmu takvim glasom da su ljudi pomislili da to grme gromovi.

Malo zatim karavana je nastavila putovanje.

Gordon Tabor jahao je na čelu kolone.

Sada je s obiju strana kolskoga puta krajolik bio pust. Nigdje ni traga živom biću, nikakve opasnosti. Na istočnom su se obzoru dizali oniski brežuljci na zapadnom ih je, činilo se, čekala gusta šuma. A kad bi vjetar, povremeno, rastjerao nakupine oblaka, u daljini su već mogli spaziti i brda Novoga Meksika, čiji su vrhovi bili ovjenčani oblacima i već prekriveni snijegom.

Gordon Tabor pojahao je znatno ispred kolone. U kasno poslijepodne vratio se do kola.

– Putovat ćemo – obavijestio je ljude – još oko tri sata, a zatim ćemo naći mjesto za noćni odmor. Sutra ćemo krenuti odmah nakon izlaska sunca.

– Kako je tamo pred nama?
– upitao je s posljednjih kola Fuller.

– Sve je sasvim mirno – doviknuo mu je Gordon, laćajući se četurice s vodom. – No to ne mora mnogo značiti. Nevolja se može izroditi u sekundi. U ovom kraju apaški pobunjenici izranjaju iz zemlje kao da izrastaju iz nje. Zasad je, međutim, sve sasvim mirno – vedro je zaključio.

Okrenuo je konja, kako bi opet odjahao u izviđanje ispred karavane.

Dva sata poslije toga sunce je zašlo, a zemlju je obavijao sumrak.

Gordon je tjerao konja uz blagu padinu brežuljka. Na trenutak je, zastavši i oslonivši se o jabuku sedla, pogledao uokolo.

Iznenadio se kad je ugledao dvije zgrade.

Bile su nedaleko od kolskog puta, s kojega je do njih vodio odvojak. S pročelja jedne zgrade visio je nekakav natpis, ali suviše izbijedio da bi se mogao pročitati s te udaljenosti. Gordon je slutio da je to poštanska stanica, iako je izgledala prazna i kao izumrla.

– Nije baš sve tako pusto i mirno kako mi se činilo – izvijestio je članove karavane, vrativši se do kola. – Čini se da su Indijanci i ovuda prošli. Pred nama je, mislim, napuštena poštanska stanica. Apaši bi još mogli biti u blizini.

Ako je stanica prazna, hoćemo li u njoj prenoćiti? – zanimalo je Franka Palmera.

– To bi bilo najbolje. Po ovakvom je vremenu preporučljivo biti među zidovima i pod krovom.

Gordon je sve do stanice jahao kraj Oldenovih kola. U dvorište stanice ujahao je prvi. Zauzdavši konja kraj zdenca, sjahao je i krenuo do zgrada.

Jedna je zgrada bila staja, a druga, s natpisom, vjerojatno stanica.

Vrata na stanici Gordon je odgurnuo držeći vinčesterku u ruci. U mračnoj zgradi osjećao se zadah prašine i hladnog pepela. Tik uz vrata, na stolu u čekaonici, stajala je petrolejka. Gordon je upalio stijenj, te je prostoriju osvijetlilo prigušeno svjetlo. Bila je prazna. Na niskom ormariću ležala je hrpa novina i časopisa starijih datuma. Na zidovima su se mogli vidjeti tragovi metaka, a u jedan srušeni stol zabila se strijela.

Indijanski su se pobunjenici vrlo surovo osvećivali.

Vani, u dvorištu, još su pridolazila kola. Gordon je oprezno krenuo u daljnje istraživanje zgrade.

— Tabore, Tabore! — uzbuđeno je u stanicu nahrupio Frank Palmer. — U staji su dva konja i

... — Što? — iznenadio se Gordon.

U istom je trenutku u zgradi stanice odjeknuo pucanj. Frank Palmer nagonski se bacio na pod, te se kroz vrata iskotrljao iz zgrade.

Gordon je stajao kao ukočen, jer je metak prozviždao tik kraj njegove glave. Snašavši se, bacio se iza ormarića s novinama i ostao u tom zaklonu.

Začuo je kako se ruši jedan stolac, a netko tapka hodnikom. Izvana, s dvorišta, doprle su kletve. Ne osvrćući se na njih, Gordon je potrčao za koracima u hodnik iz kojega su doprli pucnji.

Začuo se krik djeteta, a onda i užurbani koraci. S kraja hodnika prema Gordonu je liznuo plamen iz cijevi vinčesterke, ko-

ju je odmah zatim netko iznova napunio. Metak je opet vodi karavane prošao opasno blizu glave i zabio se u zid čekaonice. Na svjetlu plamena iz puščane cijevi Gordon je razabrao preplašeno ljudsko lice.

— Ne pucajte! — povikao je u hodnik. — Nismo neprijatelji. Mi smo vam prijatelji!

Vinčesterka se, međutim, opet oglasila, a ljudska spodoba zamakla je s hodnika kroz neka vrata. Gordon je potrčao za njom. Prodrijevši u sobu, zatekao je tamnu spodobu pri pokušaju da pobjegne kroz prozor.

— Stani! — povikao je.

Spodoba se okrenula, s puškom u rukama. Skočivši hrabro prema njoj, Gordon ju je savladao.

Bila je to žena.

Ostavši bez puške, žena je vrisnula, braneći se i rukama i nogama. Zacijelo je bila mlada, sudeći po tome kako se snažno i hrabro branila. Vici žene pridružio se plač preplašenog djeteta. Gordon je napokon uspio zavrnuti ženi ruke iza leđa. Kad ju je doveo u čekaonicu na svjetlo petrolejke, za njom se dovuklo i zaplakano dijete koje se grčevito držalo za ženinu suknju.

Gordon je prisilio ženu da sjedne na stolac. Svi ostali iz karavane promatrali su prizor stojeći kraj vrata, ne usuđujući se ući u sobu.

Ženi je moglo biti najviše trideset godina. Bila je vitka, nije bila ljepotica, ali je bila privlačna, kakve znaju biti zrele, zdrave farmerske žene. Zaplakano lice spustila je u očaju u šake.

— Pustite moju mamu! — zavrištao je dječak, vukući Gordona za rukav, pokušavajući ga

dohvatiti svojim nejakim rukama.

— Prestani vrištati! — zgrabio ga je Gordon za ramena. — Zar ne vidiš da vam nismo neprijatelji? Želimo vam pomoći.

Prestavši plakati, dječak se stisnuo uz majku.

— Dodite, ostat ćemo ovdje noćas! — pozvao je vođa karavane doseljenike u kuću.

Tek kad su svi ušli, nepoznata je žena podigla glavu. Rukom je otklonila s lica nekoliko pramenova kose. Usne su joj još uvijek drhtale od straha i jecanja. Činilo se da želi nešto reći, ali joj to nikako nije uspijevalo.

Gordon joj je stisnuo šake. Smirujuće je govorio joj je sve dok nije smogla snage da progovori i sama.

— Bilo je... bilo je tako strašno! ... — promucala je. A John... ah, zaboga... John...

— Je li John bio vaš muž, gospodo? — upitao ju je Gordon. Samo je kimnula.

— On je poginuo, zar ne?

Zajecala je, stisnuvši sinčića na prsa.

— Spremite nešto za jelo i skuhaite kavu! — okrenuo se Gordon ženama iz karavane. — A vi, Palmeru i Fulleru, pođite odmah na stražu! Kako se zovete, gospodo? — opet se obratio nepoznatoj ženi.

— Kirk, Ella Kirk — odgovorila je i pogledala ga.

Jeste li imali kakvu farmu u blizini? — nagađao je vođa karavane.

Opet je samo kimnula, privijajući uz sebe dijete.

— Andy — šapnula je. — Ovo je moj sin Andy.

— Kada ste pobjegli s farme?

— Jučer.

— Kad ste došli ovamo, je li stanica već bila napuštena?

— Da — zajecala je. — Stari Sam... šef stanice ... on je ... mrtav. Nisam više mogla gledati kako leži tu, kraj ormarića. A sada ... sada je u pojati i...

— Dobre, gospodo Kirk. Smirite se. Čini mi se da shvaćam što želite reći. Od nas se ne morate bojati. I sami smo imali sukoba s Apašima. Sada ćete popiti jaku kavu i nešto pojesti, pa će vam biti bolje. Čini se da bi i dječak... Jesi li gladan, Andy?

— obratio se Gordon dječaku.

Dječak je razrogačenim očima gledao u visokog muškarca širokih ramena. Šutke je kimnuo u znak odgovora. Bio je zgranut i imao zabrinut izraz lica. Gordon je ocijenio da mu nije više od deset godina.

— Smirite se, gospodo Kirk — još jednom je Gordon zamolio prestrašenu ženu.

Onda je pošao k ostalima.

Na mali šank naslanjao se Buck Stanfor koji se još nije oporavio od udaraca gnjevnoga Roda Fullera. Zurio je u ženu i dječaka.

— Ovaj je dječak izgubio oca, ova žena muža, a svi zajedno izgubili su dom zbog ljudi s kojima si ti htio surađivati, Stanforde! — dobacio mu je vođa karavane. — Apaši su izazvani, puni gnjeva, pa se osvećuju zbog zločina tvojih nesuđenih ortaka! Na trenutak se u njima javio vučji zov. Takvi poput tebe Stanforde, krivi su za to. Ova žena — obratio se, smirivši se, propovjedniku O'Donnellu — kreće sutra s nama. Povjerit ću je vama, velečasni.

— I samo se po sebi razumije, gospodine Tabore — odgovorio je Irac.

— A što ćemo s njom? — tiho se upitao Hank Olden.

Ne znam ni sam — odgovorio je Gordon. — Moramo pričekati da se sasvim smiri. Još je uvijek izvan sebe. U svakom slučaju, moramo je povesti sa sobom — slegnuo je ramenima. — Ne može ovdje ostati sama sa svojim sinčićem. Poslije će se, bude li to htjela, još uvijek moći vratiti na farmu. Trenutačno bi to bilo vrlo opasno. Pravo je čudo kako su uopće mogli umaknuti. Sigurno joj je muž već bio poginuo kad je pobjegla s dječakom...

— Strašno! Ah, grozno! — uzdahnula je Martha Palmer.

— Kakva li je to zemlja u kojoj se ljudi ubijaju kao zvijeri?

Nitko pošten ne želi da bude takva, ni mi, a ponajmanje Indijanci — s gorčinom joj je odgovorio Gordon. — Ali oni koji su kobe izazovu najčešće na vrijeme pobjegnu! Dodite k nama, gospodo Kirk! — pozvao je ženu s farme. — Dođi ovamo, Andy! — pozvao je i dječaka. — Ta već si velik dječak, gotovo pravi muškarac! A mi muškarci znamo što nam je dužnost u ovoj zemlji. Pazit ćeš na svoju majku, zar ne, Andy?

Dječak je ozbiljno kimnuo.

— Ujutro ćete poći s nama, gospodo. Pomislite na to da život teče dalje. Ništa što se dogodilo ne možemo ispraviti. Morate živjeti radi sebe i svojega dječaka. Morate biti jaki, gospodo Kirk, a mi ćemo vam svi pomoći.

Žena ga je pogledala vlažnim, od plača upaljenim očima. U njenom se pogledu uz očaj ogleдалa i zahvalnost.

XIII

Indijanci su izronili iz rane

jutarnje sumaglice. Činilo se da nisu znali, dapače ni slutili da je stanica zaposjednuta, da u njoj ima ljudi.

Jahali su u poretku jedan iza drugoga kroz visoku vlažnu travu. Konji su išli pognute glave, a ništa manje pospani nisu izgledali ni ratnici, skutreni u sedlima, omotani pokrivačima.

Bijelci u poštanskoj stanici, trenutačno pri doručku, bili su također promrzli i neispavani. Na jutarnjoj je straži bio Bill Olden. Povikom je navijestio dolazak Apaša.

Svi su odmah posegnuli za oružjem, a Ella Kirk ponovno je počela plakati. Clara Olden zaštitnički je zagrlila ženu koja je još bila na rubu živčanog slo-ma.

Gordon Tabor, prišavši k prozoru, promatrao je Apaše kako dolaze kolskim putem s obližnjeg brda.

— Ne traže nas — ustanovio je — ali se ovdje ne možemo nigdje ni sakriti i pričekati dok ne odu. Sve mi se čini da će opet biti borbe. A budući da nas je manje, najbolja će nam obrana biti napad. Moramo ih iznenaditi, iskoristiti trenutak iznenađenja. Kad ih otjeramo, nastavit ćemo putovanje.

— Kako to zamišljate, što da učinimo? — upitao je propovjednik.

— Zapucat ćemo po njima čim se dovoljno približe, čim dojašu tako blizu da ne mogu lako umaknuti. I nemojte da vas zbog toga muči savjest, velečasni! — pecnuo je Irca. — Riječ je svakako o životima: njihovima ili našima.

— Ne biste li i mene mogli prinijeti k prozoru? — doviknuo im je s ležaja ranjeni Ed Stanton. — Mogu sjesti na sto-

lac i pucati iz reólvera. Barem to mogu zdravom rukom.

— Zar mislite da sam vas zakrpao samo zato da se opet upropastite? — prekorio ga je Gordon. — Ostajete gdje jeste a o obrani i braniteljima odlučujem ja!

Odbivši želju ranjenika, Gordon se osvrnuo po prostranoj čekaonici, provjeravajući na-gonski izvlači li mu se lako revolver ili korica.

- Žene će u zaklon iza šanka - odredjivao je pripreme za okršaj. Pustit ćemo Apaše da dojašu u dvorište. Tu će otkriti kolske tragove. A kad im počne bivati jasno da među njima ima i sasvim svježih, te da su upali u zamku, zapucat ćemo po njima.

- Zar ćemo - uznemirio se Frank Palmer - doista čekati tako dugo dok ne dojašu u dvorište, praktički pod prozor?

- Ako nemate živaca, Frank - oštro mu je odgovorio vođa karavane - bilo bi bolje da ste ostali u Fort Stocktonu! Sada je prekasno da mijenjate odluku. Samo na način što ga predlažem imamo izgleda da te ratnike skinemo s vrata. Moramo ih, medjutim dočekati mirno, u tišini, nipošto ne pucajući prerano!

Očitavši lekciju Palmeru, Gordon se opet okrenuo k prozoru, te stao motriti na Indijance.

- Zar ne bi bilo ispravno da u obrani sudjeluje i ova svinja Stanford? - odjednom je zapitao Hank Olden. - Poslije svega što nam je učinio...

- Bilo bi kako kažete ispravno - odgovorio je Gordon - ali nisam toliko lud da mu dam oružje u ruke.

Krajičkom oka je pogledao vodja karavane u dno prostori-

je, gdje je svezan, na stolcu nepomično sjedio uhapšeni Stanford. Sjedio je pognute glave, a kava na stolu pred njim odavno se bila ohladila.

Apaši su već prispjeli na odvojak prema stanici i nastavili njime prema zgradi. Bilo ih je dvanaest. Izgledali su, kako je Gordon sasvim točno zamijetio, prilično umorno.

Gordon je ugasio petrolejku. U čekaonici su nastali šutnja i uzbuđeno iščekivanje.

Stigavši u dvorište stanice, Apaši su zauzdali konje kraj praznoga korala. Jedan od njih, očito vođa, dovikivao je grelnim glasom ostalima naredbe koje su dopirale i do bijelaca u čekaonici. Indijanac se zatim nečemu nasmijao, a njegovu osmjehu pridružili su se i ostali. Promatrajući ih kroz prozor Gordon se trgnuo ugledavši kako je jedan Apaša iznenada podigao ruku i pokazao na svježe kolske tragove.

- Sada! - uzviknuo je, podigavši pušku k ramenu.

Ratnika, koji je prvi otkrio tragove kola i upozorio na njih ostale, metak je izbacio iz pljosnatog sedla kao divovska šaka kakvu slamnatu lutku. Prasak prvog pucnja odjeknuo je u jutarnjoj sumaglici poput fijuka biča.

Istodobno su zapucali i ostali u kući, a preplašeni apaški poniji stvorili su opasnu zbrku, sudarajući se međusobno, dok su ih njihovi gospodari pokušavali nagnati na bijeg iz dvorišta. Trenutak iznenađenja dostajao je da članovi karavane i meci-ma izbace iz sedla još trojicu Apaša. Tek potom Indijanci su uspjeli uzmaknuti putem kojim su i dojahali.

Jedan od četvorice oborenih apaških ratnika bio je još živ. Skočivši iznenada, pohitao je prema staji. Iako očito teško ranjen u lijevu ruku, trčao je preko dvorišta prilično brzo. Već sasvim blizu staje spotaknuo se i pao u prašinu, ali se otkotrljao odmah u stranu, pa iz starog revolvera marke »Remington« zapucao na bjelce na prozorima. Bio je to očito neustrašiv borac, koji se nije predao, iako nije imao izgleda za spas.

Odloživši pušku, Gordon je na ratnika zapucao iz revolvera. Pogodio ga je. Tek tada se opustivši, vođa karavane teško je disao. Usta su mu bila suha, osjećao se neobično iscrpljen.

- Apaši napadaju! - doviknuo je uto s prozora na drugoj strani opet Bill Olden.

I doista: Apaši su se galopom vraćali s brežuljka, razvivši se u lepezu, poput kakve mreže kojom kao da su htjeli obuhvatiti sve bijelce. Jahali su pognuti nad vratovima svojih ponija, gotovo viseći uz njihove bokove, bez ikakva poklića, neuobičajeno šutke. Dospjevši na pedesetak metara udaljenosti, zapucali su odlučno, svakako želeći osvetiti smrt četvorice svoje braće.

Prskalo je staklo na prozorima, meci su se odbijali od stropa i zidova. Žene su strpljivo čučale iza šanka, muškarci uz prozore. Gordon je naredio protupaljbu tek kad su kopita indijanskih ponija zatutnjala pred samom zgradom, a puške Apaša za trenutak utihnule. Usprativši se, bijelci su zapucali kroz prozore.

Revolverski metak propovjednika O'Donnella pogodio je jednoga napadača. Ranjeni se Apaš uhvatio konju za grivu, a

preostalih šest napadača prekinulo je napad. Okrenuvši konje, odgalopirali su natrag na brežuljak.

Napunivši pušku i revolver, Gordon Tabor izašao je u dvorište. Vani se još nije razilazila sumaglica, a zrak je bio neobično hladan. Zabrinut zbog toga predznaka rane zime, Gordon je razmišljao o nastavku puta.

Dovoljno iskusan, začuo je pravodobno zujanje strijela i nagonski se sagnuo: gađao ga je dvanaesti Apaš koji se sakrio u staji. Strijela se zarila u dovratnik iza Gordona. Vođa karavane uzvratio je brzim pucnjem iz vinčesterke, gotovo s kuka, te smrtno pogodio Indijanca, prije nego što je uspio šmugnuti iza stajskih vrata.

Sagnuvši se nad mrtvim ratnikom, Gordon Tabor je dozvao sebi ostale iz karavane.

- Ovo su - rekao im je - vjerojatno isti oni Indijanci koji su ubili upravitelja stanice. Nema mo međutim, vremena pokopati ga. Uprežite konje!

- Zar ne mislite da će nas Apaši spriječiti nastaviti vožnju? - začudio se Hank Olden.

Neće - smatrao je Gordon. - Preostalo ih je samo sedam, a jedan od njih teško je ranjen. Čudilo bi me ako ne bi nestali, a nas ostavili na miru. Opasno bi bilo samo ako bismo ostali ovdje. To bi bila ozbiljna pogreška, jer bi Apaši doveli pojačanje - završio je vođa karavane, vraćajući se u kuću.

U čekaonici je zatekao Eda Stantona oslonjenoga o stolac. Njegovo upalo, vrlo blijedo lice svjedočilo je o naporu što ga je stajalo ponovo naprezanje.

- Pogledajte samo, Tabore - dočekao ga je ranjenik. - Stanford je...

Stanford je bio mrtav. Na stolcu na kojem je bio sjedio zacjelo ga je pogodio zalutali metak. Glava mu je pala na prsa, a košulja bila natopljena krvlju.

Gordon je prenio Stanforda u jednu od spavaonica u zgradi stanice. Kad se vratio u dvorište, zatekao je sva kola spremna za nastavak puta. Frank Palmer i Rod Fuller otišli su u čekaonicu po ranjenog Stanton. Nisu ništa rekli kad su čuli da je Stanford mrtav.

- Izgledate vrlo iscrpljeni - zaustavio se Gordon potom kod Elle Kirk. - Trebat će vam mnogo sna i mirovanja. Nadajmo se da ćete ga imati, vozeći se zajedno sa sinom s nama u Novi Meksiko. Uvjeravam vas da vam je to najbolje rješenje. Ili biste možda zbog nečega ipak željeli ostati ovdje?

- Ne bih - jedva je izustila Ella Kirk.

- A što ti kažeš Andy? - upitao je Gordon dječaka.

Ovaj je, zarivši ruke u džepove, ukočeno gledao prema brežuljcima među kojima su nestali Apaši. Nije izgledao nimalo djetinjastvo.

- Idem kamo i mama - zabrinuto je odgovorio desetogodišnjak. - Apaši su mi - ozbiljno je dodao - ubili oca.

Gordon je kimnuo Clari i Sharon Olden te Marthi Palmer da se Elli Kirk pomognu smjestiti u Stanfordova kola kojima je upravljao propovjednik O'Donnel.

- Tačno je to što kažeš, Andy - potapšao je po ramenu dječaka, ostavši zakratko nasamo s njim. - Apaši su ti ubili oca koji je, siguran sam, bio dobar čovjek, koji nije htio sukob s njima.

- Nikada se ni s kim nije ni svađao, a kamoli borio - odgovorio je dječak.

- A ipak su ga, vidiš, ubili. A znaš li zašto? Jesi li već ikada razmišljao o tome Andy?

Andy Kirk je niječno odmahnuo glavom.

- Indijanci su izazvani pa se u svom gnjevu osvećuju, Andy - objasnio mu je vođa karavane. - Zato moraš shvatiti razliku: Apaši se nisu osvetili tvojemu ocu, nego bijelcima, bljedolikima, kako to oni kažu. Protiv tvoga oca nisu imali ništa, shvaćaš li to, Andy?

- Ne baš sasvim, gospodine - iskreno je odgovorio dječak.

- Možeš me zvati Gordonom - predložio mu je vođa karavane, kleknuvši kraj njega i zagledavši mu se u lice. - Znaš li tko su to lovci na skalpove? Vidiš, ti su zli bijeli ljudi napadali indijanska sela, dok su ratnici bili u lovu. Ubijali su im žene i djecu, kako bi prodali njihove skalpove. U Arizoni takve skalpove otкупљуje vlada. Apaši su zbog toga, naravno, gnjevni. Često se ne mogu obuzdati. Kažu da bljedoliki ubijaju i skalpiraju njihove žene i djecu, pa se stoga osvećuju svima nama, svakom bijelcu koji im padne u šake.

- Ali moj otac nije ubio nijednu Indijanku... - još nije shvaćao Andy.

- Nije, Andy. Njegova je nesreća bila samo u tome što je imao istu boju kože kao i ubojice. I ti i ja imamo istu bijelu boju kože kao te ubojice, ti lovci na indijanske skalpove.

- Razmislit ću još o tome, Gordone... - ozbiljno je obećao zbunjeni dječak.

- Drago mi je da hoćeš, Andy - kimnuo je Gordon.

Uhvativši dječaka za ruku, odveo ga je do kola.

- Dodji, sine - pozvao je dječaka propovjednik o'Donnel sa Stanfordovih kola. - Tvoja je majka već kod mene u kolima.

Uz Gordonovu pomoć Andy Kirk se popeo preko velikog prednjeg kotača na sjedalo suvozača.

Gordon Tabor vinuo se u sedlo i dao znak karavani za polazak.

Kola su izmiljela iz dvorišta stanice na put. Među brežuljcima Indijance nisu vidjeli, iako je Gordon bio siguran da Apaši i dalje prate svaku njihovu kretanju.

Uz posljednja, Fullerova kola bili su vezani rezervni konji ove male karavane: konji Elle i Andya Kirka te konji poginulih lovaca na skalpove Gusa Batesa i Sada Duffielda. Dok je promatrao te konje, Gordonu je pao na pamet teret što ga je Fuller prevezio: osamdeset pušaka i municija za njih! Iznenada se sjedio i pobjeglog Zipa Batesa. Potisnuo je misli na njega i opasnost koja bi im od njega još mogla zaprijetiti.

Tko zna gdje je sada taj prokletnik? Možda je pobjegao nekamo daleko.

Podbovši konja, Gordon je pojahao dalje ispred karavane, u izviđanje.

XIV

Apaši su ih doisa slijedili. I ranjenik je sjedio u sedlu, iako previjene rane

Oko podneva Indijanci su zaostali, nastavši članovima karavane s vidika. Možda su shvatili da im neće biti lako ponovno napasti dobro naoružane i oprezne bljedolike.

Iako je sunce doseglo zenit i sjalo okomito, zrak nije bio ni malo topao. Dapače, puhao je hladan sjeverac.

Kad su, prošavši kroz tanjurastu dolinu, stigli do skupine borova, Gordon je zaustavio karavanu.

- Odmorit ćem se ovdje jedno pola sata, a zatim ćemo voziti sve do zalaska sunca - odredio je.

Sjahavši, otvorio je bisage i izvadio somotski kaput kako bi se zaštitio od hladnog vjetra. Opasač s revolverom pripasao je preko njega.

- Doista je vrlo hladno! - s odobravanjem mu je kimnuo Hank Olden. - Donesi mi onaj podstavljeni kaput iz škrinje, Clara! - doviknuo je ženi u kolima.

- Hoće li snijeg ranije nego što ste predvidjeli? - upitao je Gordona s drugih kola Frank Palmer.

- Ah, sve je moguće - odmahnuo je rukom vođa karavane. - Već sam vam rekao da nisam nikakav vidovnjak. Do granice Novog Meksika imamo još kojih stotinjak kilometara. To ćemo, valjda, prevaliti prije snijega. Nadam se da će do prvoga snijega proteći još barem dva tjedna. A dotada ćemo, ne bude li nas ništa zadržalo, biti već blizu Lovingtona!

- Poslije svega što sam doživio ovih dana sumnjam da ćemo i taj ostatak puta prevaliti bez poteškoća - pridružio se razgovoru Rod Fuller. - Pitam se samo dokle bih stigao da sam na ovaj put krenuo sam, kako sam isprva bio namjeravao. Sam s teškim kolima punima pušaka i municije!

- Dokle biste stigli, pitate se'

Do svojega groba! - mirno mu je odgovorio Gordon.

— Bez vas kao vodiča ne bismo ni svi zajedno stigli mnogo dalje! dodao je, ne prvi put, Gordonu priznanje propovjednik Will O'Donnel. — Kladim se da nas ne bi mnogo preostalo već pri onom prvom sukobu s Apasima. Ako to zaboravite, tući ću vas svojim debelom Biblijom! - pogledao je u Palmera.

— Već smo i sami shvatili koliko nam vrijedi iskustvo gospodina Tabora. Takav se rijetko nalazi! - nacerio se Frank Palmer, s nelagodom se prisjetivši kako je ustrajao na tome da u društvo prime nepoznate lovce na skalpove.

— Budete li me i dalje ovako hvalili, dat ću se u Lovingonu pozlatiti i stat ću u staklenu vitrinu! - našalio se na svoj račun Gordon. — Naplaćivat ću — dodao je — ulaznice onima koji me budu dolazili gledati, te ću se tako obogatiti!

— Zašto se tako rugate sami sebi? — upitala je Sharon Olden. — Pa gospodin Palmer je sasvim u pravu.

Gordon Tabor nije pogledao u djevojku, nego u njezinog brata: dvadesetogodišnjem Billu Oldenu navrla je opet krv u obraze od gnjeva na njegovu sestru. Mladac se ipak suzdržao i od zaštitičnog odnosa prema sestri i od bilo kakvog objašnjenja. Samo je okrenuo glavu.

I Gordon je okrenuo glavu od djevojke, pokušavajući shvatiti Billove bratske osjećaje.

— Precjenjujete ljude, gospođice Sharon — dobacio je djevojci preko ramena. — Dok ste tako mladi, nije ni čudo da vam se to događa. Poslije ćete shvatiti da to nije osobito preporučljivo.

Krajičkom oka zamijetio je kako se ugrizla za usnu, a u obraze joj navrlo rumenilo. Poniknula je glavom i okrenula se.

Gordon je zastao kraj kola kojima je upravljao snažni propovjednik. Kraj njega je na sjedalu suvozača podnosio sve poteškoće putovanja Andy Kirk.

— Hoćeš li poći sa mnom po drva za vatru, Andy? — pozvao je dječaka.

— Da, Gordone — obradovao se desetogodišnjak i skliznuo niz kotač s visokih kola.

— Jesi li razmislio o onome što sam ti jutros ispričao, Andy? — pitao ga je Gordon, kad su se odmakli od kola.

— Jesam — odgovorio je dječak. — Čini mi se da sada sve to više shvaćam. Još uvijek mi je, međutim, teško kad ugledam Indijance i sjetim se svojega oca.

— S vremenom ćeš to preboljeti, Andy. Borimo se protiv Indijanaca, ali nisu oni za sve krivi, dapače, najmanje su krivi oni. Moramo to znati i pošteno priznati, čak kad moramo ratovati protiv njih. Indijanci su ljudi kao i mi. Što više porasteš, to ćeš bolje sve to shvaćati, naravno, ako nisi glup, a glup nisi.

— Moj je tata... otac... bio dobar čovjek — protisnio je ganuto dječak.

— Zacijelo je bio : položio mu je Gordon ruku na rame — najbolji čovjek na cijelom Zapadu! Nećeš ga zaboraviti, niti treba da ga zaboraviš, Andy! A kad odrasteš, bit ćeš baš kao i on! Naučit ćeš, međutim, i to da prerano umiru baš najbolji ljudi.

Kad su se vratili do kola, vidjeli su da ni drugi nisu gubili

vrijeme: Rod Fuller bio je iskopao jamu za ognjište, a Hank Olden držao je spreman tronožac i kotlić za kuhanje kave.

— Imamo još samo dvije pune bačvice vode, Tabore : pripomenuo je Palmer. — To je svega oko osamdeset litara.

Voda karavane naborao je čelo.

— Oko tri kilometara ispred nas ima jedno pojilište — da prisjetio se. — Najčešće je, dođuše, presahlo, ali bi poslije ovih obilnih kiša sada ondje moglo biti vode. Nije nam to mjesto baš na samom putu, ali će nas odlazak onamo stajati svega oko četvrt sata.

— Poći ćemo, dakle, onamo?

— više je predlagao nego upitao Hank Olden.

— Naravno — odgovorio je Gordon. — Zemlja je suha. Trebamo vode, iako više nije vruće kao prije.

Završivši taj dogovor, pošao je k propovjedniku. Ovaj je pažljivo punio svoj dugocjevni teški revolver.

— Ah, punite svoj top, velečasni - našalio se s ridokosim Ircem. — Zar očekujete da će vam opet zatrebati?

— Tabore, oprez je, kažu majka mudrosti.

— Lijepo ste to rekli, velečasni. No recite mi — Gordon je snizio glas gotovo do šapata — jeste li malo porazgovarali s tom ženom? Što mislite o noj?

— Divna je to ženica, Tabore! Razgovarao sam s njom, naravno. Ona i muž živjeli su bez nepravilika u ovom kraju punih petnaest godina. Andyu je deset. Dijete rođeno prije njega umrlo mi je. Apaši su se uvijek odnosili prema njima prijateljski. Dolazili su im čak u kuću i trgovali s njima. Ratnik koji je posljed-

nji prijateljski svratio k njima pričao je o bijelim lovcima na indijanske skalpove. Rekao je da vršljanje tih prokletnika neobično uznemirava Apaše. Prije tri dana došla je na njihovu farmu skupina Apaša, ovoga puta neprijateljski raspoloženih. John Kirk im se očajnički suprostavio. Teško ranjen još je pucao na Apaše, tako da su žena i sin uspjeli na stražnji izlaz umaknuti. Poginuo je u teškim okolnostima, a ona ne može prežaliti što nije mogala biti kraj njega i pomoći mu.

— Kako sada gleda na to?

Jaka je to i dobra žena, Tabore! Pokušava zaboraviti.

— Mogu li k njoj?

— Samo pođite, Tabore! I ona bi s vama htjela porazgovarati.

Gordon se osvrnuo i pogledao prema vatri kraj koje je uz Roda Fullera stajao mali Andy Kirk.

— Dobar dječak! — osmjehnulo se Ircu. — Takvoga bih sina želio imati.

— Premalo ste dosad mislili na sebe, na svoj život, Tabore!

— osmjehnulo mu se propovjednik. — Inače biste već i vi imali onakvog sina. Možda se već mijenjate u tom pogledu...

— Možda, veličasni... — promrmljao je Gordon, penjući se u kola.

Kad je, skinuvši šešir, ušao u kola, Ella Kirk ga je dočekala s osmijehom dobrodošlice. Sjeo je na svežanj s pokrivačima i nekoliko časaka šutio.

— Uskoro ćemo biti u Novom Meksiku, gospodo Kirk — napokon je započeo razgovor. — Tada će se postaviti pitanje što ćete vi ondje učiniti.

— Već o tome razmišljam, gospodine Tabore — kimnula je.

– Život ni nama ženama ne dopušta da previše tugujemo. John je umro, ali još imam Andya. Odgovorna sam za njega. Tek mu je deset godina. Dobar je i hrabar dječak. Moram se pobrinuti da postane dobar i pošten čovjek, pravi muškarac. Previše je njegovih vršnjaka koji lutaju i pokvare se bez vlastite krivice. Andymora postati pravi čovjek, kako je to želio i njegov otac.

– Bit će to teška zadaća za jednu ženu, gospodo Kirk – protisnuo je Gordon.

Bio je nevješt u razgovoru sa ženama, a kamoli udvaranju. Gledao ju je: bila se počesljala i obukla u bluzu i suknju Clare Olden, budući da je njezina odjeća bila prljava i poderana. Bila je jaka, ali vitka. Gledala je u njega izravno, otvoreno, a iz lica i pogleda osjećala se čvrstina i nekakva unutrašnja jakost. Ipak je u njezinim kretanjima još bilo nesigurnosti, a oko usta lebдио joj izraz žalosti i gorčine.

– Nisam još toga ni dovoljno svjesna, gospodine Tabore – uzdahnula je. – Želim svakako podići sina na noge. To mi je jedini cilj za koji ću živjeti i raditi. Znam šiti i kuhati, mogla bih raditi u kakvom restoranu.

– Ne bi bilo loše. Ali treba dosta sreće da se za ženu nađe pristojan posao – počeo je oprezno. – U ovoj zemlji mnogi pokvarenjaci nastoje žene, pogotovu kad su same prevariti i iskoristiti. Dok shvate u što su upale, već su u nekom salunu ili čak javnoj kući. Zapad je pakao za žene, gospodo Kirk. Čim se rastanete s nama, pazite: rijetko će vam tko htjeti pomoći, a da ne pomisli kako će vas iskoristiti.

– Plašite me, gospodine Ta-

bore, a očekivala sam da ćete me baš vi ohrabriti! – iskreno je priznala.

– Ne želim vas plašiti. Želim vas samo upozoriti da ne sanjate, a potom rabijete glavu o zid krute zbilje.

– Znam, gospodine Tabore. Neobično sam vam zahvalna već i za svu vašu dosadašnju pomoć Andyu i meni. A kad sam pomislim da sam vas, tamo u stranici, gotovo ustrijelila!

Ošluškivao je prizvuk njezina ugodnog tamnog glasa.

– Ah! – odmahnuo je rukom. – Zaboravimo to! Bili ste tada nervozni, gotovo poludjeli od straha. Nego, zaista imate divnoga sina, gospodo Kirk! Uvijek sam želio imati takvoga.

– Zar niste oženjeni? – iznenadila se.

– Nisam. Muškarac poput mene nije za ženu. Već se godinama potucam okolo po preriji, tisuću puta glava mi je već bila u opasnosti. Koja bi žena izdržala uz takvoga? Sada mi je trideset i pet. Prilična starost za muškarca poput mene. Kad vidim dječaka kakav je vaš Andy, svjestan sam toga što sam propustio u životu. Tada gubim volju da se dalje potucam, da izazivam opasnosti – uzdahnuo je, a zatim se odmah razočarano osmjehnuo. – No nismo razgovarali o meni, nego o vama, gospodo Kirk. Želio bih vam pomoći, kao biste podigli Andya na noge.

– To je vrlo lijepo od vas. Ne mogu sebi, međutim, predložiti kako to pomišljate učiniti, gospodine Tabore. Vi ste vodič doseljenika, te se nećete moći brinuti o Andyu.

– U Livingstonu poznajem trgovca koji je i gradski vijećnik. Nadam se da će vam pomoći,

ako ga zamolim. Zacijelo će vam naći pristojan posao.

— Hvala, gospodine Tabore. To vam nikada neću zaboraviti. Još jučer ujutro razmišljala sam o tome da sebi i Andyu prosviram metak kroz glavu, a danas...

— Najjednostavnije rješenje nije uvijek i najbolje, gospodo Kirk. U trenucima malodušnosti pomislite uvijek na Andya i njegovu budućnost. To će vam dati snage. Dodite k nama k vatri. Odmoramo se ondje, a ima i kave.

— Doći ću odmah za vama, gospodine Tabore! — spremno je obećala.

Nespretno nabivši na glavu šešir, koji je dotada vrtio u rukama, Gordon je skliznuo iz kola.

— Strašna žena, divna žena, velečasni! — šapnuo je ridokosom Ircu.

— U tom smo pogledu potpuno istog mišljenja — promrm-ljao mu je propovjednik.

A kada je vidio kako je Gordon prišao k vatri i stavio Andyu ruku na rame, snažni se Irac značajno osmjehnuo.

XV

Kasno poslije podne stigli su k vodi o kojoj je govorio Gordon i napunili sve bačvice, te se napili i napojili konje. Opet su imali po dvije pune bačvice ovješene o svaka kola, ukupno osam bačvica s oko tri stotine i dvadeset litara vode. A napunili su, naravno, i četurice o sedlima.

Kasno uvečer ulogorili su se na rubu gustoga grmlja. Iskustvom se Gordonu to mjesto nije osobito svidjelo, ali su već svi bili umorni, pa je pristao da on-

dje otpočinu. Kola su, već po navici, postavili tako da su, okupljena, činila četvorokutnu utvrdu.

Noć je započela mirno. Neugodan je bio samo vjetar sjeverac, sve jači i hladniji, zavijajući prerijom poput vuka.

Jutarnju stražu preuzeo je Gordon Tabor. Ujutro je postalo još hladnije. Izmaglica što se počela dizati činila je zrak i vlažnim. Gordon je preko ramena prebacio pokrivač. Iz izmaglice su se čuli razni šumovi. Dolazili su iz grmlja. Činilo se kao da pucketa granje.

Podjarivši već ugaslu vatru, Gordon je počeo savijati cigaretu. Pripalivši o nokat žigicu, pri-
nio ju je cigareti.

U trenutku kad mu je plamen žigice osvijetlio lice, tišinu je prekinuo puščani pucanj.

Metak mu je prošao tako blizu glave da ga je osjetio kao oštar zapuh vjetra. Bacio se odmah na tlo i počeo puzati između kola, ispustivši pušku.

U svim kolima pucanj je ljude probudio.

Gordon je začuo uzbuđene glasove žena i kletve muškaraca probuđenih iz sna. Osluški-
vao je, pokušavajući i pogledom prodrijeti kroz izmaglicu praskozorja.

— Što se događa? — provirio je ispod cerade svojih kola Rod Fuller.

— Natrag u zaklon! — kratko mu je odbrusio.

Napustivši zatim prostor među kolima, počeo se oprezno šuljati u sivilo izmaglice.

Zastao je, pognut, na rubu gustiša. Osvrnuvši se prema kolima, provjeravao je ne smjera li napadač onamo. No kod kola se ništa nije zamjećivalo. Ljudi su

bili tihi i mirni, čuvši valjda njegovu uputu Fulleru.

Probijao se u grmlje, polako razmičući granje, osluškujući. U desnici je držao pripravan kolt, po koji se bio odšuljao među kola.

Iz jednoga je grma iznenada prhnula vrana, prestrašeno zakriještavši.

Gordon se trgnuo, ali se odmah smirio: ptica mu je otkrila gdje je napadač.

Kad je vođa karavane htio krenuti dalje, kraj njega se odjednom stvorila sjena koja je očito htjela pohitati prema kolima.

— Hej, tko si? Stani! Ruke uvis! — kriknuo je Gordon.

Neznanac se bacio na njega, sijevnuvši sječivom noža. Gordon se nagonski sagnuo: bačeni nož prozviždao je kraj njega i zabio se u omanje stablo iza njega. Istodobno su iz sivila praskozorja odjeknula tri pucnja.

Gordon se bacio na neznanca, ne dopuštajući mu da pobjegne prema kolima. Pucao je iz revolvera u njega, ne ciljajući. Zaslijepio ga je na trenutak plamen iz cijevi vlastitog kolta. A onda su iznad njega, budući da se opet bacio na tlo i zakotrljao, prozviždali novi revolverski meci. Na trnovitom grmu pode-rao je rukav na košulji, a nekoliko mu je trnova ostalo u koži. Zatimivši bol, ugledao je obrise napadača: činilo se da ga je pogodio, jer je ovaj teturao. Dapače, kao da je hroptao i grčio se, očito teško ranjen.

Onda je iz grmlja dopro do njega bat užurbanih koraka, a odmah zatim i topot kopita, koji je ubrzo zamro.

Gordon Tabor ustao je, pa teturajući i sam, pošao do napa-

dača koji je već pao u visoku travu.

Napadač je još bio živ. Dahtao je.

— Svjetlo! — povikao je Gordon prema kolima. — Donesite ovamo svjetiljku.

S fenjerom se uskoro pojavio Frank Palmer. Istrgnuvši mu fenjer iz ruku, Gordon je osvijetlio napadača.

Bio je to zapušten, neobrijan muškarac. Izgledao je kao skitnica. Gordon ga nikada prije nije vidio. Pitao se tko je taj muškarac i zbog čega ih je htio napasti.

— Ostali su pobjegli — objasnio je Palmeru.

Jedan po jedan prilazili su iz kola ostali muškarci.

— Tko si ti, čovječe? — nagnuo se Gordon nad očito umirućim napadačem. — Zašto si nas htio napasti? Govori!

Neznanac je još jedva bio prisvijesti. Ipak se činilo da ga razumije. Zavrtio je glavom, napinjao se kao da želi nešto reći. Gordon je prinio uho njegovim usnama koje su se jedva pomi-cale.

— Puške... — protisnuo je neznanac. — Mnogo pušaka...

Iznenada se propeo i izdahnuo.

Teških koraka zaputio se vođa karavane do kola. Kraj teških kola »Studebaker« zatekao je Roda Fullera.

Momci su nas — obavijestio ga je — htjeli napasti zbog vas. Znate li što je, prije nego što je izdahnuo, rekao taj napadač?

— Što, Tabore? — čudio se brkati prijevoznik.

Rekao je: »Puške... mnogo pušaka...«

Rod Fuller je sočno opsovao. Gordon je izvukao iz korica

kolt i nadomjestio u bubnju revolvera potrošeni metak.

— Ali ...ali... — uzmucao se Fuller. — Odakle je taj mogao znati da u svojim kolima ne vozim plugove ili drljače, alatke, nego baš oružje? Dovraga, Tabor, kažite mi jednu jedinu mogućnost, kako je taj mogao znati za moj teret? Nikako to ne razumijem! — zatresao je glavom. — Jeste li ga poznavali, toga napadača?

— Nikada ga nisam vidio, čak ni u Fort Stocktonu. Pođite onamo, pa ga sami pogledajte! Možda ćete ga vi prepoznati.

Skočivši, onako bosonog, u visoku vlažnu travu, Fuller je pohitao do mrtvoga napadača.

— Nikada ga nisam vidio! — obratio se Palmeru, koji mu je pridržavao fenjer.

— Ali, kako je to moguće? — upitao se Hank Olden. — Kako je taj mogao znati o vašim puškama?

— Jedna mogućnost ipak postoji! — sjetio se Gordon svojih razmišljanja kad su jučer ujutro napuštali poštansku stanicu. — Jeste li već zaboravili na onog prokletog Zipa Batesa koji nam je pobjegao?

— Ah, taj zacijelo nije bježao u oluju, nego na jug! — smatrao je Fuller. — A ovi su dojahali sa sjevera...

— Zar točno znate kamo je Bates pobjegao, Fulleru? — odmahnuo je glavom Gordon Tabor. — Morate priznati da to uopće ne znamo. Sjetite se, osim toga, da smo mu ubili dva prijatelja, od kojih mu je jedan bio i rođeni brat. Ljudi poput Zipa Batesa ne zaboravljaju olako tako nešto! A k tome još dodajte i gramzljivost: pohlepu za vašim puškama, odnosno novcem

što bi ga mogle donijeti. Zar stvari onda ne postaju jasnije?

— Vjerojatno ste u pravu... — priznao je Fuller. — I što ćemo sada učiniti?

— Trenutačno smo sigurni. No ti momci neće tako lako odustati. Sutra će opet biti tu, stavio bih ruku u vatru. A kladio bih se u tisuću dolara da ih vodi baš Zip Bates!

— Onda, dakle, još nismo na kraju s poteškoćama! — gnjevano je primijetio, prišavši im, snažni propovjednik.

— Poteškoćama će biti kraj tek kada stignemo na cilj, velečasni. Ni minutu prije! Pođite sada svi na spavanje! Probudit ću vas za jedno dva sata, pa ćemo onda krenuti dalje.

Šutke kimnuvši, muškarci su se vratili svaki u svoja kola.

A Gordon Tabor sjeo je kraj ugasle vatre, pripalivši napokon promrzlim prstima cigaretu.

No ljudi, naravno poslije uzbuđenja zbog najnovijeg napada, nisu više mogli zaspiti. Gordon ih je pozvao iz kola tek kada se izmaglica počela odizati s tla.

Ed Stanton uporno je toga jutra zahtijevao da ga iznesu iz kola, kako bi doručkovao zajedno sa svima. Kad su ga iznijeli, Gordon je, iznenađen, zamijetio čime se ranjeni Stanton htio pohvaliti: izdjeljao je sebi štaku, o koju se dosta spretno i uspješno podupirao. Hodao je s pomoću te štake, iako uz napor od kojeg su mu na čelu izbile kaplje znoja.

Odahnuvši, Stanton je sjeo uz vatru; a Gordon mu je skinuo zavoj s ramena, oprezno opipavajući već zakorjelu ranu.

— Ovo vrlo dobro izgleda,

Stantone! — ohrabrio je ranjenika. — Zavoj vam više neću ni stavljati. Tako će se rana prije pretvoriti u običan ožiljak. A kako vam je sada kad hodate?

— Hodam, dakako, još uvijek s naporom, ali mi se više ne vrti u glavi! — pohvalio se Stanton.

— Sada još samo morate prikupljati snagu i biti će sve dobro.

Čim su pojeli doručak, krenuli su.

Kasno prije podne pojavila su se na putu pred karavanom dva jahača. Zastavši, pričekali su da im se karavana približi.

Gordon ih je još iz daljine oštro promatrao, olabavivši, dakako, kolt u koricama.

— Držite uške u pripravnosti! — uputio je svoje ljude. — Čini se da ni ova dvojica nisu pošla u običnu šetnju!

— Mislite li da imaju kakve veze s jutrašnjim napadom na nas? — upitao je Grank Palmer.

— I to je moguće. Dapače, vjerujem u to — odgovorio je vođa karavane.

Gledao je u neznance, udaljene jedva oko dvije stotine metara. Sjetio se iznenada maloga Andya, pa je, pojahavši brzo k propovjednikovim kolima, otjerao dječaka u kola k majci.

— Uđi k majci, Andy! — rekao mu je. — Mogli bi smo se s onima tamo sukobiti.

Dječak je samo kimnuo i poslušao ga.

Gordon je zatim odvezao od propovjednikovih kola sva četiri konja: dva Kirkovih i dva pokojnih lovaca na skalpove.

— Morat ću — obratio se Ircu — odvezati i vaše kljuse, velečasnici!

— Zašto biste odvezali moju Rositu? Ona će vam izdržati

svaki tempo kojim bi pojurila karavana, nimalo je ne usporavajući.

— Dobro — kimnuo je Gordon Tabor. — No bude li nas ipak usporavala, morat ću je ubiti.

Kad je karavana prvim kolima dospjela na zavoj, sprijeda je odjeknuo pucanj, prozviždavši kraj kola Oldenovih i Palmer-sovih, a smrtno pogodivši Roda Fullera.

Opsovavši, Gordon je skočio na sedlo suvozača, istrгнуo mrtvome Fulleru iz ruku pušku, a zatim i uzde, te pokušao obuzdati uznemirene konje u zaprezi. Nije ih, međutim, uspio smiriti, nego je s njma ubrzo pretekao i Palmerova i Oldenova kola i dospio na čelo karavane.

Dva jahača u daljini skrenula su s puta i pojahala prema skupini stijena.

Gordon je konačno uspio obuzdati konje i zaustaviti kola. Prinijevši k ramenu vinčesterku, zakratko je nanišanio i opalio. Jedan od dvojice jahača, udaljenih kojih stotinjak metara, nemoćno je zamlatarao rukama, a zatim natraške pao iz sedla. Drugi je uspio umaknuti iza stijena. Istoga trenutka odnekud sprijeda netko je opet osuo paljbu po karavani. Pušćana paljba dolazila je, činilo se, ispod skupine drveća pedesetak metara ispred Gordona i Fullerovih kola koja su u međuvremenu dostigle ostale zaprege.

— Ne možemo dalje! — doviknuo je Gordon. Prikliještili su nas s dvije strane.

Povukao je uzde, te u mjestu okrenuo kola, gotovo ih prevrnuvši. Time je postigao ono što je želio: da ih prepriječi na pu-

tu, kako bi pružila bolji zaklon. Tako, je skočivši u kola pokrivena ceradom, dobio vrlo dobar zaklon, iz kojega je odmah osuo paljbu na napadače među drvećem. Zapucali su i muškarci iz drugih kola.

Poslije nekih četvrt sata napadači su obustavili pucnjavu.

— Hej, gospodine Tabore! — odjeknuo je u tišini hrapavi glas Zipa Batesa ispod drveća. — Zar si me već zaboravio, veliki vođo doseljenika? Što radi moj brat?

— Mrtav je, Batese! — doviknuo je Gordon : A uskoro ćeš i ti biti mrtav!

Zip Bates najprije se samo grohotom nasmijao.

— Hoćemo te puške, Tabore!

— doviknuo je zatim. — Našao sam nekoliko prijatelja koji bi, zajedno sa mnom, htjeli trgovati s Indijancima. Predajte li nam puške dobrovoljno, pustit ćemo vas da mirno nastavite put.

— Dobrovoljno ćete od nas dobiti samo metke, ali ispaljene iz puščanih cijevi! — doviknuo je Gordon.

Zamijetivši nekakvu kretnju među drvećem, brzo je opalio iz vinčesterke u tom smjeru. Odjeknula je psovka pogodenoga, a odmah zatim napadači su uzvratili žestokom paljbom.

Dopuzavši na stražnji kraj kola, Gordon se počeo sporazumijevati s Hankom Oldenom u kolima iza sebe.

— Iza stijena — doviknuo mu je — leži samo jedan, a tamo među drvećem su, čini se, trojica ili četvorica.

— U lijepoj smo gužvi ! — smatrao je Olden.

— Baš tako. Krenemo li da-

lje, dovoljno je da nam pucaju u konje i gotovi smo!

Kažu da hoće samo puške — hrapavo je doviknuo Olden.

— Je li Fuller mrtav?

— Jest.

— Bates je rekao da će nas pustiti na miru ako predamo šuške. A Fuller je mrtav. Puške, dakle, više nikome ne pripadaju... — govorio je Olden.

Prekinite! — hladno mu je doviknuo Gordon. — Puške još uvijek nekome pripadaju! Ovoj karavani! Plaćen sam da sva kola dovedem u Lovington, te ću to i učiniti! A puške ću ondje predati rančeru koji ih je naručio, kako je to namjeravao učiniti i Fuller. To je i moja i vaša dužnost prema njemu.

— Zar da poginemo zbog tih prokletih pušaka? — planuo je Olden. — Imamo žene i djecu, Tabore! Što nas se tiču te proklete puške?

— Reci još samo jednu riječ u tom smislu, pa ja ću ti doći tamo naprijed! — doviknuo je uto Oldenu svojim snažnim glasom s posljednjih kola karavane propovijednik, začuvši prepirku i Oldenovu malodušnost. — Bog me je, hvala mu budi, obdario dovoljnom tjelesnom snagom da ti svaku nepromišljenu riječ mogu sasuti natrag među zube, te zajedno s njima u gubicu! Zar si već zaboravio što je sve za nas učinio gospodin Tabor, da je uvijek bio u pravu? Borit ćemo se, Tabore, ne brinite! — vikao je vođi karavana — a tom sinu pakla, Batesu, nećemo dati ni jedne puške, nijednog zrna baruta!

Nitko drugi od ljudi u karavani nije se uplitao u prepirku, a Hank Olden je, poslije

ovako ozbiljnog prijekora, pognuo glavu.

Razbojnik iza stijena je zapucao i pogodio bačvicu na Oldenovim kolima. Voda je počela teći u prašinu.

— Razmislite svi zajedno, Tabor! — dovikivao je ispod drveća Zip Bates. — Ovdje uz mene su sve sami čvrsti momci! Imamo vremena, ono je na našoj strani, te ćemo se svakako domoći tih vaših pušaka.

Gordon nije odgovarao. Promatrao je s Fullerovih kola kiselica lica Hanka Oldena i Franka Palmera.

Ispod cerade Palmerovih kola izvirio je uto ranjeni Ed Stonton.

— Vjerujem da je Tabor u pravu! — dobacio je dvojici obeshrabrenih. — Ako kaže da nemamo izgleda, onda je to tako. Ako, međutim, kaže kako nam ne preostaje ništa drugo nego da se borimo, onda ćemo se, dovraga, boriti! Znam da je u pravu.

— Oh, pa ti, Statone, pjevaš sasvim novu pjesmu — obrecnuo se na njega Hank Olden.

— Prije nego što si bio ranjen govorio si sasvim drukčije! Ne suprotstavljam se ja Taboru, ali je krut u pogledu tih prokletih pušaka! On je samac, a mi imamo obitelj. Za nas je bolje izbjeći sukob.

— Ja sam svoje naučio! — bio je uporan Ed Stanton u podršci vodi karavane. — Naučio sam slušati one koji su u nekim stvarima znatno pametniji, iskusniji od mene. A ti, Oldene, moraš, čini se, još učiti!

Isrpljen, Ed Staton je spustio ceradu i vratio se na ležaj u kolima.

XVI

Predvečer, već u sumrak, razbojnik iza stijena pokušao se probiti k onima među drvećem. Brzo se snašavši, Gordon je prinio k ramenu vinčesterku.

— Nećete ga pogoditi — ocijenio je Hank Olden, gledajući kako je razbojnikov konj hitronog. — Nema svrhe, radije štedite municiju. Naučili smo to od vas, štedjeti...

Zastao je otvorenih usta, razrogačenih očiju: odjeknuo je pucanj Gordonove vinčesterke, a razbojnik, udaljen više od stotinu i pedeset metara, izletio je iz sedla. Konj je odgalopirao dalje bez jahača.

Ispod drveća su se začule psovke, a onda i gnjevna pucnjava. Buka se, međutim, brzo stišala. Očito su i razbojnici počeli više razmišljati, pa su se, vjerojatno, odlučili izgladiti karavanu. Znali su da karavana nužno mora stići u Novi Meksiko prije prvoga snijega, a oni su imali vremena koliko su htjeli. Trebalo je, dakle, ljude u karavani izmoriti i izgladnjeti, tako da izgube živce: u tome su bili jedini izgledi bandita na uspjeh.

Gordon Tabor nije bio u takvom položaju prvi put. Znao je namjere protivnika, poznao način razmišljanja takvih očajnika. Otpuzao je, stoga ponovo na stražnji kraj Fullerovih kola, na novi dogovor.

— Kad se smrači — dobacio je znatno tiše Oldenu — pokušat ću otići onamo k njima. Nema ih više od četvorice, ako ih je i toliko. Mogao bih uspjeti.

— Zar mislite... sami...? — zaprepastio se Frank Palmer.

koji se u međuvremenu bio pridružio Oldenu, prešavši u njegova kola.

— Naravno! Ili možda želite poći sa mnom? — pecnuo ga je vođa karavane.

Ako vi... ovaj, ako... ako mislite da je potrebno... — zamucio je u strahu Palmer.

— Bila je to samo šala, Palmeru! — nasmijao mu se Gordon Tabor. — Ne bih vas poveo sa sobom, čak ni kad biste mi za to ponudili tisuću dolara. Nijednoga od vas. Sam mogu lakše uspjeti.

Čak ako i ne vjerujete u to — javio se propovjednik molit ću se da uspijete.

— Tko vam je — tek je sada upitao Gordon — uopće utuvio u glavu da ja nisam vjernik, velečasni?

— Mnogo sreće! — poželio je Gordonu i mali Andy Kirk, pojavivši se kraj propovjednika i gledajući s divljenjem u svojeg velikog prijatelja.

Gordon Tabor nije više ništa rekao. Ni malom Andyu, iako su mu u tim trneucima glavom proletjele mnoge misli baš u vezi s dječakom i njegovom majkom.

— Što ćemo učiniti, ako... — zaustio je Hank Olden. — Ovaj... — zamucio je — ... ako vi... ako se ne vratite?

— Ne brinite, vratit ću se. Ako se ne vratim, učinit ćete po svome: predati puške, pa ćete vidjeti hoće li vas ova prokleta banda doista pustiti da mirno nastavite put. U tom slučaju pregovore ipak prepustite velečasnome: on je od svih vas ionako najsposobniji.

— Hvala! — naklonio se Irac. — Smatrate, dakle, nizak nivo tih razbojnika i ubojica!

— Zahtijevat ćete, velečasni, da se svi daleko odmaknu, da odjašu, a ostave samo jednoga promatrača koji će se uvjeriti da ostavljate kola s puškama... — počeo ga je praktično i ozbiljno upućivati Gordon. — Onda ćete ostala kola potjerati kao da vas vragovi gone! Ovisit će, doduše, mnogo i o tome hoće li Bates održati ili ne održati riječ...

Pričekavši potpuni mrak, Gordon Tabor je, skliznuo s kola tako bešumno da to nisu zamijetili ni njegovi ljudi. Opazio ga je, doduše, propovjednik, jer je pažljivo neprestano motrio na Fullerova kola, ali to nije saopćio drugima, kako se ne bi još više uzбудili.

Od oružja je Gordon ponio samo revolver i nož. Kraj kola je namočio ruke vodom, a onda njima zgrabio prašine i pijeska i premazao sebi lice, kako se ne bi isticalo u tami, u koju je zatim uronio.

Vatra što su je među drvećem upalili razbojnici, bila mu je izvrstan putokaz, dok se prikradao među grmljem i drvećem.

Uz vatru je zamijetio tamne spodobе. Prikravši se bliže, preopznao je da je jedna od njih Zip Bates. Drugu dvojicu, što su sjedili uz njega kraj vatre, nije poznavao. Pravodobno je otkrio četvrtoga, stražara, koji je više čeznutljivo gledao prema kolima s puškama nego što je čuvao svoje ortake.

Zadovoljno se osmjehnuvši, Gordon se prikrao stražaru stopu po stopu, pognut u tmini, pazeći na svaku kretnju.

Čuo je već i glasove kraj vatre, a uskoro razabrao i o čemu govore: dakako o puška-

ma, ali i o nečemu što ga je još više rasrdilo.

— U karavani su i tri žene — upravo je izlagao Zip Bates. — Kad se domognemo pušaka, moramo zarobiti i žene. Zna li koliko Indijanci plaćaju za bijele žene?

Ostala dvojica odmahнула su glavom.

— Osobito dobru cijenu postići ćemo za mladu djevojku. Ona je još nevina. Tek joj je osamnaest godina. Jedro meso! Nju će vjerojatno kupiti kakav važan ratnik. Sigurno ćemo za nju dobiti veću svotu nego za dvije, a možda i tri puške.

Gordon se, osluhnuvši planove koje je htio omesti, nastavio primicati stražaru koji je stajao na početku gustiša. Njegovi ga ortaci nisu mogli vidjeti, a Gordona Tabora on nije mogao čuti. Sudbina mu je bila zapečaćena: poklopivši mu rukom usta, Gordon ga je usmrtio nožem. Prihvatio je leš i polako ga spustio na tlo.

Nastavio se prikradati k vatri, sada s koltom u šaci.

Zastao je sasvim blizu vatre, a razbojnici, zabavljajući se maštanjima, zagledani u žar i plamen, uopće ga nisu zamijetili.

— Zar se nešto događa, Geoffe? — iznenadio se jedan od razbojnika.

Opazio je napokon Gordona, ali je smatrao da je to njihov stražar.

— Događa se mnogo toga! — odgovorio je Gordon. — Prekrižit ću vam sve vaše račune i planove. Potcijenili ste me prokletnici!

Trenutak su razbojnici sjedili kao ukočeni. Čulo se samo pucketanje vatre.

— Neće biti ni pušaka ni trgovina ženama, Batese! — dobio je Gordon jedinom poznaniku među njima.

— Sâm si, Tabor! — shvatio je Bates. — A nas smo trojica...

Prekinuvši se, skočio je poput mačke. Dok je desnicom posezao za revolverom, bacio se ustranu. Ali uzalud! Gordonov metak pogodio ga je smrtno još prije nego što je uspio izvući revolver iz korica.

Gledajući mrtvoga ubojicu, Gordon je na trenutak ispustio iz vida ostalu dvojicu razbojnika, te su oni nagnali u bijeg.

Zapucao je za njima, ali je uskoro začuo topot konjskih kopita.

Teškim koracima Gordon se vratio do kola, gdje su ga ljudi u karavani oduševljeno dočekali.

— Mislim da nam je put sada sasvim slobodan — jednostavno im je, mirno rekao.

XVII

Slijedećeg su dana pokopali i Roda Fullera i Zipa Batesa. Propovjednik O'Donnel ne samo da je pjevao pogrebnu pjesmu nego je čak održao propovijed.

Indijanci se više nisu pojavljivali. Putem više nisu imali nikakvih poteškoća. Bilo je doduše sve hladnije, ali su već ušli u Novi Meksiko, a snijega, baš kako je predvidio Gordon, još nije bilo.

Gordon je zamijetio, sa zadovoljstvom, kako se Sharon Olden sve više udaljuje od njega. Djevojka se očito izliječila od mladalačke zaljubljenosti. Nije bio, barem još ne sasvim, svjestan onoga što su zamjećivali svi drugi, pa i Sharon: da se i on zaljubio u Ellu Kirk.

Stigli su konačno na cilj: u Lovington.

Već četvrtoga dana boravka dobili su Oldenovi i Palmerovi isprave za zemlju i unijeli svoje posjede u zemljišne knjige.

Toga dana, upravo kad je prvi put zasniježilo, pojahao je Gordon Tabor prema kolima karavane, do Elle Kirk.

Sreo je najprije propovjednika O'Donnella. Značajno se smješкао.

— Ja ću — rekao je — uskoro dalje. Naći ću neko malo mjesto gdje još nitko ne širi riječ božju...

— Nećete morati dugo tražiti, velečasni! Ljudi će vas svugdje rado primiti, jer je tu, na Zapadu, takvih poslenika zaista premalo! — na brzinu ga je, u prolazu, ohrabrio Gordon, žureći do kola i do Elle Kirk.

Zadigavši ceradu, ušao je u kola, i opet skinuo šešir, ne znajući što bi i kamo bi s njim.

Ella Kirk pozdravila ga je vrlo prijateljski, a Andy mu je vrlo uzbuđeno počeo pričati kako mu je Ed Stanton izdjeljao drveni revolver.

Gordon je ozbiljno sjedio na svježem pokrivaču.

Ella Kirk je sjela sučelice njemu.

— Htjeli ste — podsjetila ga je — s nekim vašim poznanikom razgovarati o poslu za mene, zar ne, gospodine Tabore?

— To je točno... — odgovorio je on tiho, gotovo šapatom. — Nego... znate... razmišljao sam o nečemu drugome.

— O nečemu drugome? — inenadila se.

— Da... ovaj... znate... uopće se ne morate zapošljavati.

— Ali, kako to, gospodine Tabore? — zbunila se Ella Kirk. — Pa i sami znate da moram Andya školovati, a moramo od nečega i živjeti...

— Da, da, da — prekinuo ju je gotovo odlučno, zastao, a onda se odlučio i rekao: — Odlučio sam se oženiti vama, Ella!

Zašutjela je, kao da nije sigurna je li razumjela što joj je rekao.

Gordon Tabor je još jednom to ponovio.

— Vi ste to, kako kažete odlučili?

— zapitala je napokon.

— Da.

— I to... to mi tako jednostavno iznenada kažete? A nismo... nismo ništa o tome razgovarali... Bilo je riječi... ovaj... o Andyjevoj budućnosti, ali...

— Zar to nije bilo dovoljno? — začudio se. — Ne znam razgovarati sa ženama, eto to je, Ella! Nikada još ni s jednom nisam o tome razgovarao. Vi ste prva, možete mi to vjerovati. No odrasli smo ljudi, nismo više djeca. Imamo, valjda, druga mjesta. Osjećam, Ella, da pripadamo jedno drugome. I pomogli bismo sebi na taj način.

Samo mu je šutke kimnula.

A Andy, koj je dotada sve to slušao, povukao je visokog, u ovim trenucima nesprenog muškarca za rukav.

— Je li se to hoćeš oženiti mojom mamom, Gordone? — upitao je.

Veliki mu je prijatelj kimnuo.

— Pa to je divno, Gordone! — uskliknuo je dječak.

— Čini mi se da ćemo se i nas dvojica slagati, ortače! — osmjehnulo se svom malom prijatelju, s kojim je razgovarao mnogo neuslijenije nego s njegovom majkom. — A sada trči k propovjedniku i pitaj ima li ovlaštenje da vjenčava.

— Što to ovaj trabunja, Ella? — javio se uto propovjednik, koji je, očito, za svaki slučaj ostao u blizini, u pripravnosti. — Što se događa? Zar se vas dvoje želite vjenčati?

— Da, velečasni! — promrmljao je Gordon.

— Kaže da je tako odlučio — osmjehnula se Ella. — Oduvijek sam mislila da je za takvu odluku potrebno dvoje, no kad on tako kaže...

— Hoćete li nas vjenčati, velečasni? — navaljivao je Gordon.

— S najvećim zadovoljstvom, Tabore! Ovamo na kola, djeveru! — doviknuo je malom Andyu, pridižući ga. — Tako to, dakle, kod vas ide na brzinu? — ustobočio se pred Gordonom. — Hooo — ruk! I već imate ne samo ženu nego i sina, cijelu obitelj!

— Lijepo je to i čuti i znati, velečasni! — ozbiljno je odgovorio vodič doseljenika.

Winnie Williams:

Ridodlaki pas

Zec je prekasno spazio ridodlakog psa i zgrčio se kao ukopan, očiju iskolačenih od straha. Grmovi borovice su se snažno zanjihali. Odjeknuo je prigušeni zečji krik.

Završivši obrok, pas je legao pod grmlje, spustivši njušku na šape. Sumrak je ublažavao krajolik koji se sastojao od šikare ispresijecane klekovinom i borovima. Gusta je šuma na južnoj strani ustupala mjesto preriji protkanoj skupinama hrastova. Tamo još dalje prostiralo se jezero Okeechobee.

Pas je poluzatvorenih očiju gričkao trn u šapi. Bio je to mješanac, ali je u njemu bilo krvi lovačkoga psa, o čemu je svjedočila njegova dobro oblikovana lubanja i tvrdi i dobro nabijeni jastučići na šapama.

Na njegovim se bakrenocrvenim ledima protezao ožiljak od udarca bičem. Bio je gotovo zarastao, ružičast i bez dlaka, ali pri maglovitom sjećanju na udarac pseća se njuška grubo stezala. A čovjek na ranču stotinu kilometara sjeverno odavde, koji je na njega zamahnuo bičem, imat će do kraja života upropaštenu ruku.

Potok je ujecao u rijeku, a zečevina je u mršavom psećem trbuhu održavala toplinu. Zaspao je. Probudio se noću: kroz gustiš su mu se približavali nečiji koraci u trku.

Trkač je prskočio zid od šikare. Bio je to dobro razvijen momčić, ne stariji od šesnaest godina. Na sljepočici je imao krvi i, ostavši bez daha, posrćući je zastao. Potom se psustio na koljena pod zaštitu grmlja.

Zvukovi su razbili tišinu noći. Konjska su kopita udarala o pjeskovito tlo. Na zavoju su se pojavila tri jahača i zaustavili se. Bila su to dva mlada čovjeka uzdignutih ra-

mena, dugih i izvinutih vilica i treći, stariji, krupniji, izbočena trbuha.

— Jesi li siguran da si ga ranio, Les? — zapitao je stariji čovjek.

— Siguran sam, tata. Bio je na rubu pašnjaka. Opalio sam i vidio kako se objema rukama uhvatio za glavu — odgovorio je Les i palcem odgurnuo crni šešir na potiljak. — Što misliš, tko je to mogao biti?

— Zar to uopće moraš pitati?

— Hajde, tata, ne ljuti se na Lesa — javio se drugi jahač s tobožnjom sućuti u glasu. — Dobro znaš da mu je mozak, otkako je kao malo dijete pao, pomućen.

Drugi je momak približio ruku revolveru.

— Tebe ću, Ede... — zaprijetio je brtu.

Otac je ujahao između njihova dva konja da spriječi najgore.

— Dosta, dovraga! Sa svim nevoljama što ih imam, još vas moram sprečavati da jedan drugome ne prerežete grkljan... Bio je to, eto, Fairclothov sin, baš on! Vjerojatno je pokušao doznati što se dogodilo s ona tri rančera njegova oca.

Mladi se Ed podrugljivo nasmi-
jao.

— Trebalo je da vidiš kako su pobjegli kad sam im rekao da ti ne želiš da oni rade za Fairclothove.

Potapšavši pušku obješenu o rame, krupni se čovjek okrenuo u sedlu. A pas je opazio nešto zbog čega se njegova njuška pridigla, a na dnu očiju pojavio mu se zeleni plamen: spazio je bič što ga je čovjek držao u ruci. Pet metara pletene trake od bivolje kože koja je mogla otkinuti vrh bikova uha ili meso sa psećih ramena isto tako lako kao da je to učinjeno nožem.

Stari Ed Searcy je promrmljao:

— Upozorio sam Adama Fa-

irclotha što će se dogoditi ako kupi jezero Herou. Rekao sam mu da smo se jezerom služili i mi drugi, no on me nije htio slušati – prijeteci je odmahivao krupnom glavom. – Kad završim s tom budalom, požalit će što ga moj bik nije ubio umjesto što ga je pretvorio samo u bogalja.

Mladi Ed ga je poprijeko pogledao.

– Mogao bi kupiti jezero, tata. Tebe su obavijestili prvoga, no ti si radije kupio onoga bika.

– Nikada nisam vjerovao da bi Faircloth mogao sakupiti dovoljnu svotu, no sada je s njime gotovo. A kad ja s njime završim... No, hajde, krenimo!

– Kamo, tata? – zapita Les.

– Pusti mene da mu objasnim, tata – reče Ed, a glas mu je zazvučao samilosno. – Znaš, Lese, stari je Adam uzeo u najam od Barta Benson 500 hektara pašnjaka, koji mu je zaista potreban, a ovaj tjedan mora platiti. Na svome pašnjaku na istoku ima trideset telaca i htio bi ih prodati Bartu. Jesi li vidio što je obješeno za tatino sedlo? Eto, to se zove jake škare...

Les se razbjesnio i prijeteci podigao ruku prema bratu, no stari je Ed željeznom šakom uhvatio ruku mlađega sina. Les se jaučući pokušao osloboditi.

– Pusti me, tata, ubit ću ovoga...

Otac je zamahnuo. Sinovljeva je glava poletjela unatrag, a šešir mu se otkotrljao pod konjska kopita.

– Dosta, jesi li razumio? A ti, Ede, zašuti. Jednoga dana obojicu ću vas dobro izmlatiti... Sada imam pametnijega posla. Prvo moramo presjeći onu Fairclothovu žicu. Hajdemo!

Krenuli su, a dječak skriven u šikari gledao je za njima kako nestaju.

– Moram obavijestiti oca – govorio je u sebi. – Moram ga obavijestiti.

U sjeni je šumio izvor. To ga je potaklo da se najprije napije. Zakoraknuo je prema izvoru i srušio se.

Pas je nagnuo glavu ustranu. Nikada nije bio mažena životinja. Bio

je čuvar stada, a zauzvrat dobivao hranu. No sada se u njegovom mozgu nešto pokrenulo.

Polagano, korak po korak, približavao se onesviještenom dječaku i onjušio ga. To su postojali mirisi koje je mogao raspoznati: pljesniv vonj konja i goveda, neugodan miris pomade za kosu, pa i isparavanje psa. Svi ti mirisi dopirali su iz staroga kožnog kaputića na čijem je rukavu svjetlucalo nekoliko bijelih dlaka.

Pas je duboko udahnuo i zacvilio. Bio je to trenutak kad je najradije kretao u lov, kad je sunce, usijano od vrućine, nestajalo u zaljevu i kad su male životinje oprezno izlazile iz svojih skrovišta. No nije se micao.

Cijele je noći ostao nepomičan, očiju uprtih u dječaka. Odjednom začuje kako se nedaleko odatle bore divlje svinje. Uspravivši se, postavi se između dječaka i mjesta odakle se čulo rokotanje veprova. Kad je ponovo zavládala tišina, opet je trepćući očima od iznenađenja legao.

* * *

Kad se dječak probudio, na istoku su se okupljali oblaci biserne boje. Sjeo je i prinesao ruku bolnoj glavi.

– Što je ovo? – upita se, prstima dodirne brazgotinu, pa kad mu se vratilo pamćenje, stisne vilice. – Tata... telad... moram ga upozoriti...

Dok je dječak krčio sebi put kroz šikaru prema pješčanoj stazi, s obližnjeg je bora uplašeno uzletjela žuna. Pas je trenutak čekao, a onda tihim sitnim kasom krene za dječakom.

Pol sata poslije toga stigli su do velike kuće, pozlaćene suncem, okružene dobro održavanom žičanom ogradom i pašnjacima. Na verandi je stajao, oslonjen o štake, visok i mršav muškarac, stisnutih očiju, plavih poput različka.

– Jesse, Jesse, dječake moj, jesi li dobro? – promuklo je doviknuo.

– Da, tata! – odgovorio je dječak, brzo prišao ocu i povukao mu

drveni stolac. Sjedni, tata. Znaš što je rekao liječnik.

Adam Faircloth je učinio neodređenu kretnju.

— Da sam slušao toga pljačkaša leševa, već bih bio mrtav. Hoću znati što se dogodilo. Kad se tvoj konj vratio sam...

— Ponovo sam tražio Boa. Pitao sam samoga sebe nije li otišao do Searcyeve kuje. I tada je Les pucao u mene. Nije me teže pogodio. Metak mi je samo okrznuo obraz. Ali htio sam te upozoriti, tata: Searcyevi namjeravaju prerezati našu žičanu ogradu i pustiti telad da se raštrka.

Otac je nespretno učinio tijelom polukrug.

— Jesi li gladan, sinko? Da ti nešto pripremim?

Dječak je nervozno nastavio, a dašak zrelosti, što mu je uozbiljio lice dok je govorio o Lesovu napadu, ustupio je mjesto mladenačkom bijesu.

— Ja ću ga ubiti, tata, ubit ću staroga Eda, pa makar to morao platiti vlastitim životom!

— Tvoja bi majka bila nesretna da te čuje kako govoriš! — suho je odgovorio otac.

— Ipak bi više voljela to nego da gleda kako nam ranč propada zato što ga nema tko braniti.

Stariji je čovjek stisnuo vilice. On i dječak promatrali su jedan drugoga. Sinovljeva usta stegla su se od ogorčenja, oči su mu se od srdžbe tako stisnule da nije vidio bolan izražaj na očevu licu.

— Tako ti misliš o meni, sine? — polagano je zapitao. — Vjeruješ da mi je nesreća u kojoj je poginula tvoja majka oduzela svu moju hrabrost? To ti vjeruješ?

— Moglo bi se vjerovati, zar ne?

— izazovno je zapitao Jess.

— Nikakva naglost ne valja... — blago je odgovorio otac. — Imam mnogo više toga prigovoriti starome Edu nego ti, sine moj, no ništa nam ne bi koristilo da ga ubijemo.

— Što još čekaš, tata! Mama je mrtva, a ti si bogalj zato što taj lopov neće staviti ogradu oko svoga

ranča i zato što je jedan od njegovih bikova prošao cestom ispred naših kola. Kupio si jezero Hervu jer ti je zaista potrebno, a Ed će presjeći našu žičanu ogradu kako bi se naša telad raštrkala i ti ne bi mogao platiti svoje dugove. Dokad ćeš sve to mirno gledati?

— Nemamo dokaza, sinko, da stari Ed kani presjeći našu ogradu: on je izrekao samo prijetnju, koju si ti čuo. Ed i njegovi sinovi to će nije-kati, a znaš da je šerif na njihovoj strani. Moramo pričekati dok ne budemo imali dokaze. Slušaj, sine, kad budeš nešto pojeo, bolje ćeš se osjećati. Ispržit ću ti...

— Imaš dovoljno dobar želudac da gutaš Edove prijetnje. Ja ga nemam — odjednom će dosta grubo sin. — Idem dovesti telad ovamo.

Okrenuo se i pošao prema koralu.

— To ničemu ne koristi, Jesse! — povikao je otac. — Morao bi imati barem dva pomoćnika. Znaš to isto tako dobro kao i ja, Jesse!

Dječak je upro sve sile kako bi skupio telad. Pas ga je, nagnuvši glavu, ocjenjivački promatrao iza zaklona od grmlja. Dječak je, zadigavši, psujući, tjerao svoga konja u galopu na sve strane. Nastojao je prisiliti životinje da prođu kroz otvor ograde, no one su mu bez ikakve muke izmicale.

Nakon dva sata truda uspio je utjerati u koral samo četiri teleta. Odjedanput je zaustavio konja čija je njuška bila puna pjene i spustio glavu na njegovu znojnu grivu. A dječakova su se leđa tresla od kratkih jecaja koji su odavali nemoć.

Rukavom je obrisao oči i polagano krenuo prema ranču.

Pas ga ovaj put nije slijedio. Čekao ga je posao. Odabrao je crnobijelo tele i poput vjetra pojurio prema njemu. Tele je zamukalo od straha, pokušalo se sakriti iza nekog hrasta, no pas ga je primorao da se vrati prema otvoru ograde.

Četrdeset pet minuta nakon toga svi su telci bili na drugom kraju pašnjaka, a umorni je pas bdio nad njima. To je, naime, jedan od zako-

na pasa čuvara stada: on ne smije lajati ili ujedati bez nužde, ne smije se približiti čovjeku koji drži bika za kolut na gubici, mora »držati« stado na okupu ako je ograda razvaljena.

Pas je obavljao svoj posao izdaleka, kako ne bi uzbunio telad, jer bi se ona onda razbježala na sve strane. Još je bio ovdje, a njegova se riđa dlaka blistala na suncu kad su telci, koji su pasli travu, podigli glave.

Malo kasnije njegove su načuljene uši čule buku kolskih kotača i on je tiho kliznuo ispod grmlja.

Teškim kolima upravljao je dječak. Dugim je rukama držao uzde, a oči je upro preda se.

— Nema smisla tražiti pomoć iz Lemon Towna — sumorno je rekao.

— Dobro znaš kako Ed prijeti svima onima koji bi htjeli raditi za nas.

Pokušavajući ukloniti nevidljivi zid između svoga sina i sebe, otac je, šaleći se, rekao:

— Možda će se naći neki stranac koji nije nikada čuo ni riječi o starome Edu.

— Potrebna su nam dva ili tri rančera. Ili nam preostaje jedino da legnemo i umremo...

Kola su naglo skrenula.

— Gle! — odjedanput je veselo povikao dječak. — Pogledaj! Naša telad!

— Gospode! — promrmlijao je Adam Faircloth.

— Telad se vratila na pašnjak u stadu, kao da ih je netko doveo. No tko? Ne vidim konjske tragove.

Otac je nestrpljivo lupkao štakom po sjedalu.

— Ne trudi se da shvatiš čudo, sine moj. Uzmi onaj svježanj žice ispod sjedala i uredi to. Potom potraži svoga konja i dovedi telad.

Sat kasnije, kad su kola bila natovarena i kad su otišla, pas je ustao i onjušio zrak. Osjećao je da vlaga dolazi s istoka i krenuo tim smjerom do bare iz koje je dugo pio.

Pas bakrenocrvene dlake, dobro se najevši, zaspao je. Kad ga je probudio ćurlik sove, već se spuštao

sumrak. Ustao je i zijevajući se protegnuo. Potom je oklijevao, ali osjetivši vonj konja u kasu, slijedio ga je.

Dva sata poslije toga njegov ga je nos naučio više o Searcyevu ranču nego što bi to, da je znao čitati, mogle učiniti njihove nemarno vodene računovodstvene knjige. Znao je da ovdje ima više goveda nego na ranču mladoga čovjeka, ali i to da su se ovdje za njih manje brinuli: sanduci za sol bili su prazni ili gotovo prazni. Kuća je bila slabo održavana, oko nje je lebdio zadah pljesnivoće i oronulosti. Pas je isto tako znao da je ovdje bila ženka njegove pasmine koju je nedavno posjetio dječakov pas.

Osjetio je vonj pokraj štenare i on ga je odveo do male šume. Tu je otkrio leš male bijele životinje iskrivljenih nogu i zavrnutu repa. Bila je ubijena metkom. Ridodlaki pas se natraške udaljio.

* * *

Kad su se Searceyevi vratili iz lova na lisice, sunce je svom snagom žarilo s neba. Kuja je osjetila uljeza i lajući ga pozivala zatežući lanac.

— Gle, stara Bela najradije bi se otrgla s lanca — reče Les.

Njegov je brat iznenađeno podigao obrve.

— Kako si to samo otkrio, momče? Vjeruješ li, tata, da je istina ono što je ispričao Bart Benson: da je vidio Adama Fairclotha kako kolima punim svoje teladi odlazi u Arcadiju?

Krupni Ed se teško spustio sa svoje iscrpljene kobile.

— Uspio je ponovo naći svoje telce, no to uopće nije važno.

Bio je prijeteci miran, poput medvjeda koji nadzire uljeza na ulazu u svoju duplju. Nastavio je:

— Smislio sam ja nešto bolje za Adama Fairclotha. Mali požar, dječaci! Ne postoji ništa bolje od požara da bi se zemlja očistili od korova.

Oba su se mlada čovjeka nasmiješila u znak odobravanja. Ed je zapitao.

— Kada ćemo to učiniti, tata?

— Sutra uvečer. Gotovo i neće biti mjesečine. Evo kako ćemo to izvesti.

Govoreći, odmotao je crni bič i objesio ga o čavao ispod trijema. Pas je osjetio kako mu se najezila koža na zatiljku.

— Pozvat ćemo šerifa i Berta i nekoliko drugih rančera na poker i da vide Brahmanea — govorio je stariji Ed. — Usred večeri ti i Ed ćete se tobože napiti i otići leći. Tada ćete izaći kroz prozor, spustiti se po hrastu i zapalit ćete plast sijena na Fairclothovome ranču — prešao je rukom preko usana da sakrije smijesak. — Popevši se na hrast, vratit ćete se u kuću, a ako će vas ispitivati... reći ćete da se ničega ne sjećate jer ste bili mrtvi pijani.

Ušli su u kuću i povelj kuju sa sobom. Nakon nekog vremena svjetla su se ugasila.

Tada se pas počeo micati. Otišao je do mjesta gdje je stari Ed stajao, onjušio ga i podigao šapu.

U nosnice mu je dopro neobičan vonj; u sjeniku mu je otkrio porijeklo; temeljito je onjušio pukotinu u drvu. Ovo kao da je bio životinjski vonj, ali i kao da ipak nije bio, a šum što ga je pratio bio mu je nepoznat.

Budući da je bio znatizeljan poput svojih predaka, obišao je sjenik pokušavajući u nj ući, no sjenik je bio zatvoren i pas je otišao smjehom kojim je i došao.

* * *

Ispod trijema Fairclothova ranča pas je našao drvenu posudu. Bila je na nekoliko mjesta ispupčena, a okruživalo ju je isparivanje hrane. Pas ju je pažljivo onjušio.

Nekada je imao sličnu posudu. Kad je još bio psić, stajao je pokraj runjavoga majčinoga boka. Poslije je primao hranu kao nagradu nakon dobro obavljenog čuvanja stada. Sada je opet onjušio posudu, uhvatio je očnjacima i s njom se udaljio. Malo zatim našao je skrovište uginuloga psa, nedavno iskopanu jamu ispod grma hortenzija tik kraj kuće. Odnio je posudu tamo i

opružio se držeći je među vilicama.

Kad su se Jess i njegov otac vratili iz Lemon Towna, sunce je stajalo nared neba. Dječak je sišao s kola i ukočenih nogu pomagao ocu. Blizina dvaju tijela, jednoga ukočenoga i nespretnog, a drugoga nemirnog i živahnoga, nije ništa pridonijela uklanjanju napetosti.

— Kakva korist od poštenog vladanja! — povikao je dječak. — I da se zakuneš starome Edu da ćeš ovako nastaviti do kraja života, on ipak ne bi prestao prijetiti ljudima koji bi htjeli raditi za nas.

— Možda, Jesse, no ako on sada nešto pokuša, imat ćemo veće mogućnosti da ga uhapsimo — govorio je otac, a glas mu je zvučao odsječno. — Kad bih smatrao da bi to moglo nečemu poslužiti — nastavio je teško se uspinjući stubama — vratio bih mu jezero ma kako nam ono bilo korisno, no to ne bi ništa vrijedilo. Da su to samo dva mladića...

— Ti bi tome lopovu dao jezero?

U Jessovu se glasu osjetila njezma optužba. Trenutak je uporno promatrao oca, potom se okrenuo i otrčao prema sjeniku. Otac ga je pratio pogledom, a ramena su mu se skupila.

Isto onako kako je vuk vezan za stanovitu hridinu, a pas zavoli neku loptu ili komadić drveta, ridodlakom je psu, bez vidljiva razloga, bilo stalo do drvene posude. Nosio ju je sa sobom kad je išao piti, a i poslije kad je ulovio poljskoga miša. Tako je pošao i prema Searcyevu ranču.

Vrata sjenika te su noći bila otvorena. Uzrok one neobične buke sad bi se mogao objasniti. Pas je tiho ušao.

U jednom je pregratku bio bik, ali nije bio nalik na one koje je pas čuvao. Bio je sive boje, grbav, bademastih očiju. Spazivši psa, zamahnulo je rogovima kao mačevima, a njegov je kolut za gubicu zazveckao.

Pas ga je, glave nagnute ustranu, držeći posudu među zubima, nepomično promatrao.

Kuja se pomakla u svojoj kućici, osjetila je mužjaka i lajući povukla lanac. Pas je ispustio posudu i požu-

rio odavde, no onda je zastao kao ukopan.

Otvorila su se vrata kuće i Les je pogledao u dvorište.

— Ništa ne vidim, tata! Vjerojatno je Bela osjetila lisicu.

Ed je nešto promrmljao.

— Dobro, zatvori onda vrata! Ovdje ima toliko komaraca da bi ih čovjek mogao zgrtati lopatom. — Na podu je zaškripao stolac. — Čujem konje. Šerif će uskoro doći. Pripremi boce, Lese!

* * *

Malo kasnije pas je podigao nos sa šarenoga repa ženke i naćulio uši. Dvije su spodobe izišle kroz prozor prvoga kata kuće. Drvo se neobično savinulo. Dva su čovjeka skočila na zemlju i potrčala prema hrastu za koji su bila privezana dva konja.

Pas se podigao. Kuja je nevoljko zalajala; svojim je nosom dodirnuo njezin nos, da bi je smirio, te ponovo legao. Malo poslije toga, otvorila su se vrata na dnu i stari je Ed preko ramena rekao:

— Kad budete završili partiju, momci, dodite vidjeti najboljega bika na svijetu!

Ridodlaki se pas sakrio iza kućice. Kuja je zacviljela, potom zapovjedno zalajala. Stari Ed je opsovao i nogom udario životinju; ona se zgrčila. Ridodlaki je pas muklo zalajao, a kad se čovjek teškim koracima zaputio prema sjeniku, slijedio ga je.

Ed je prišao biku i stavio mu željeznu prečku na kolut za gubicu. Otvorio je vrata pregrade i životinja je zlovoljno krenula za njim.

Rančar je petom zapeo o posudu i ova ga je lupila u skočni zglobov. Proklevši, odgurnuo ju je i ona se otkotrljala do zida.

Pas je ponovo vidio kako mu je oteta zaslužena hrana; udarac bičem i opet mu je ogulio leđa. Zalajavši i pokazujući očnjake, nasrnuo je na Eda. Čovjek je, kriknuvši, uzmakao. Bik je riknuo i podigao glavu. Željezna je šipka poletjela u zrak, a kolut za gubicu gotovo je

iščupao krhku hrškavicu nosa životinji napola pobješnjeloj od boli. Iz nozdrva joj je šiknula krv.

Bik je, spustivši glavu, nasrnuo.

Igrači pokera, uznemireni bukom, stigli su trčeći. Njihova lica, opaljena suncem, problijedila su. S mukom su izvukli Eda iz sjenika, ali je bilo prekasno.

Ridodlaki je pas spavao te noći ispod grma hortenzije; sanjajući o lovini, polagano je micao šapama. Probudilo ga je pucketanje slanina na tavi i glas Adama Fairclotha koji se obratio sinu:

— Šerif se napokon vratio kući. Javio je da će potražiti Lesa i mladega Eda čim podoručkuje. Čini se da nam ima nešto ispričati.

— Pitam samoga sebe što bi to moglo biti — rastreseno je odgovorio dječak i polagano nastavio: — Upravo sam o nečem razmišljao, tata. Čudim se što se nisam toga prije sjetio: kako to da si bio sa svojom puškom u sjeniku u pravo vrijeme da uhvatiš Lesa i mladega Eda baš na samom djelu?

Otac je prišao vratima kuhinje i stao promatrati dvorište preplavljeno suncem.

— Vjerujem, sinko, da će dan biti lijep.

— Htio si krišom otići i ubiti staroga Eda, zar ne, tata?

Adam se okrenuo.

— Znao sam da bi to bila glupost — odlučno je rekao. — Znao sam da to ne bi ničemu služilo... no morao sam to odlučiti. Nisam više mogao podnositi kako si me poprijeko gledao. Onda sam slučajno spazio Lesa i mladeg Eda.

— Tata! — dječakovo se grlo steglo, a potom, kao da je nešto spazio, veselo poviče: — Pogledaj, tata, onoga ridodlakoga psa koji izlazi ispod grma hortenzije. U gubici ima Boovu posudu.

— Bogamu, istina! — pročistio je otac grlo. — Kao da dolazi da se nahrani, što ti misliš?

— Imam dojam, tata, da se Bo više neće vratiti — tiho je rekao dječak. — Ovaj pas kao da je napušten. Ne bismo li ga mogli udomiti?

– Zašto ne, sine! Čak je i lijep, moglo bi se reći.

– Da, no bojim se da ću ga teško navesti da ne trči pod noge teladi, poput Boa.

Zapucketao je prstima.

– Hajde dodi, psiću lijepe njuške! Dodaj ovamo!

Pas je pažljivo promatrao gostoljubivu ruku, potom se približio sitnim koracima i odložio posudu na stube trijema. U daljini je prolazilo stado.

Njegova posuda, njegov grm hortenzije, njegovo stado.

Prevela: Marija Eker-Manolić

U pripremi:

Jory Sherman:

PAKLENA BANDA

The logo for LASO is displayed in a bold, stylized, blocky font. The letters are thick and have a slightly irregular, hand-drawn appearance. The logo is contained within a rectangular frame.

PRETPLATA U SFRJ: Sve informacije o pretplati u tuđemstvu na telefon 041/341-277

Uplate se šalju na žiro račun NIŠPRO VJESNIK ZAGREB, 30101-833-2052 sa naznakom »za pretplatu na list LASO«. U slučaju poskupljenja lista u toku pretplatnog perioda pretplatniku se priznaje stara cijena do isteka pretplate:

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DEM 44,00, ATS 310,00, SHF 37,00, NLG 50,00, SEK 155,00, FRF 147,00, USD 23,00 (avionom USD 27,30), CAD 31,00 (avionom CAD 36,10), Australija AUD 30,00 (avionom AUD 36,70). Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3296911 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 1/1 10.000.000 d, c/b stranica 1/1 7.000.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 16. IX. 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

LASO idućeg petka

